

แนวทางในการดำเนินนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคม
ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
กรณีศึกษา: โครงการป่าในกรุง

โดย

นางสาวอาริสา ใบเงิน

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารรัฐกิจและและกิจการสาธารณะ)
สาขาวิชาบริหารรัฐกิจและและกิจการสาธารณะ สำหรับนักบริหาร
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2559
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

แนวทางในการดำเนินนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคม
ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
กรณีศึกษา: โครงการป่าในกรุง

โดย

นางสาวอาริสา ใบเงิน

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารรัฐกิจและและกิจการสาธารณะ)
สาขาวิชาบริหารรัฐกิจและและกิจการสาธารณะ สำหรับนักบริหาร
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2559
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

GUIDELINES FOR CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY OF PTT
PUBLIC COMPANY LIMITED CASE STUDY : FOREST PROJECT
IN BANGKOK

BY

MISS ARISA BAINGERN

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
MASTER OF POLITICAL SCIENCE
(PUBLIC ADMINISTRATION AND PUBLIC AFFAIRS)
EXECUTIVE PROGRAM IN PUBLIC ADMINISTRATION AND PUBLIC AFFAIRS
FACULTY OF POLITICAL SCIENCE
THAMMASAT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2016
COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์

การค้นคว้าอิสระ

ของ

นางสาวอาริสา ใบเงิน

เรื่อง

แนวทางการในการดำเนินนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน)

กรณีศึกษา : โครงการป่าในกรุง

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารจัดการสาธารณะ)

เมื่อ วันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2560

ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

(ศาสตราจารย์ ดร.อัมพร อังรังลักษณ์)

คณบดี

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์)

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ	แนวทางในการดำเนินนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคมของ
ชื่อผู้เขียน	บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) กรณีศึกษา: โครงการป่าในกรุง
ชื่อปริญญา	นางสาวอาริสา ไบเงิน
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ)
	บริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ สำหรับนักบริหาร
	คณะรัฐศาสตร์
	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ	ศาสตราจารย์ ดร.อัมพร อารังลักษณ์
ปีการศึกษา	2559

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาแนวทางในการดำเนินนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) กรณีศึกษา: โครงการป่าในกรุง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) โดยใช้โครงการป่าในกรุงเป็นกรณีศึกษา และเพื่อนำเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาการดำเนินโครงการป่าในกรุงของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่เข้าเยี่ยมชมโครงการป่าในกรุงของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

ผลการวิจัย พบว่า ผู้เข้าเยี่ยมชมที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีอายุ 18-40 ปี มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และมีรายได้ของครอบครัวต่อปี 18,000 – 360,000 บาท ประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) โดยใช้โครงการป่าในกรุงเป็นกรณีศึกษา พบว่า การดำเนินของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) มีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ก่อเกิดประสิทธิผล เป็นการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จและแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาการดำเนินโครงการป่าในกรุงของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) โดยจะเน้นการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้มากขึ้น โดยการดำเนินกิจกรรมเตรียมกล้าไม้ที่ระบบรากแข็งแรง เน้นการปลูกต้นไม้ที่เพาะขึ้นจากเมล็ด ปลูกและดูแลด้วยความพิถีพิถัน เช่น การสร้างเนินดิน เป็นต้น

คำสำคัญ: โครงการป่าในกรุง, ความรับผิดชอบต่อสังคม, บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

Independent Study Title	GUIDELINES FOR CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY OF PTT PUBLIC COMPANY LIMITED CASE STUDY : FOREST PROJECT IN BANGKOK
Author	Miss Arisa Baingern
Degree	Master of Political Science (Public Administration and Public Affairs)
Field/Faculty/University	Executive Program in Public Administration and Public Affairs Political Science Thammasat University
Independent Study Advisor	Professor Amporn Tamronglak, Ph.D
Academic Years	2016

ABSTRACT

A study on the way to Guidelines for Corporate Social Responsibility Of PTT Public Company Limited Case Study: Forest Project in Bangkok. The purpose is to study the effectiveness of PTT's social responsibility policy by using the Forest Project as a case study. And to present the appropriate guidelines for the development of forest projects in the city of PTT Public Company Limited. The sample was the people who visited the forest project in the city of PTT Public Company Limited.

The results showed that most respondents were female, aged 18-40 years old. And the family income of 180,000-360,000 baht per year. The effectiveness of the implementation of corporate social responsibility policy of PTT Public Company Limited using the forest project in the case is a case study that the operation of PTT. Plc has efficient operations. Effective It is a successful operation and an appropriate way to develop PTT's greenfield projects, focusing on increasing green space. By conducting activities to prepare seedlings at a strong root system.

(3)

Focus on growing seedlings. Planted and carefully handled such as mound construction. Water dipping Straw cover.

Keywords: Forest Project in Bangkok, Corporate Social Responsibility, PTT Public Company Limited

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ประสบความสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์และช่วยเหลือจากบุคคลที่สำคัญ ที่ช่วยสร้างให้งานศึกษาชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงได้ ซึ่งผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณ

ศาสตราจารย์ ดร.อัมพร อารงลักษณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระที่ท่านเสียสละเวลาอันมีค่ายิ่งในการให้ความรู้ คำปรึกษาและข้อเสนอแนะที่ต่างล้วนมีประโยชน์อย่างยิ่งต่องานศึกษาชิ้นนี้ นอกจากนี้ยังรวมถึงความห่วงใย เอาใจใส่ และติดตามการทำงานของผู้วิจัยอย่างใกล้ชิด ทุกสิ่งที่ท่านอาจารย์ได้มอบให้ เป็นสิ่งที่มีค่ามากที่สุดสำหรับผู้วิจัย

บิดา มารดา ผู้ให้การสนับสนุนรายใหญ่ทั้งด้านการเงิน ความรักและกำลังใจที่มีค่ายิ่งกว่าสิ่งอื่นใด ทำให้ผู้วิจัยมีความตั้งใจอยากให้ท่านทั้งสองภูมิใจในความสำเร็จของลูกคนนี้

ผู้ตอบแบบสอบถาม ทุกข้อมูลที่ได้จากทุกท่านล้วนเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยเติมเต็มความสมบูรณ์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอขอบคุณทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาในการให้ข้อมูลในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอให้งานวิจัยชิ้นนี้มีประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ที่เกี่ยวข้อง
คุณประโยชน์และความดีอันพึงมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้บิดามารดาตลอดจนครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้มอบความรู้ที่เป็นหัวใจสำคัญก่อให้เกิดผลสำเร็จในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้

นางสาวอาริสา ไบเงิน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(2)
กิตติกรรมประกาศ	(4)
สารบัญตาราง	(8)
สารบัญภาพ	(9)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย	3
1.3 ประโยชน์ที่ได้จากงานวิจัย	3
1.4 ขอบเขตของงานวิจัย	3
1.5 นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม	6
2.2 แนวคิดด้าน CSR ขององค์กร	8
2.2.1 Triple Bottom Line: TBL	8
2.2.2 Corporate Citizenship	9
2.3 ทฤษฎีระบบ	10
2.4 ทฤษฎีการประเมินผลนโยบาย	11

2.4.1 การออกแบบการประเมินผลนโยบาย	13
2.4.2 ตัวแบบการประเมิน (Evaluation Model)	14
2.4.3 การกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลนโยบาย	16
2.5 ตัวแบบการประเมินที่ยึดจุดมุ่งหมาย (Goal – Based Model)	17
2.6 ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการป่าในกรุง	18
2.6.1 ความเป็นมาของโครงการป่าในกรุง	19
2.6.2 วัตถุประสงค์โครงการ	20
2.6.3 การสร้างป่านิเวศ	20
2.6.4 การออกแบบสิ่งก่อสร้าง	21
2.6.5 เกณฑ์การวัดผลของโครงการ	23
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
2.8 กรอบแนวคิดในการศึกษา	32
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	35
3.1 คำนิยามเชิงปฏิบัติการ	35
3.2 แหล่งข้อมูลในการวิจัย	36
3.2.1 แหล่งปฐมภูมิ (Primary Source)	36
3.2.2 แหล่งทุติยภูมิ (Secondary Source)	36
3.3 ขอบเขตในการวิจัย	36
3.3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ	36
3.3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ	37
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	37
3.4.1 แบบสอบถาม (Questionnaire)	37
3.4.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)	38
3.5 การวิเคราะห์และประมวลผล	39
3.5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ	39
3.5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ	40

บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล	41
4.1 การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ	42
4.2 การทดสอบสมมติฐาน	56
4.3 การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ	64
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	68
5.1 สรุปผลการวิจัย	68
5.2 อภิปรายผล	70
5.3 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย	74
5.4 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	75
รายการอ้างอิง	76
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก	81
ภาคผนวก ข	87
ประวัติผู้เขียน	89

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 จำนวนและร้อยละ ลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม	42
4.2 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของ โครงการการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง	44
4.3 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของ โครงการความใกล้เคียงของปานิเวศ เมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติ	46
4.4 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของ โครงการคุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียนที่สนใจ	50
4.5 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของ โครงการคุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียนที่สนใจ	53
4.6 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของ โครงการ จำแนกตามเพศ	56
4.7 แสดงการทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของ โครงการจำแนกอายุ	58
4.8 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอายุแตกต่างกันกับ ความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ	59
4.9 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอายุแตกต่างกันกับ ความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ	60
4.10 แสดงการทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของ โครงการจำแนกอาชีพ	62
4.11 แสดงการทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของ โครงการจำแนกรายได้ของครอบครัวต่อปี	63
4.12 แสดงผลความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการทุกวัตถุประสงค์	64

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 เชื่อมทิศธุรกิจเพื่อสังคม	9
2.2 วงจรนโยบาย (Policy Cycle)	11
2.3 กรอบแนวทางเพื่อออกแบบการประเมิน	13
2.4 กลุ่มของตัวแบบการประเมิน	14
2.5 กรอบแนวคิดในการศึกษา	33

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันปัญหาสิ่งแวดล้อมถือเป็นปัญหาสำคัญที่ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญ โดยเฉพาะปัญหาการลดลงของพื้นที่ป่า ซึ่งมีสาเหตุมาจากการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า, การขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม และกระบวนการกลายเป็นเมือง (urbanization) ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของประชาชนลดต่ำลงโดยเฉพาะในเขตชุมชนเมือง เช่นในกรุงเทพมหานคร เนื่องจากป่าถือเป็นแหล่งออกซิเจนที่สำคัญ ถึงกับมีคำกล่าวว่า “ป่าคือปอด” ด้วยเหตุนี้ ภาครัฐจึงได้มีนโยบายในการป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากการลดลงของพื้นที่ป่า ดังที่ปรากฏในนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540-2559 ซึ่งประกอบด้วยนโยบายหลัก 6 ประการ ดังนี้ (1) นโยบายทรัพยากรธรรมชาติ (2) นโยบายป้องกันและขจัดมลพิษ (3) นโยบายแหล่งธรรมชาติและแหล่งศิลปกรรม (4) นโยบายสิ่งแวดล้อมชุมชน (5) นโยบายการศึกษาและประชาสัมพันธ์เพื่อสิ่งแวดล้อม และ (6) นโยบายเทคโนโลยีเพื่อสิ่งแวดล้อม¹ ในการนี้ภาครัฐได้กำหนดให้องค์การภาครัฐทุกรูปแบบดำเนินการตามแนวนโยบายดังกล่าว “บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)” ในฐานะที่เป็นรัฐวิสาหกิจซึ่งเป็นองค์การภาครัฐรูปแบบหนึ่งก็ได้ดำเนินการตามแนวนโยบายดังกล่าวของภาครัฐด้วย ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวนอกจากจะเป็นการตอบสนองนโยบายของภาครัฐแล้ว ยังถือเป็นการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมด้วย

บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ได้ดำเนินโครงการความรับผิดชอบต่อสังคมมากมาย โดยเฉพาะ “โครงการความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อม” ยกตัวอย่างเช่น โครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติฯ, โครงการรักษ์ป่า สร้างคน 84 ตำบล วิถีพอเพียง, โครงการป่าในกรุง เป็นต้น ซึ่งสาเหตุที่บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ให้ความสำคัญกับโครงการความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมก็เพราะ (1) บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) มีความตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งที่ได้รับผลกระทบจากการประกอบธุรกิจของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

¹ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, “นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ,” สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, http://www.onep.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=2760&Itemid=170 (สืบค้นเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2559).

เอง และที่เกิดขึ้นจากแหล่งอื่น (2) โครงการความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมสามารถสร้างความยั่งยืนให้เกิดขึ้นได้จริง กล่าวคือ ความยั่งยืนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (3) บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ในฐานะองค์การภาครัฐรูปแบบหนึ่งต้องดำเนินการตามแนวนโยบายของภาครัฐ และ (4) บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) มีภาพลักษณ์ที่ดีเกี่ยวกับการดำเนินโครงการความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อม จากที่เคยดำเนินโครงการปลูกป่า 1 ล้านไร่ ด้วยเหตุนี้บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จึงให้ความสำคัญกับการดำเนินโครงการความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมเป็นพิเศษ

ดังที่กล่าวไปแล้วว่าบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ได้ดำเนินโครงการความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมหลายโครงการ หนึ่งในนั้นก็คือ “โครงการป่าในกรุง” ซึ่งเป็นโครงการที่ดำเนินการต่อยอดมาจากความสำเร็จของโครงการปลูกป่า 1 ล้านไร่ของ ปตท. ซึ่งมีจุดเริ่มต้นขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2537 โดยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงมีพระราชเสาวนีย์ให้รัฐบาลหาทางยับยั้งการตัดไม้ทำลายป่า และฟื้นฟูสภาพป่าเสื่อมโทรมเป็นการเร่งด่วน ในครั้งนั้นรัฐบาลได้รับสนองพระราชเสาวนีย์ จัดทำโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในวโรกาสทรงครองราชย์ ปีที่ 50 ขึ้น โดยมีพื้นที่เป้าหมาย 5 ล้านไร่ทั่วประเทศ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ในฐานะที่เป็นองค์การที่มีปณิธานอย่างชัดเจน ในการดำเนินธุรกิจควบคู่ไปกับการรับผิดชอบต่อสังคมและรักษาสภาพแวดล้อม จึงอาสาเข้าร่วมโครงการด้วยการปลูกป่า 1 ล้านไร่ จนดำเนินการแล้วเสร็จเมื่อปลายปี พ.ศ. 2547² เมื่อโครงการปลูกป่า 1 ล้านไร่ของ ปตท. ประสบความสำเร็จอย่างงดงามเมื่อปลายปี พ.ศ. 2547 โครงการป่าในกรุงจึงเกิดขึ้นเพื่อต่อยอดความสำเร็จของโครงการปลูกป่า 1 ล้านไร่ของ ปตท. โดยโครงการป่าในกรุงเป็นโครงการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในที่ดินของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จำนวน 12 ไร่ 1 งาน 2 ตารางวา ภายใต้แนวทางการส่งเสริมพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองของกลุ่ม ปตท. หรือ "PTT Green in the City" โดยได้ออกแบบสัดส่วนเป็นพื้นที่ป่าร้อยละ 75 พื้นที่น้ำร้อยละ 10 และพื้นที่ใช้งานร้อยละ 15 มีการออกแบบอาคารที่กลมกลืนกับสิ่งแวดล้อมเป็นต้นแบบนวัตกรรมอาคารสีเขียว เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้การปลูกป่าของกลุ่ม ปตท. และการปลูกป่าเชิงนิเวศแบบยั่งยืน ซึ่งในอนาคตป่านี้จะเติบโตและสร้างความอุดมสมบูรณ์ให้กับพื้นที่ เป็นป่าในเมือง ซึ่งจะช่วยเชื่อมโยงและสร้างความใกล้ชิดระหว่างคนกับป่า ทั้งนี้ โครงการปลูกป่าในกรุงมีความน่าสนใจอยู่ที่แนวทางการดำเนินโครงการ ซึ่งเป็นการดำเนินโครงการความรับผิดชอบต่อสังคมในเขตชุมชนเมือง อีกทั้งลักษณะของโครงการที่เป็นโครงการด้านสิ่งแวดล้อมอีก

² สถาบันปลูกป่า ปตท., “เกี่ยวกับสถาบันปลูกป่า ปตท.,” สถาบันปลูกป่า ปตท., <http://www.pttreforestation.com/About.cshtml> (สืบค้นเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2559).

ด้วย รวมไปถึงการศึกษาเกี่ยวกับโครงการป่าในกรุงยังมีไม่มาก เนื่องจากโครงการป่าในกรุงเพิ่งดำเนินการได้ไม่นาน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของโครงการดังกล่าว

ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางในการดำเนินนโยบายป่าในกรุงของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ว่ามีแนวทางในการดำเนินนโยบายดังกล่าวอย่างไร รวมไปถึงการศึกษา ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของโครงการดังกล่าว ซึ่งในท้ายที่สุดจะได้นำเสนอแนวทางในการพัฒนาการดำเนินนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ในฐานะที่เป็นองค์กรภาคีรัฐ รูปแบบรัฐวิสาหกิจของประเทศไทยต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) โดยใช้โครงการป่าในกรุงเป็นกรณีศึกษา
2. เพื่อนำเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาการดำเนินโครงการป่าในกรุงของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

1.3 ประโยชน์ที่ได้จากงานวิจัย

1. ได้ทราบถึงแนวทางในการดำเนินโครงการป่าในกรุงของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
2. ได้ทราบว่า การดำเนินโครงการป่าในกรุงของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ที่ผ่านมามีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความยั่งยืนมากน้อยเพียงใด
3. ได้ทราบแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาการดำเนินโครงการป่าในกรุงของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

1.4 ขอบเขตของงานวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “แนวทางในการดำเนินนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) กรณีศึกษา: โครงการป่าในกรุง” มีขอบเขตของการศึกษาดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility: CSR)
2. แนวคิดด้าน CSR ขององค์กร
3. แนวทางการประเมินผลนโยบาย
4. แนวทางในการดำเนินโครงการป่าในกรุงของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
5. ประสิทธิภาพของการดำเนินโครงการป่าในกรุงของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
6. นำเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาการดำเนินโครงการป่าในกรุงของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

ขอบเขตด้านเวลา

งานวิจัยนี้มีระยะเวลาในการศึกษาตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2558 ถึงเดือน พฤษภาคม 2560

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร-พนักงานบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ชุมชน-ประชาชนในพื้นที่ดำเนินโครงการป่าในกรุงของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ทั้งนี้ จะใช้วิธีการออกแบบสอบถาม (Questionnaire) ในการสำรวจความคิดเห็น ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการป่าในกรุงของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ซึ่งวิธีการศึกษาดังกล่าวเป็นการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ นอกจากนี้ ยังจะใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งเป็นการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพมาเป็นส่วนเสริมในการศึกษาอีกด้วย

1.5 นิยามศัพท์

“ความรับผิดชอบต่อสังคม” หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกองค์กรที่ให้ความสำคัญและคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคม ด้วยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กร หรือนำทรัพยากรที่อยู่นอกองค์กรมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อองค์กรและส่วนร่วม เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขและยั่งยืน

“พื้นที่สีเขียว” หมายถึง พื้นที่กลางแจ้ง และกึ่งกลางแจ้งที่มีขอบเขตที่ดินทั้งหมดหรือบางส่วนปกคลุมด้วยพืชพรรณที่ปลูกบนดินที่ซึมน้ำได้ โดยที่ดินนั้นอาจมีสิ่งปลูกสร้างหรือพื้นผิว

แข็งไม่ซึมน้ำรวมอยู่หรือไม่ก็ได้ หมายรวมถึงพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองและนอกเมือง อาจเป็นพื้นที่สาธารณะหรือเอกชน ที่สาธารณชนสามารถใช้ประโยชน์ ประกอบด้วยพื้นที่สีเขียวเพื่อนันทนาการ และความงามทางภูมิทัศน์ พื้นที่จอดรถประโยชน์ เช่น พื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่สาธารณูปการ พื้นที่แนวกันชน พื้นที่สีเขียวในสถาบันต่างๆ พื้นที่ธรรมชาติและกึ่งธรรมชาติอันเป็นที่อยู่ของสิ่งมีชีวิตได้แก่ พื้นที่ป่าไม้ พื้นที่ชุ่มน้ำ รวมถึงพื้นที่ชายหาด พื้นที่ริมน้ำ พื้นที่ที่เป็นริ้วยาวตามแนวเส้นทางคมนาคม ทางบก ทางน้ำ และแนวสาธารณูปการต่างๆ หรือพื้นที่อื่นๆ เช่น พื้นที่สีเขียวที่ปล่อยกรัง พื้นที่สีเขียวที่ถูกบกรบวณสภาพธรรมชาติ และพื้นที่สีเขียวที่มีการใช้ประโยชน์ผสมผสานกัน

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้จะกล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งหมายรวมถึงความหมาย, ขอบเขต, องค์ประกอบ, ประเภท และประโยชน์ของความรับผิดชอบต่อสังคม ในส่วนต่อไปจะเป็นการนำเสนองานวิจัยที่ทำการศึกษเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ดังนี้

1. แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคม
2. แนวคิดด้าน CSR ขององค์การ
3. ทฤษฎีระบบ
4. ทฤษฎีการประเมินผลนโยบาย
5. ตัวแบบการประเมินที่ยึดจุดมุ่งหมาย (Goal – Based Model)
6. ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการป่าในกรุง
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวคิดในการศึกษา

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม

ความรับผิดชอบต่อสังคม หรือ Corporate Social Responsibility : CSR¹ เป็นความรับผิดชอบต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมจากการประกอบธุรกิจหรือการดำเนินงานขององค์กรอย่างเป็นระบบ เริ่มตั้งแต่ การป้องกัน รักษา ปรับปรุง และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมใหม่ เป็นแนวปฏิบัติที่เริ่มต้นจากภายในองค์กรออกไปสู่สังคมในวงกว้างโดยมีพื้นฐานขั้นต้นให้ปฏิบัติตามกฎหมาย มีความสอดคล้องกับมาตรฐานสากล และมีจริยธรรมทางสังคม และเป็นไปตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กร แนวคิดนี้เป็นที่เริ่มรู้จักกันในโลกตะวันตกตั้งแต่ปลายทศวรรษ 1960 เมื่อผู้นำทางความคิดของโลกชี้ให้เห็นว่า มิใช่เพียงผู้ถือหุ้นหรือเจ้าของธุรกิจเท่านั้น ที่ได้รับผลกระทบจากการประกอบธุรกิจไม่ว่าประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว หากแท้จริงแล้วยังมีผู้อื่นอีกซึ่งเรียกรวมกันว่า “ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย” (stakeholders) เกี่ยวพันอยู่ด้วย

¹ อรจิรา ชัยบัณฑิตย์, *แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) กับการจัดการสิ่งแวดล้อม* (กรุงเทพฯ: กรมควบคุมมลพิษ, 2552), 1.

ซึ่งได้แก่ พนักงาน ผู้ขายวัตถุดิบ ผู้จัดส่งสินค้า ชุมชน สังคม ฯลฯ คนเหล่านี้ล้วนมีชะตากรรมร่วมกับองค์กรอย่างแยกไม่ออก² โดยมีพัฒนาการอยู่ตลอดเวลา นับตั้งแต่ปลายทศวรรษ 1960 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งสามารถสรุปได้ 3 แนวคิด โดยแนวคิดแรก นั้น เป็น CSR ที่เรารู้จักกันทั่วไป คือ ความมีใจเป็นกุศล ความมีจิตอาสาและจิตสาธารณะของธุรกิจ เรามักเห็นการบริจาคหรือการทำโครงการสาธารณกุศลต่างๆ ของเอกชนซึ่งเป็นพื้นฐานของแนวคิดแรก คือการพยายามทำดีเพื่อหวังผลตอบแทนหรืออาจไม่หวังผลตอบแทนในระยะสั้น หรือทำการกุศลด้วยการตระหนักรู้ถึงการได้รับกำไรในระยะยาว ตลอดจนการอยู่รอดร่วมกันขององค์กรและสังคม

ส่วนแนวคิดที่สอง คือ ความกลมกลืนระหว่าง CSR ของธุรกิจไปกับกลยุทธ์ธุรกิจขององค์กร เช่น จะบริจาคเงินเป็นร้อยละของกำไร จะบริจาคเท่าไรเท่าไรบ้างที่ขายได้ให้แก่สาธารณกุศล จะร่วมกันพิทักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยการใช้ผลิตภัณฑ์ขององค์กรที่มุ่งรักษาความเขียวเป็นหลัก ในแนวคิดนี้ ถึงแม้องค์กรจะตั้งใจทำดีเพื่อให้อยู่รอดด้วยกันทุกฝ่าย แต่การทำดีนั้นก็สอดประสานไปกับกลยุทธ์ของธุรกิจ ไม่ว่าจะเปิดเผยหรืออย่างแนบเนียนก็ตามที่

ทั้งสองแนวคิดข้างต้น ถูกวิจารณ์ตลอดมาด้วยวาทะและความคิดของประชาชนว่า CSR คือการสร้างภาพให้ดูสวยหรู (window dressing) การสร้างภาพลักษณ์ หรือสาธารณกุศลเชิงการตลาด ซึ่งผู้มีใจเป็นธรรมทั้งหลายคงไม่อาจปฏิเสธได้ว่าในหลายกรณีก็มีความจริงอยู่มาก

แนวคิดที่สาม เกิดจากบทความของ Michael Porter และ Mark Kramer ที่ระบุว่าไม่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคม หากเกี่ยวกับเรื่องการสร้างคุณค่า (creating value) แนวคิดนี้ไม่ถูกจำกัดไว้ด้วยงบประมาณเหมือนสองแนวคิดแรก หากแต่มีองค์ประกอบสำคัญคือการสร้างคุณค่าร่วมกัน (Creating Shared Value-CSV) ขึ้นในองค์กร เพื่อที่จะนำไปขับเคลื่อนสร้างสรรค์สิ่งงดงามของสังคมอย่างยั่งยืน

อย่างไรก็ตาม สถานะของ CSR ในเชิงวิชาการยังคงอยู่ในช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามความท้าทายและความต้องการของสังคมที่มีต่อภาคธุรกิจอย่างไม่เคยหยุดนิ่ง ทำให้ความหมายและมุมมองของ CSR มีลักษณะที่แตกต่างกันไปตามบริบท โดยสะท้อนให้เห็นจากชื่อเรียกที่แตกต่างกันไป ในแต่ละพื้นที่³ เช่น Corporate Responsibility, Cause-related Marketing, Corporate Citizenship, Corporate Philanthropy, Corporate Social Marketing, Sustainable Development,

² วรากรณ์ สามโกเศศ, “หลายแนวคิดของ CSR,” thaipublica, <http://thaipublica.org/2013/02/the-concept-of-csr/> (สืบค้นเมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2560).

³ สถาบันพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน, *ความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อความยั่งยืนขององค์กร (CSR for Corporate Sustainability)* (กรุงเทพฯ: สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม, 2556), 1.

รวมถึง Corporate Social Responsibility หรืออาจเรียกว่า Corporate Community Involvement

2.2 แนวคิดด้าน CSR ขององค์กร

แนวคิดด้าน CSR ขององค์กรนั้น เป็นแนวคิดที่มองสิ่งต่างๆ ที่องค์กรทำก็เพื่อให้มีผลที่ดีย้อนกลับมาสู่องค์กร ซึ่งสามารถเรียกรวมๆ ได้ว่าเป็น “การสร้างคุณค่า”⁴ โดยคุณค่าในที่นี้ อาจหมายถึง การทำให้พนักงานเป็นคนเก่งและเป็นคนดี หรือการทำให้องค์กรได้รับการยอมรับจากสังคม หรือทำให้องค์กรเข้าถึงทรัพยากรสำคัญได้โดยไม่ถูกต่อต้านจากผู้มีส่วนได้เสีย หรือทำให้องค์กรสามารถเปิดตลาดใหม่ๆ ได้

คุณค่าเหล่านี้เป็นตัวบ่งบอกว่า CSR ขององค์กรควรมีนิยามว่าอะไร มุ่งเน้นไปที่ทิศทางใด องค์กรควรกำหนดคุณค่าและนิยาม CSR ขององค์กรให้ชัดเจนและสอดคล้องกัน ซึ่งไม่จำเป็นว่าต้องเหมือนกับองค์กรอื่น เนื่องจากแต่ละองค์กรย่อมมีบริบทที่แตกต่างกัน เช่น องค์กรที่ต้องการการยอมรับจากสังคมควรกำหนดนิยาม CSR ขององค์กรว่าหมายถึง การดำเนินธุรกิจโดยสร้างผลกระทบเชิงลบต่อสังคมน้อยที่สุด เพื่อให้คุณค่าและนิยาม CSR สอดคล้องกัน ในที่นี้ผู้ศึกษาขอเสนอแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับ CSR ขององค์กร ดังนี้

2.2.1 Triple Bottom Line: TBL

Triple Bottom Line: TBL เป็นแนวคิดที่ John Elkington⁵ ได้มีการพัฒนาจากแนวคิดเดิมที่ Brundtland Commission ขององค์การสหประชาชาติได้กำหนดไว้เมื่อปี 1987 โดยเน้นเรื่อง People Planet และ Profit โดยให้ความสำคัญกับการมองคุณค่า และประเมินความสำเร็จขององค์กรอย่างสมดุลกันทั้ง 3 มิติ กล่าวคือ 1) ด้านเศรษฐกิจ เน้นการทำให้ธุรกิจเติบโต 2) ด้านสังคม เน้นการเกื้อกูลต่อสังคมรอบข้าง และ 3) ด้านสิ่งแวดล้อม มุ่งเน้นการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม รวมถึงดำเนินการด้วยความโปร่งใส มีธรรมาภิบาล ซึ่งช่วยให้องค์กรสามารถประเมินความเสี่ยงและตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียได้อย่างครบถ้วน ทั้งหมดนี้เพื่อนำไปสู่ความยั่งยืนขององค์กร ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นตัวแบบ “เสริมทิศธุรกิจเพื่อสังคม” ดังภาพที่ 2.1

⁴ สถาบันพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน, *ความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อความยั่งยืนขององค์กร (CSR for Corporate Sustainability)* (กรุงเทพฯ: สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม, 2556), 5- 7.

⁵ เรื่องเดียวกัน, 6.

ภาพที่ 2.1 เชื่อมทิศธุรกิจเพื่อสังคม, สถาบันพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน, ความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อความยั่งยืนขององค์กร (CSR for Corporate Sustainability) (กรุงเทพฯ: สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม, 2556).

2.2.2 Corporate Citizenship

เป็นแนวคิดของ Boston College Center for Corporate Citizenship ที่ใช้คำว่า “Corporate Citizenship” หรือ “การเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม” แทน “CSR” โดยเสนอกรอบการบริหารจัดการ 4 ด้านเพื่อนำไปปรับใช้ใน CSR ขององค์กร⁶ ดังนี้

- 1) การบูรณาการเรื่องการเป็นสมาชิกที่ดีเข้าไปในโครงสร้างการบริหารและการกำกับดูแลกิจการ ซึ่งสะท้อนให้เห็นในคุณค่า พันธกิจ หลักการ และนโยบายขององค์กร
- 2) การระบุประเด็นความท้าทายหรือปัญหาของสังคมผ่านการเชื่อมโยงผู้มีส่วนได้เสียในระดับชุมชนและสังคม ซึ่งอาจครอบคลุมตั้งแต่การบริจาคไปจนถึงการเชื่อมโยงผู้มีส่วนได้เสียให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้าน CSR ขององค์กรด้วย
- 3) การดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อ โดยเน้นเพิ่มผลกระทบเชิงบวกและลดผลกระทบเชิงลบที่เป็นผลจากการดำเนินธุรกิจ ซึ่งอาจครอบคลุมตั้งแต่การจัดการประเด็นต่างๆ ระหว่างองค์กรและผู้มีส่วนได้เสีย การรายงานผลการจัดการประเด็นดังกล่าวให้ผู้มีส่วนได้เสียรับทราบ การคำนึงถึงความปลอดภัยและสภาวะของแรงงาน ไปจนถึงการเคารพสิทธิมนุษยชนของแรงงานของคู่ค้า

⁶ เรื่องเดียวกัน, 7- 8.

4) การพัฒนาสินค้าและบริการให้เป็นมิตรต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยองค์การอาจปรับปรุงสินค้าและบริการที่มีอยู่เดิมให้มีลักษณะเป็นมิตรต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น หรือริเริ่มผลิตสินค้าและบริการประเภทใหม่ที่เป็นมิตรต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

2.3 ทฤษฎีระบบ

ทฤษฎีระบบ (System Theory)⁷ เป็นแนวคิดที่อธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับองค์การผ่านความสัมพันธ์ของปัจจัยย่อยต่างๆที่ประกอบรวมกันแบบองค์รวม โดย ลุดวิก วอน เบร์ตาแลนฟี (Ludwig Von Bertalanffy, 1968) มองว่าองค์การคล้ายดังสิ่งมีชีวิต ซึ่งหมายถึง องค์การมีวิวัฒนาการมาจากสภาพแวดล้อมที่องค์การนั้นเผชิญอยู่ และการทำงานขององค์การควรมองให้ครอบคลุมถึงมิติแห่งความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ปัจจัยขนาด การแจกแจงหน้าที่ ทั้งตามแนวตั้ง แนวนอน และปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี เป็นต้น

การศึกษาแนวคิดในเชิงระบบ สามารถแยกออกได้เป็น 2 ประเภท⁸ คือ ทฤษฎีระบบปิด (Closed System) และทฤษฎีระบบเปิด (Open System) ซึ่งในทางปฏิบัติหากจะกล่าวถึงองค์การที่เป็นระบบปิด คงไม่มีปรากฏเนื่องจากทุกองค์การต้องอยู่ร่วมกับสภาพแวดล้อมภายนอกอยู่เสมอ ดังนั้น ผู้ศึกษาจะกล่าวถึงเฉพาะในส่วนของทฤษฎีระบบเปิดเท่านั้น

ทฤษฎีระบบเปิด (Open System) เป็นทฤษฎีที่มองว่าองค์การนั้นเป็นระบบเปิด เหตุเพราะองค์การจำเป็นต้องมีการติดต่อกับสภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment) ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา องค์การจำเป็นต้องรับเอาปัจจัยนำเข้า (Input) เช่น การสนับสนุนจากประชาชนหรือผู้บริโภค งบประมาณ พนักงาน วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ ตลอดจนเงินเข้าเอาเทคโนโลยีต่างๆ มาแปรสภาพ (Transformation Process) ให้เป็นผลผลิต (Output) ต่อจากนั้น องค์การต้องได้รับข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เพื่อนำผลผลิตที่องค์การได้ดำเนินการไปแล้ว มาปรับปรุง แก้ไขการทำงานขององค์การให้ดีขึ้น

ตามทฤษฎีนี้้องค์การยังมีคุณลักษณะอื่นเพิ่มเติม⁹ กล่าวคือ องค์การมีอาณาเขตของตน และองค์การมีความตื่นตัวต่อการติดต่อกับสภาพแวดล้อมภายนอกตลอดเวลา และองค์การสามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ด้วยการดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการทั้งภายใน

⁷ อัมพร อารังลักษณ์, *องค์การ: ทฤษฎี โครงสร้าง และการออกแบบ*, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553), 17.

⁸ เรื่องเดียวกัน, 18- 19.

⁹ เรื่องเดียวกัน, 20.

และภายนอกองค์กรได้เสมอ รวมถึงการที่องค์กรทั้งหลายจะมีการคิดหากลยุทธ์ในลักษณะต่างๆ เพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับการใช้ประโยชน์จากปัจจัยนำเข้า เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามที่ต้องการต้องการ การดำเนินงานขององค์กรจึงเป็นเหมือนวงจรที่ไม่มีวันหยุดอยู่กับที่ ต้องดำเนินไปตลอดเวลา

2.4 ทฤษฎีการประเมินผลนโยบาย

การประเมินผลนโยบายนั้นถือว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งในการวิเคราะห์นโยบาย (Policy Analysis) และเป็นองค์ประกอบหนึ่งในวงจรนโยบาย¹⁰ ซึ่งวงจรนโยบายนี้จะเริ่มต้นวงจรจากการระบุถึงประเด็นปัญหา (Problem Identification) เพื่อนำไปสู่การก่อรูปเป็นนโยบาย (Policy Formulation) ก่อนจะเข้าสู่ขั้นตอนของการตัดสินใจนโยบาย (Policy Adoption) หลังจากนั้นก็จะเข้าสู่ขั้นตอนการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ (Policy Implementation) และขั้นตอนสุดท้ายคือ การประเมินผลนโยบาย (Policy Evaluation) รายละเอียดดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 วงจรนโยบาย (Policy Cycle), ภาคภูมิ ฤกษ์เมธ, การประเมินผลนโยบายสาธารณะ (Policy Evaluation) (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2558).

¹⁰ ภาคภูมิ ฤกษ์เมธ, การประเมินผลนโยบายสาธารณะ (Policy Evaluation) (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2558), 1.

จากภาพวงจรนโยบาย (Policy Cycle) จะเห็นได้ว่าภายในวงจรประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ที่สอดรับกัน หากขาดขั้นตอนใดไปวงจรนโยบายก็จะไม่สมบูรณ์ ขั้นตอนการประเมินเองก็มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าขั้นตอนอื่นๆ โดยที่การประเมินนั้นผลการประเมินจะเป็นเอกสารหรือหลักฐานที่แสดงถึงสารสนเทศ (Information) เพื่อใช้ในการตัดสินใจนโยบายว่าควรจะทำหรือยกเลิกนโยบายนั้นหรือไม่ รวมถึงการเป็นสื่อกลางระหว่างผู้ประเมินกับผู้ใช้งานผลการประเมินเพื่อใช้สร้างความชอบธรรมในการตัดสินใจนโยบาย ตลอดจนเป็นสื่อกลางสร้างความเข้าใจ ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ประเมินและผู้สนใจงานการประเมิน และยังก่อให้เกิดการขยายพรมแดนขององค์ความรู้ (Body of Knowledge) ในสาขาต่างๆอีกด้วย

สารสนเทศที่ต้องการในวงจรนโยบายมีความสำคัญ เพราะสามารถนำไปสู่คำถามว่าอะไรคือความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาประเทศ มีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด หรือจะเกิดอะไรขึ้นหากเลือกทางเลือกในแต่ละทางเลือก หรือแม้กระทั่งการตั้งคำถามเพื่อหาคำตอบว่านโยบายแผนงาน โครงการที่ทำอยู่นั้นมีปัญหา อุปสรรค หรือปัจจัยที่ทำให้เกิดความล้มเหลวหรือไม่สำเร็จอย่างไร และควรปรับปรุงอย่างไรให้มีประสิทธิภาพเพื่อบรรลุผลสำเร็จที่ต้องได้ ตลอดจนการตั้งคำถามต่อนโยบายใดที่ได้ดำเนินการไปแล้วนั้นมีประโยชน์ (Benefit) หรือ คุณค่า (Value) ซึ่งก่อให้เกิดผลดีมากน้อยเพียงใด

James E. Anderson¹¹ ให้ความหมายการประเมินผลนโยบายว่า การประเมินนโยบายเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประมาณการเปรียบเทียบผลของการเปลี่ยนแปลงนโยบายสู่ภาคปฏิบัติกับสิ่งที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาทุกขั้นตอน โดยผู้ประเมินผลนโยบายมีสิ่งที่จะต้องทราบว่า เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของนโยบายคืออะไร การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างไร และต้องทราบผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการทั้งหมดจึงจะสามารถประเมินผลนโยบายได้สำเร็จ

Charles O. Jones¹² ระบุว่า การประเมินผลนโยบายเป็นการกระทำที่มีระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบผลของนโยบาย ในลักษณะเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ในลักษณะของผลกระทบของการดำเนินการตามนโยบายที่มีต่อปัญหาของสังคมที่เป็นเป้าหมายที่นโยบายนั้นมุ่งแก้ไข การกระทำดังกล่าวนี้เป็นกิจกรรมที่เป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของรัฐบาล ในทุกระบบการเมือง เป็นเหมือนเครื่องมือที่รัฐบาลใช้ทบทวนตรวจตราและประเมินความก้าวหน้าในการทำงานของตนเอง โดยลักษณะของการประเมินผลนั้น จะเป็นกระบวนการแสวงหาคำตอบว่านโยบายหรือแผนงานโครงการที่กำหนด บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์หรือไม่ในระดับใด ซึ่งจะเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับ

¹¹ เรื่องเดียวกัน, 16.

¹² เรื่องเดียวกัน, 17.

วัตถุประสงค์ตามช่วงเวลาทั้งก่อนดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และหลังการดำเนินงานว่าสำเร็จหรือล้มเหลว

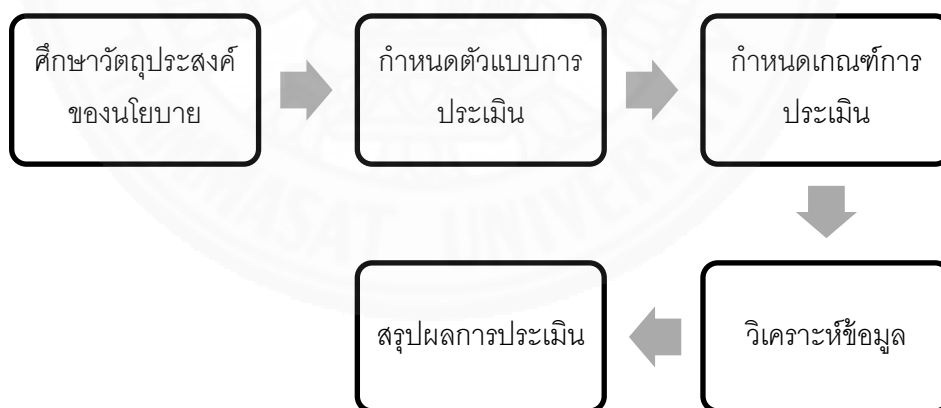
Carol Weiss¹³ มองว่าการประเมินผลนโยบายนั้น มีความแตกต่างไปจากการวิเคราะห์นโยบายและการกำหนดนโยบายตรงที่ผลลัพธ์ หรือผลที่ตามมาว่าควรคัดค้านหรือไม่เห็นด้วยต่อลักษณะหรือสาเหตุของนโยบายหรือไม่

ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์¹⁴ ได้ให้ความหมายการประเมินผลนโยบายไว้ว่า กระบวนการที่มุ่งแสวงหาคำตอบ สำหรับคำถามที่ว่า นโยบาย/แผนงาน/โครงการ บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ และเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้แต่ต้นหรือไม่และระดับใด

ดังนั้นจึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า การประเมินผลนโยบายเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเปรียบเทียบผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ กับความคาดหวังที่มีต่อคุณค่าของนโยบายสาธารณะที่ถูกกำหนดไว้ รวมทั้งแยกแยะสิ่งที่มีคุณค่าและไม่มีคุณค่าที่เป็นผลซึ่งเกิดขึ้นจากนโยบายสาธารณะ

2.4.1 การออกแบบการประเมินผลนโยบาย

การแสวงหาคำตอบจากการเปรียบเทียบผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติกับความคาดหวังที่มีต่อคุณค่าของนโยบายสาธารณะที่ถูกกำหนดไว้ รวมทั้งแยกแยะสิ่งที่มีคุณค่าและไม่มีคุณค่าที่เป็นผลเกิดขึ้นจากนโยบายสาธารณะนั้น สามารถวางกรอบแนวทางเพื่อออกแบบการประเมินผลนโยบาย ได้ดังภาพที่ 2.4

ภาพที่ 2.3 กรอบแนวทางเพื่อออกแบบการประเมิน, ภาคภูมิ ฤกษ์เมธ, *การประเมินผลนโยบายสาธารณะ (Policy Evaluation)* (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2558).

¹³ เรื่องเดียวกัน, 19.

¹⁴ วชิรวัชร งามละม่อม, *การประเมินผลนโยบาย ความหมายของการประเมินผลนโยบายสาธารณะ* (กรุงเทพฯ: สถาบัน TDRM, 2552), 2.

จากภาพกรอบแนวทางเพื่อออกแบบการประเมินข้างต้น สามารถเริ่มต้นการประเมินผลนโยบาย โดยดำเนินการตามแนวทางดังนี้

(1) ศึกษาวัตถุประสงค์ของนโยบายว่าเป็นเช่นไร อะไรคือสิ่งที่นโยบายมุ่งหวัง และมีจำนวนวัตถุประสงค์จำนวนเท่าใด

(2) กำหนดตัวแบบการประเมิน (Model) ที่จะประเมินอะไร (What) และควรประเมินอย่างไร (How) ที่เหมาะสมกับการหาคำตอบจากวัตถุประสงค์ของนโยบาย

(3) กำหนดเกณฑ์การประเมิน (Criteria) โดยสร้างตัวชี้วัดการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายแยกเป็นรายวัตถุประสงค์

(4) รวบรวมข้อมูลโดยนำเอกสารชั้นทุติยภูมิ (Secondary source) ได้แก่ ตำรา วิทยานิพนธ์ บทความ วารสาร หนังสือพิมพ์ ฯลฯ ซึ่งเอกสาร เหล่านี้จะช่วยในการต่อยอดองค์ความรู้ให้สามารถพัฒนาการวิเคราะห์

(5) นำผลการประเมินนโยบายที่ได้วิเคราะห์แล้วนั้นมาสรุปว่านโยบายนั้นก่อให้เกิดผลลัพธ์ (Outcome) หรือก่อให้เกิดผลกระทบ (Impact) หรือมีประสิทธิภาพ (Efficiency) หรือประสิทธิผล (Effectiveness) ก่อให้เกิดคุณค่า (Value) จากการดำเนินนโยบายฯ หรือไม่ อย่างไร

2.4.2 ตัวแบบการประเมิน (Evaluation Model)

ภาพที่ 2.4 กลุ่มของตัวแบบการประเมิน, ภาคภูมิ ฤกษ์เมธ, การประเมินผลนโยบายสาธารณะ (Policy Evaluation) (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2558).

จากภาพที่ 2.4 เป็นกลุ่มของตัวแบบการประเมินซึ่งตัวแบบการประเมิน (Evaluation Model) เป็นสิ่งที่ช่วยในการกำหนดกรอบและออกแบบการประเมินผลนโยบาย ซึ่งได้มีนักวิชาการหลายคนที่ได้สร้างตัวแบบการประเมินขึ้นมาเพื่อใช้ในการประเมินนโยบายที่มีลักษณะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับบริบทแวดล้อม โดยอาจจำแนกกลุ่มของตัวแบบการประเมินได้ในลักษณะ RRPH Model¹⁵

ในส่วนของการกำหนดตัวแบบการประเมิน (Evaluation Model) ว่าประเมินอะไร (What) และควรประเมินอย่างไร (How) เพื่อให้สอดคล้องกับการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาจะขอกล่าวถึงเฉพาะในส่วนของการใช้ตัวแบบในกลุ่มของ Rational Evaluation ซึ่งเป็นกลุ่มของตัวแบบที่ใช้ข้อมูลสถิติและข้อเท็จจริงต่างๆมาเป็นข้อพิจารณาในการประเมินผลนโยบาย ที่เหมาะสมกับการหาคำตอบจากวัตถุประสงค์ของนโยบายนั้น โดยคณะผู้ศึกษาเลือกใช้ตัวแบบแรก คือ Goal Attainment Model¹⁶ ซึ่งตัวแบบนี้มีลักษณะการประเมินกล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

- (1) วัดผลสำเร็จและผลกระทบ (Impact) ที่เกิดจากนโยบาย
- (2) กำหนดจุดมุ่งหมาย พิจารณาความเป็นไปได้ของจุดมุ่งหมาย ระบุว่านโยบาย แผนงาน โครงการบรรลุหรือไม่
- (3) เน้นประสิทธิผล
- (4) มีนัยประเมินเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ ไม่สนใจต้นทุน ไม่สนใจวาระซ่อนเร้น ไม่สนใจผลกระทบที่ไม่ได้ตั้งใจ มองข้ามกระบวนการ
- (5) วัตถุประสงค์ต้องชัดเจน ใช้ข้อมูล

แต่อย่างไรก็ดี การใช้ตัวแบบ Goal - Attainment Model เพื่อประเมินการกำหนดจุดมุ่งหมาย พิจารณาความเป็นไปได้ของจุดมุ่งหมาย ระบุว่านโยบาย แผนงาน โครงการบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่นั้น มักไม่สนใจต้นทุน ไม่สนใจวาระซ่อนเร้น มองข้ามกระบวนการและผลกระทบที่ไม่ได้ตั้งใจ ดังนั้น เพื่อเติมเต็มการประเมินที่รอบด้านมากยิ่งขึ้น อาจเลือกใช้ตัวแบบที่สองเข้ามาเพิ่มเติม คือ ตัวแบบ Side Effects Model¹⁷ ซึ่งมีลักษณะการประเมิน ดังนี้

- (1) จัดเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินแบบรวบยอด (Summative Evaluation)
- (2) ให้ข้อมูลผลกระทบที่ไม่ได้ตั้งใจ ได้แก่ ผลข้างเคียงทางบวก (Positive side effect) หรือผลที่เป็นโทษ (Negative side effect)
- (3) เกณฑ์การตัดสินคุณค่าไม่แน่นอน ซึ่งหากค้นหาหลักเกณฑ์เหล่านั้นจนเจอ อาจทำให้เกิดการสั่นคลอนต่อเกณฑ์เดิมได้

¹⁵ ภาคภูมิ ถุกษะเมธ, *การประเมินผลนโยบายสาธารณะ (Policy Evaluation)*, 42.

¹⁶ เรื่องเดียวกัน, 37.

¹⁷ เรื่องเดียวกัน, 41.

สาเหตุของการเกิดตัวแบบผลข้างเคียง (Side Effects Model) มาจากตัวแบบการบรรลุดมมุ่งหมายสนใจเฉพาะจุดมุ่งหมายที่กำหนดเอาไว้ล่วงหน้า จึงมีปัญหาดตรงที่ไม่ได้สนใจผลกระทบที่ไม่ตั้งใจ (Unintended Effects) ฉะนั้น จึงจำเป็นต้องขยายตัวแบบการบรรลุดมมุ่งหมายออกไปให้ครอบคลุมผลข้างเคียงด้วย เพื่อจะได้ประเมินผลให้ครบถ้วน ฉะนั้นตัวแบบผลข้างเคียงยังสนใจการบรรลุดมมุ่งหมาย ซึ่งเรียกว่า “ผลกระทบหลัก” (Main Effects) แต่เสริมด้วยการสนใจ “ผลข้างเคียง” (Side Effects) ซึ่งเป็นผลกระทบที่อยู่นอกเหนือจากขอบเขตของเป้าหมายของโครงการ แต่เป็นผลที่สัมพันธ์กับผลลัพธ์หลักที่ตั้งใจให้เกิด แนวคิดของตัวแบบผลข้างเคียง คือนโยบายหรือโครงการอาจทำให้เกิดสิ่งอื่น ๆ นอกเหนือจากผลลัพธ์ที่ตั้งใจ ซึ่งอาจนำไปสู่การค้นพบยิ่งใหญ่เหมือนอย่างในประวัติศาสตร์ที่โคลัมบัสค้นพบทวีปอเมริกา แต่ในทางกลับกัน ผลข้างเคียงอาจเป็นสิ่งยุ่งยากกว่าเดิมก็ได้

2.4.3 การกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลนโยบาย

จากตัวแบบทั้งสองตัวแบบที่ผู้ศึกษาได้หยิบยกมาก่อนหน้านี้ ต่างก็มีจุดเน้นเพื่อใช้ในการแสวงหาคำตอบว่านโยบายนั้นเกิดประสิทธิผล (Effectiveness) หรือผลการดำเนินนโยบายนั้นเป็นไปตามเป้าหมาย/วัตถุประสงค์หรือไม่ อย่างไร ซึ่งการที่จะวัด (Measurement) ว่านโยบายนี้ดีหรือไม่ดี มีคุณค่าหรือไม่อย่างไร จะใช้เพียงการวัดและการตัดสินด้วยดุลพินิจ (Judgement) เท่านั้น คงไม่เพียงพอ หากยังขาดเกณฑ์การประเมินผล (Criteria)

เกณฑ์ (Criteria)¹⁸ อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าหมายถึง ระดับที่กำหนดขึ้นและเป็นที่ยอมรับกันในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง เพื่อใช้เป็นที่นำมาเทียบเคียงกับค่าที่ได้จากผลการวัดตัวบ่งชี้ เกณฑ์ที่กำหนดขึ้นจึงควรสอดคล้องกับระดับการวัด (Scale of Measurement) วิธีวัด (Measure Methodology) หน่วยที่ใช้วัด (Unit of Measurement) โดยควรใช้เกณฑ์ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปถือว่าเกณฑ์นั้นเป็นมาตรฐาน (Standard) โดยที่ในแต่ละวัตถุประสงค์ของการประเมินผลนโยบายข้างต้น อาจประกอบด้วยตัวบ่งชี้เพียงตัวเดียวหรือมากกว่า ซึ่งแต่ละตัวบ่งชี้ควรจะต้องมีระดับการวัดที่ชัดเจน ผลการวัดแต่ละตัวบ่งชี้จำเป็นต้องนำไปเทียบกับเกณฑ์ ซึ่งจะว่าเป็นสิ่งสะท้อนคุณภาพของสิ่งที่ประเมิน นำมาใช้ในการจัดลำดับ หรือใช้ในการตัดสินคุณค่า การกำหนดเกณฑ์ที่พบโดยทั่วไป นิยมใช้ในการประเมินมี 2 ลักษณะคือ

(1) เกณฑ์สัมบูรณ์ (absolute criteria) เป็นการกำหนดระดับที่เป็นคุณภาพระดับที่ควรจะมีควรจะเป็นหรือควรจะได้จากโครงการ การกำหนดอาจทำโดยผู้จัดทำโครงการคือกำหนดอยู่ในตัวโครงการหรืออยู่ในเป้าหมายโครงการ หรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่ประเมิน เช่น การ

¹⁸ พงศ์เทพ จิระโร, “วัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด และเกณฑ์ในการประเมินโครงการ,” *วารสารศึกษาศาสตร์* 24. 3 (กันยายน – ธันวาคม 2556): 31.

กำหนดผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรม 80% ระดับที่กำหนดขึ้นต้องเป็นที่ยอมรับของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้ถือประโยชน์ร่วม (Stakeholder) ทั้งผู้ประเมิน ผู้รับการประเมิน ผู้ใช้ผลการประเมิน และผู้รับบริการ

(2) เกณฑ์สัมพัทธ์ (relative criteria) ในบางกรณีเป็นการเทียบเคียงกันเองภายในผลการวัดคราวนั้นๆ เช่น การเปรียบเทียบระหว่างแต่ละข้อรายการที่นำมาวัด แต่ละวัตถุประสงค์แต่ละตัวบ่งชี้ในโครงการเดียวกัน หรือเป็นการเทียบเคียงกันเองระหว่างผลการวัดตัวบ่งชี้เดียวกันของแต่ละโครงการย่อย หรือเป็นการเทียบเคียงจากโครงการที่มีลักษณะใกล้เคียงกันและเป็นโครงการที่จัดว่าประสบความสำเร็จ ก็สามารถทำได้

ทั้งนี้ เมื่อมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลนโยบายตามตัวแบบการประเมินผลนโยบายแล้ว ยังต้องมีการกำหนดการวัด (Measurement) หรือเครื่องมือที่จะนำมาใช้ในการประเมินผลนโยบาย โดยอาจมีการกำหนดลักษณะการวัดหรือการใช้เครื่องมือ ในลักษณะของการเปรียบเทียบอัตราร้อยละที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงในห้วงเวลาดำเนินนโยบาย เพื่อประเมินว่า หน่วงนโยบายนั้นมีประสิทธิผลและบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ หรืออาจเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มในแต่ละช่วงเวลาของการดำเนินนโยบาย

จุดเน้นของการประเมินผลนโยบาย จึงอยู่ที่การกำหนดเกณฑ์การประเมินให้มีความสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ และกำหนดตัวบ่งชี้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการประเมินผลนโยบาย การนำเสนอกรณีตัวอย่างเกณฑ์เพื่อแสดงให้เห็นที่มาของเกณฑ์และความสอดคล้องดังกล่าว จึงจะนำเสนอโดยนำเสนอสรุปรายงานผลการประเมินผลนโยบายมาแสดง พร้อมกับกรอบการประเมิน (Evaluation Framework) ซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ในการประเมิน ตัวชี้วัด การวัด/เครื่องมือ และเกณฑ์การประเมิน

2.5 ตัวแบบการประเมินที่ยึดจุดมุ่งหมาย (Goal – Based Model)

ตัวแบบการประเมินที่ยึดจุดมุ่งหมาย (Goal – Based Model)¹⁹ เป็นตัวแบบที่ Robert W. Tyler ระบุว่า การประเมิน คือ การเปรียบเทียบพฤติกรรมเฉพาะอย่าง (Performance) กับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่วางไว้ ด้วยการให้ความสำคัญกับการประเมินโดยยึดจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์เป็นหลัก ซึ่งจุดเน้นที่สำคัญของตัวแบบประเมินนี้ คือ การประเมินผลผลิต (Output)

¹⁹ สุรพล เศรษฐบุตร์, “บทที่ 2 รูปแบบการประเมินผล,” คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, http://www.academia.edu/5515539/บทที่_2_รูปแบบการประเมินผล (สืบค้นเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2560).

ของโครงการ ซึ่งหากว่าโครงการมีผลผลิตเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ก็สามารถประเมินได้ว่าโครงการนั้นมีประสิทธิผล (Effectiveness) ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้แต่แรก

ตามแนวคิดตัวแบบการประเมินที่ยึดจุดมุ่งหมาย (Goal – Based Model) สามารถสรุปขั้นตอนการประเมินได้ดังนี้

(1) ค้นหาจุดมุ่งหมาย (Goal) ที่แท้จริงของโครงการที่จะทำการประเมิน หรือค้นหาจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ในตอนก่อนที่จะเริ่มโครงการ

(2) นำจุดมุ่งหมายมาจำแนกออกเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Define Goals to Behavioral Objectives) ซึ่งควรต้องมีข้อความที่ระบุไว้อย่างชัดเจน

(3) จัดเรียงเนื้อหาสาระต่างๆ (Content/Experience Determination) ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมนั้นๆ

(4) ทำการทดสอบ/ประเมินก่อนเริ่มโครงการ (Pre-test X1) ด้วยเครื่องมือที่น่าเชื่อถือ

(5) ดำเนินการตามโครงการที่กำหนดไว้ (Program Implementation)

(6) ทำการทดสอบ/ประเมินหลังจากที่เสร็จสิ้นโครงการอีกครั้ง (Post-test X2)

(7) ประเมินประสิทธิภาพของโครงการโดยการเปรียบเทียบคะแนนจากผลการทดสอบ Pre-test X1 กับ Post-test X2

(8) นำผลการประเมินที่ได้มาไปใช้ประโยชน์ต่อไป (Select for Future Used)

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น อาจสรุปได้ว่าการประเมินผลโครงการเป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญซึ่งช่วยให้การดำเนินโครงการเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพ นั้นเพราะผู้ปฏิบัติงานโครงการจะได้ทราบผลการดำเนินงานว่าสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้มากน้อย หรือไม่ เพียงใด ยังข้อบกพร่องใดให้ต้องปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ อย่างไร ผลการประเมินโครงการที่ได้มานั้นจะนำไปสู่การวางแผนปรับปรุงโครงการเดิมหรืออาจใช้ต่อยอดในการดำเนินโครงการคราวต่อไปให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.6 ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการป่าในกรุง

ปตท. องค์กรรัฐวิสาหกิจที่ดูแลความมั่นคงทางพลังงานของชาติไปพร้อมกับความยั่งยืนของสร้างการพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลร่วมกัน อดีตผู้ว่าการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย “คุณเลื่อน กฤษณกริ” เคยกล่าวไว้ว่า “องค์กรสมัยใหม่จะอยู่ยืนยาวได้ ต้องคิดถึงการให้สู่สังคมและสิ่งแวดล้อม”²⁰ อันเป็นส่วนหนึ่งของที่มาในการที่ ปตท. เสนอเข้าร่วม โครงการ

²⁰ สถาบันปลูกป่า ปตท., “พื้นที่เรียนรู้ป่าในกรุง,” สถาบันปลูกป่า ปตท., <http://www.pttreplantation.com/Educationview.cshhtml?id=1> (สืบค้นเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2560).

ปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติฯ จำนวน 1 ล้านไร่ นับตั้งแต่ปี 2537 เป็นต้นมา กล้าไม้ประดู่พระราชทานต้นแรกจากสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และเป็นจุดเริ่มต้นของภารกิจของกลุ่ม ปตท. ในการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูป่าระบบนิเวศ ลดภาวะโลกร้อน รวมถึงการสร้างพลังของมวลชนรอบพื้นที่แปลงปลูกป่าของ ปตท. ให้เกิดความตระหนักและร่วมรักษาผืนป่าให้อยู่คู่ชุมชนได้ในระยะยาว

ภารกิจของ ปตท. ได้รับการจารึกในหน้าประวัติศาสตร์ เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เสด็จพระราชดำเนิน พร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในพิธีน้อมเกล้าฯ ถวายโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสทรงครองราชย์ปีที่ 50 จำนวน 1 ล้านไร่ ณ พื้นที่ป่าชายเลน แปลงปลูกป่า FPT 29 และ 29/3 อำเภอบางพลี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2545

2.6.1 ความเป็นมาของโครงการป่าในกรุง

จุดเริ่มต้นของการมองหาที่ดินในกรรมสิทธิ์ของ ปตท. เพื่อดำเนินการสร้างผืนป่า โดยเฉพาะในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีที่ดินแปลงหนึ่ง ตั้งอยู่ริมถนนสุขาภิบาล 2 เขตประเวศ มีความเหมาะสมในการพัฒนาการสร้างป่าในเมืองให้เกิดขึ้นได้จริง เพื่อมุ่งการสร้างป่าที่มีสภาพที่เป็นป่าจริง มีสังคมของสิ่งมีชีวิตสามารถเข้ามาใช้ประโยชน์ทั้งคนและสัตว์ เป็นระบบนิเวศที่เกื้อหนุนกัน และมีสัตว์ขนาดเล็กเข้ามาอยู่อาศัย เพื่อเอื้อต่อสภาพการดำรงอยู่และความสัมพันธ์ของระบบนิเวศที่จะเกิดขึ้นในอนาคตก็ใกล้ชิดกับป่าได้ และอย่างน้อยลูกหลานเราก็มี “ป่า” ให้เรียนรู้แม้อยู่ในกรุง โครงการดังกล่าวได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปลายปี 2555 ด้วยการศึกษานโยบายที่เกี่ยวกับการสร้างสวนป่าในเมือง และพันธไม้มั่นยืนของกรุงเทพฯ เพื่อให้เป็นศูนย์เรียนรู้เรื่องการปลูกป่าของ ปตท. และธรรมชาติดั้งเดิมของ กทม. ซึ่งมีเป้าหมายที่จะแล้วเสร็จในปี 2557 หลังจากนั้นจะเปิดให้เข้าชมอย่างเป็นทางการในปี 2558 เพื่อให้ประชาชนสามารถเรียนรู้การปลูกป่าเชิงนิเวศแบบยั่งยืน เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ของสวนป่าในเมืองที่เติบโตอย่างรวดเร็ว รวมทั้งยังเป็นศูนย์กลางที่รวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานเรื่องป่าไม้ของ ปตท.

โครงการป่าในกรุง²¹ ถนนสุขาภิบาล 2 เป็นการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในที่ดินของกลุ่ม ปตท. จำนวน 12 ไร่ 1 งาน 2 ตารางวา ภายใต้แนวทางการส่งเสริมพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองของกลุ่ม ปตท. หรือ "PTT Green in the City" โดยได้ออกแบบสัดส่วนเป็นพื้นที่ป่าร้อยละ 75 พื้นที่น้ำร้อยละ 10 และพื้นที่ใช้งานร้อยละ 15 มีการออกแบบอาคารที่กลมกลืนกับสิ่งแวดล้อมเป็นต้นแบบนวัตกรรมอาคารเขียว เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้การปลูกป่าของ ปตท. และการปลูกป่าเชิงนิเวศแบบยั่งยืน ซึ่งในอนาคตป่านี้จะเติบโตและสร้างความอุดมสมบูรณ์ให้กับพื้นที่ เป็นรูปแบบการศึกษาและ

²¹ สถาบันปลูกป่า ปตท., “โครงการป่าในกรุง,” สถาบันปลูกป่า ปตท., <http://www.pttreplantation.com/Educationview.cshhtml?id=8> (สืบค้นเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2559).

เรียนรู้ป่าในเมือง เชื่อมโยงและสร้างความใกล้ชิดระหว่างคนกับป่า ปัจจุบันโครงการป่าในกรุงได้เข้าร่วมการประเมินอาคารประหยัดพลังงาน และอาคารที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตามมาตรฐานความเป็นผู้นำด้านการออกแบบเพื่อพลังงานและสิ่งแวดล้อม (Leadership in Energy and Environmental Design: LEED) ของสภาการก่อสร้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของสหรัฐอเมริกา (US Green Building Council: USGBC) ซึ่งระดับคะแนนที่คาดว่าจะได้รับ อยู่ในระดับ Platinum

2.6.2 วัตถุประสงค์โครงการ

- (1) ปลูกป่าเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง
- (2) ปลูกป่าเชิงนิเวศแบบยั่งยืน เพื่อให้เกิดป่าที่ใกล้เคียงธรรมชาติดั้งเดิมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร
- (3) เป็นแหล่งเรียนรู้เรื่องการปลูกป่าตามวิถี ปตท. ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากการปลูกป่า 1 ล้านไร่ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 ให้แก่ประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียนที่สนใจ

2.6.3 การสร้างป่านิเวศ

โครงการป่าในกรุงของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ใช้แนวทางการศึกษาและทฤษฎีการฟื้นฟูป่าธรรมชาติของศาสตราจารย์ ดร.อาศิระ มียาวากิ ซึ่งเป็นป่าที่มนุษย์ฟื้นฟูขึ้นตามหลักการฟื้นฟูป่านิเวศหรือป่าธรรมชาติ โดยพันธุ์ไม้ที่ปลูกต้องเป็นพันธุ์ไม้ท้องถิ่นดั้งเดิมของพื้นที่ ซึ่งมีหลักในการปลูกดังนี้

- (1) เตรียมกล้าไม้ที่ระบบรากแข็งแรง เน้นการปลูกต้นไม้ที่เพาะขึ้นจากเมล็ด
- (2) ระยะห่างของการปลูก 3-4 ต้นต่อตารางเมตร
- (3) ปลูกพันธุ์ไม้ หลากหลายชนิดปะปนกัน
- (4) รูปแบบการปลูกแบบสุ่มไม่เป็นแถวเป็นแนวเลียนแบบธรรมชาติ
- (4) ประกอบด้วยพันธุ์ไม้หลายระดับ ทั้งไม้ยืนต้น ไม้พุ่ม และไม้พื้นล่าง
- (5) ปลูกและดูแลด้วยความพิถีพิถัน เช่น การสร้างเนินดิน การนำกล้าไม้จุ่มน้ำ การคลุมด้วยฟางข้าว เป็นต้น

สำหรับชนิดพันธุ์ไม้ที่ใช้ปลูกในโครงการ ตามสัดส่วนของพื้นที่ แบ่งเป็นพื้นที่ป่าร้อยละ 75 (จำนวน 9 ไร่) พื้นที่น้ำร้อยละ 10 (จำนวน 1.2 ไร่) พื้นที่ใช้งานร้อยละ 15 (จำนวน 1.8 ไร่) ในพื้นที่ที่มีการจัดสรรให้มีพันธุ์ไม้ตามลักษณะป่าชนิดต่างๆ เช่น ป่าดิบที่ลุ่ม ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง ป่าน้ำกร่อย ป่าชายเลน ป่ารอบน้ำตก/เขาหินปูน ซึ่งความหลากหลายของพันธุ์ไม้ที่ใช้ปลูกมีทั้งพันธุ์ไม้หายาก พันธุ์ไม้พื้นเดิมของกรุงเทพมหานคร และพันธุ์ไม้ป่าตามประเภทป่าชนิดต่างๆ มีจำนวนกว่า 200 ชนิด นอกจากนั้นยังมีการบริหารจัดการระบบน้ำสำหรับใช้ในพื้นที่โครงการ โดยมีสัดส่วนพื้นที่ของน้ำร้อยละ 10 (จำนวน 1.2 ไร่) เพื่อรองรับปริมาณน้ำฝน และเกิดระบบนิเวศอย่างครบวงจรของสิ่งมีชีวิต

2.6.4 การออกแบบสิ่งก่อสร้าง

การออกแบบอาคารและสิ่งก่อสร้าง²² ในพื้นที่รวมถึงเส้นทางทางเดินชมเรือนยอดและหอคอย เพื่อการใช้งานสำหรับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา คัดเป็นสัดส่วนพื้นที่ราวร้อยละ 15 โดยการออกแบบอาคารให้มี “ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม” และเพื่อเป็น “ต้นแบบของนวัตกรรมอาคารเขียว” เน้นความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม เช่น เมื่อมองจากมุมสูงจะพบว่าอาคารกลมกลืนกับธรรมชาติมีลักษณะเหมือนลำต้นของต้นไม้ และหลังคาเป็นสวนเพื่อความกลมกลืนไปกับป่า นอกเหนือจากการออกแบบอาคาร ในกระบวนการก่อสร้าง คัดเลือกวัสดุต่างๆ มุ่งเน้นผลิตภัณฑ์และวัสดุที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม ประหยัดพลังงาน และเป็นเทคโนโลยีสีเขียว (Green Technology)

การทำผนังอาคารด้วยวัสดุดินบดอัด (Rammed Earth) เป็นวัสดุที่มาจากดินธรรมชาติ ซึ่งให้ค่าสีที่แตกต่างจากองค์ประกอบของธาตุในดิน เช่น ดินสีแดงเกิดจากสารประกอบออกไซด์ของเหล็ก ดินดำเกิดจากสารประกอบอินทรีย์วัตถุต่างๆ หรือดินมีสีอ่อนอาจจะเป็นดินที่เกิดมาจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกที่สลายตัวมาจากหินที่มีแร่สีจางเป็นองค์ประกอบ เฉดสีดังกล่าวมีลักษณะสีส้มที่มีความเป็นธรรมชาติสูง กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม การนำดินมาทำเป็นผนัง มีประโยชน์ในเรื่องการต้านทานความร้อนสูง ซึ่งเป็นการช่วยกันความร้อนเข้าสู่ตัวอาคาร และลดภาระการทำความร้อนจากเครื่องปรับอากาศ นอกจากนี้ยังมีสีส้มสวยงามตามความแตกต่างกันของดิน และแหล่งที่มา ประกอบด้วย 1) สีแดงเข้ม จากแหล่งดิน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี 2) สีส้มจัด จากแหล่งดิน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี 3) สีส้มอมเหลือง จากแหล่งดิน อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง 4) สีครีม จากแหล่งดิน อำเภอพนมสนิคม จังหวัดชลบุรี 5) สีขาว จากแหล่งดิน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ส่วนบนหลังคาเป็นหลังคาเขียว เสมือนการติดตั้งฉนวนกันความร้อนเหนือฝ้า และใต้หลังคา ซึ่งเป็นการช่วยกันความร้อนเข้าสู่ตัวอาคาร รวมถึงมีความกลมกลืนรวมไปกับพื้นที่ที่มองจากมุมสูง

โครงการป่าในกรุงให้ความสำคัญต่อการวางจรชีวิตของวัสดุต่างๆ ที่ใช้ในโครงการ โดยวัสดุที่นำมาใช้ต้องสามารถผลิตได้ภายในประเทศ มีการแปรรูปที่น้อย เพื่อลดการใช้พลังงานในการผลิต และขนส่งนำเข้าสินค้า เช่น อิฐบล็อกประสานทำจากดิน, ไม้ไผ่ รวมถึงเลือกใช้วัสดุที่ก่อเกิดมลพิษน้อย และควบคุมมลพิษจากภายนอกที่จะเข้าสู่อาคาร เช่น ติดตั้งพรมดักฝุ่นหน้าประตูทางเข้า และแผ่นกรองอากาศประสิทธิภาพสูง

²² สถาบันปลูกป่า ปตท., “การออกแบบสิ่งก่อสร้างโครงการป่าในกรุง,” สถาบันปลูกป่า ปตท., <http://www.pttreforestation.com/Educationview.cshtml?Id=7> (สืบค้นเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2560).

สำหรับการควบคุมสภาพแวดล้อมภายนอกนั้น โครงการป่าในกรุงส่งเสริมให้ใช้จักรยานในพื้นที่ โดยจัดให้มีพื้นที่จอดจักรยานอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย ส่งเสริมให้ผู้ใช้งานอาคารเลือกใช้รถยนต์ที่ประหยัดพลังงาน ลดการปล่อยมลภาวะ และเดินทางร่วมกัน โดยจัดให้มีที่จอดรถสำหรับรถประหยัดพลังงาน หรือรถที่มีการปล่อยมลภาวะน้อย เช่น Eco Car, Electric Vehicle เป็นต้น อีกทั้งมีจุดจอดสำหรับรถยนต์ประเภท Car pool นอกจากนี้มีการติดตั้ง PV Cell เพื่อผลิตพลังงานไฟฟ้าทดแทนให้กับอาคารขนาด 14 กิโลวัตต์สูงสุด (kWp) หรือ 16,800 กิโลวัตต์ชั่วโมงต่อปี (kWh/yr)

การออกแบบพื้นที่จัดแสดงนิทรรศการ เป็นอาคารหลังเดียวของโครงการฯ นี้ ซึ่งมีรูปแบบที่เรียบง่ายและออกแบบให้มีการเชื่อมต่อกับผืนป่าที่อยู่ภายนอก มีองค์ประกอบและการออกแบบเป็นไปตามเกณฑ์ของ LEED ระดับ Platinum นอกจากนี้อาคารหลังนี้สร้างด้วยวัสดุธรรมชาติที่ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยให้เกิดความแข็งแรงทนทาน ดูแลรักษาได้ง่าย รองรับการใช้งานได้เป็นอย่างดี มีสีสนที่กลมกลืนกับสภาพป่า และมีความสวยงาม ส่วนนิทรรศการประกอบด้วยโซนที่น่าสนใจต่างๆ ดังนี้

เมล็ดพันธุ์แห่งป่า - ต้อนรับเข้าสู่แหล่งเรียนรู้ด้วยเมล็ดพันธุ์ต้นกำเนิดแห่ง ป่าในกรุง ในเรซินใสตลอดแนวผนังดินบดอัด (Rammed Earth)

(1) ผลกระทบต่อเมือง - แสดงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในกรุงเทพฯ สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของป่าว่าทำไมเราต้องสร้างป่าในกรุง

(2) ป่าบางกอก - พบสภาพป่าบางกอก สังคมพืชที่เคยมีอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์ในอดีต และเรื่องราวบางกอกในอดีตผ่านคำบอกเล่าของสองยายหลาน

(3) เติบโตอย่างยั่งยืน - องค์ความรู้ที่เกิดจากการผสมผสานในการปลูกป่าที่นำมาใช้ในพื้นที่โครงการป่าในกรุง บอกเล่าเรื่องราวตั้งแต่ ปตท. รวมพลังปลูกป่า 1 ล้านไร่ สู่พลังใจสร้างป่าในกรุง และนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

(4) ทางเดินชมเรือนยอด (Skywalk) เรียนรู้สังคมพืชต่างๆ ระหว่างทางเดินพร้อมเพลิดเพลินไปกับธรรมชาติ

(5) หอชมป่า (Observation Tower) สังเกตพื้นที่ป่าในเขตเมืองโดยรอบด้วยกล้องส่องทางไกล และเห็นภาพในจินตนาการของป่าในกรุงที่ป่าเติบโตใหญ่งดงามในอนาคต ด้วยกล้อง Binocular

(6) ห้องฉายภาพยนตร์ขนาดเล็ก (Mini Theatre) แสดงภาพยนตร์สั้น “คน.ป่า.เมือง เกื้อกูลพึ่งพากันตลอดไป” เป็นการสร้างแรงจูงใจและปลูกจิตสำนึก

ในส่วนของแหล่งน้ำโครงการฯ ให้ความสำคัญต่อการสร้างแหล่งน้ำรวมเนื้อที่ 1.2 ไร่ (คิดเป็นร้อยละ 10 ของพื้นที่ทั้งหมด) โดยเฉพาะลักษณะทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่ราบลุ่มบริเวณ

กรุงเทพมหานครนั้น มีโอกาสที่จะได้รับปริมาณน้ำหลากตามฤดูกาลในทุกปี ป่าในกรุงจึงออกแบบพื้นที่รับน้ำเป็นลักษณะเป็นวงรอบพื้นที่ป่า โดยออกแบบให้มีระดับความลึกที่ต่างกันเพื่อช่วยในการหมุนเวียนน้ำ สร้างความชุ่มชื้นแก่พื้นที่ป่า ลดปัญหาน้ำท่วมขังภายในพื้นที่ ก่อให้เกิดบรรยากาศที่สวยงามเป็นธรรมชาติ รวมถึงใช้การปลูกพืชน้ำ และหญ้าแฝกในการรักษาหน้าดิน เพื่อป้องกันการหลุดตัวพังทลายของพื้นที่รอยต่อระหว่างเนินดินและน้ำ และยังสามารถสร้างน้ำตก (Water Fall) ทำให้มีมุมมองที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ รวมถึงช่วยในเรื่องระบบการหมุนเวียนน้ำได้อีกด้วย

ส่วนสุดท้ายที่จะกล่าวถึงในการออกแบบอาคารและสิ่งก่อสร้าง คือ หอชมป่า (Observation Tower) และ ทางเดินชมเรือนยอด (Skywalk) ซึ่งได้มีการออกแบบเส้นทางเดินชมเรือนยอด (Sky Walk) ระยะทาง 200 เมตร ที่มีระดับความสูงต่างๆตั้งแต่ระดับพื้นดินจนถึงระดับความสูง 10.2 เมตรจากพื้นดิน เส้นทางดังกล่าวยังมุ่งไปสู่ หอชมป่า (Observation Tower) สูง 23 เมตร สำหรับชมป่าไม้ในระดับชั้นเรือนยอดของต้นไม้ ซึ่งจะสัมผัสได้ถึงการเติบโตของป่าจากลำไม้เล็กๆ สู่การเป็นป่าปลูกที่สมบูรณ์ โดยออกแบบเสาเป็นเหล็กกลมเพื่อให้ดูกลมกลืนไปกับต้นไม้ยืนต้นในป่าได้ง่าย พื้นทางเดินใช้ไม้เทียมสีธรรมชาติ และตัดขอบแบบไม่เป็นแนว ออกแบบทางเดินให้ดูเบาและบางเพื่อให้พรางตัวไปกับพื้นที่ได้เป็นอย่างดี

2.6.5 เกณฑ์การวัดผลของโครงการ

การวัดผลโครงการป่าในกรุงโดยใช้เกณฑ์สำรวจความพึงพอใจของผู้เข้าเยี่ยมชม ในลักษณะใบสอบถามหลังการเยี่ยมชม ซึ่งมีระดับความพึงพอใจ 5 ระดับ ในแต่ละข้อคำถาม และจะรวบรวมสรุปเป็นค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ/เดือน และต่อปี ตามลำดับ ด้วยเป้าหมายระดับความพึงพอใจเฉลี่ยต่อปีไม่ต่ำกว่า 4.5 และมีเป้าหมายใน 5 ปี จะนำโครงการป่าในกรุงเข้าอยู่ใน List ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยมีเป้าหมายที่รางวัลกินรี

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนนี้จะกล่าวถึงการศึกษางานวิจัย วิทยานิพนธ์ และบทความที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรต่างๆ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ (1) งานวิจัยที่เกี่ยวกับการดำเนินโครงการเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) (2) งานวิจัยที่เกี่ยวกับการดำเนินโครงการเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมของรัฐวิสาหกิจอื่น และ (3) งานวิจัยที่เกี่ยวกับการดำเนินโครงการเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่ประกอบธุรกิจน้ำมันและธุรกิจอื่น จะได้อธิบายดังต่อไปนี้

ณัฐชรินทร์ อภิวิชญ์ชลชาติ²³ ได้กล่าวไว้ในคำค้นคว้าอิสระเรื่อง “การศึกษาการให้ความหมาย รูปแบบ และกลยุทธ์การดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)” พบว่า ปตท. ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมผ่านนโยบายของบริษัท ซึ่งปรากฏในวิสัยทัศน์ และค่านิยมขององค์กร โดย “มุ่งไปสู่องค์กรแห่งความเป็นเลิศด้วยการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคมและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดีแก่สังคมและชุมชน รวมทั้งมีความสามารถในการให้ผลประโยชน์ตอบแทนที่เหมาะสมต่อผู้มีส่วนได้เสีย” ปตท. มีการดำเนินธุรกิจตามหลักการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน ซึ่งประกอบด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมใน 3 ด้านคือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม โดยรูปแบบการดำเนินกิจกรรมมีความสอดคล้องตามหลักการกำหนดรูปแบบของฟิลลิป คอตเลอร์ และแนนซี ลี ถึง 4 รูปแบบ คือ การส่งเสริมประเด็นทางสังคม การบริจาคโดยตรง อาสาสมัครช่วยเหลือชุมชน และข้อปฏิบัติทางธุรกิจเพื่อรับผิดชอบต่อประเด็นสังคม โดยรูปแบบที่ได้ดำเนินการมากที่สุดคือ การบริจาคโดยตรง รองลงมาคือ การส่งเสริมประเด็นทางสังคม ด้านกลยุทธ์ ปตท. มีการทำความเข้าใจและสร้างค่านิยมเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเริ่มจากภายในองค์กร แล้วจึงขยายไปสู่ภายนอกองค์กร โดย ปตท. กำหนดกรอบและขอบเขตในประเด็นทางสังคมไว้อย่างชัดเจน ทำให้บริษัทสามารถกำหนดกลยุทธ์การทำงานและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการได้ตรงจุด รวมทั้งการเลือกพันธมิตรที่มีเป้าหมายสอดคล้องกับบริษัท โดยประเด็นหลักที่สังคมและองค์กรได้ประโยชน์ร่วมกัน คือ ด้านสิ่งแวดล้อม รองลงมาคือ ด้านส่งเสริมการศึกษา นอกจากนี้ ปตท. มีกลยุทธ์การดำเนินกิจกรรมโดยการเสนอโครงการที่เป็นประโยชน์เพื่อสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งเป็นบริบทเฉพาะของสังคมไทย ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมของ ปตท. ได้รับการยอมรับจากชุมชนรอบบริเวณดำเนินการ และได้รับความไว้วางใจและความเชื่อมั่นจากนักลงทุน ทำให้เกิดชื่อเสียงและภาพลักษณ์ที่ดีแก่องค์กร สามารถดำเนินกิจการและอยู่ร่วมกับสังคมอย่างยั่งยืนต่อไป

สำหรับปานทิพย์ พัยพานนท์²⁴ ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “กระบวนการสื่อสารภายในองค์กรเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)” ที่มี

²³ ณัฐชรินทร์ อภิวิชญ์ชลชาติ, “การศึกษาการให้ความหมาย รูปแบบ และกลยุทธ์การดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน),” (การค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2551), 36.

²⁴ ปานทิพย์ พัยพานนท์, “กระบวนการสื่อสารภายในองค์กรเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน),” (วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2552), 48.

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของกระบวนการสื่อสารการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมโดยการให้พนักงานเข้าไปเป็นตัวแทนของบริษัทในการเข้าไปทำหน้าที่ของพลเมืองในชุมชน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผู้รับสารตามนโยบายประชาสัมพันธ์ คือพนักงานทุกระดับมองว่าสื่อออนไลน์จะช่วยให้การสื่อสารประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพสูงสุด อีกทั้งสื่อออนไลน์ยังสามารถเข้าถึงพนักงานส่วนใหญ่ได้ นอกจากนี้ ผู้รับสารยังระบุอีกว่าการใช้สื่อที่ไม่มีตัวตนทำให้พนักงานไม่สนใจ ในขณะที่สื่อเฉพาะกิจ เช่น โปสเตอร์ ใบปลิว เสียงตามสายเป็นสื่อที่ช่วยให้ได้รับข่าวสารอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง

ในขณะที่ณัฐินี ชูช่วย²⁵ ได้กล่าวในรายงานโครงการเฉพาะบุคคลเรื่อง “กลยุทธ์การบริหารโครงการกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในการสร้างภาพลักษณ์ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)” ระบุว่า กลยุทธ์ในการบริการโครงการกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จะมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกทางเศรษฐกิจที่จะต้องพัฒนาศักยภาพทางการตลาดในการพัฒนากิจกรรมเพื่อสังคมและสภาพแวดล้อมภายในองค์กรที่จะต้องมีการปฏิบัติงานจนโครงการประสบความสำเร็จให้เห็นผลชัดเจนก่อนที่จะทำการประชาสัมพันธ์ การพัฒนากลยุทธ์จะเน้นเรื่องการจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management: KM) ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นในระดับชุมชน เพื่อนำมาพัฒนาและเผยแพร่ต่อไปสำหรับรูปแบบและกิจกรรมเพื่อสังคมที่จัดอยู่ในรูปแบบเพื่อส่งเสริมให้มีการรับรู้ประเด็นปัญหาด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น โดยผลการศึกษาพบว่า การทำกิจกรรมเพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) มีความต่อเนื่องและจริงจัง จึงส่งผลในภาพลักษณ์ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) มีความชัดเจนในเรื่องโครงการกิจกรรมเพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการรักษาป่า อย่างไรก็ตาม สื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ยังไม่มีความเด่นชัดส่งผลให้เกิดการรับรู้ในระดับชุมชนมากกว่าระดับประเทศ

นอกจากนี้ ยังมีงานศึกษาของ จันทิมา รักสัตย์²⁶ เรื่อง “นโยบายและกลยุทธ์การดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด(มหาชน) โดยการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์” ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบาย กลยุทธ์ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม

²⁵ ณัฐินี ชูช่วย, “กลยุทธ์การบริหารโครงการกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในการสร้างภาพลักษณ์ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน),” (รายงานโครงการเฉพาะบุคคลวารสารศาสตรมหาบัณฑิต, การจัดการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553), 44.

²⁶ จันทิมา รักสัตย์, “นโยบายและกลยุทธ์การดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด(มหาชน) โดยการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์,” (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2555), 46.

ความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน) โดยการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ผลการวิจัยพบว่า บริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน) มีนโยบายและกลยุทธ์การดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม โดยการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ คือ สามารถเชื่อมโยงกิจกรรมขององค์กรเข้ากับคนในสังคมผ่านสังคมออนไลน์เพื่อบูณาการในการสร้างความน่าเชื่อถือและความแปลกใหม่ที่กระตุ้นให้คนในสังคมมีความสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กร และยังเป็นการพัฒนารูปแบบกิจกรรมให้มีความทันสมัยและตอบรับกับชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ ส่วนปัญหาและอุปสรรคที่พบในการดำเนินกิจกรรม คือ การเตรียมเนื้อหาข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงและการตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอนของการดำเนินกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม

ปิยมิตร แสงทอง²⁷ กล่าวไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความสำเร็จของการฟื้นฟูป่าตามโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสทรงครองราชย์ปีที่ 50 ท้องที่จังหวัดตาก” ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสำเร็จด้านการปลูกฟื้นฟูป่า และการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ตลอดจนปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ภายใต้โครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสทรงครองราชย์ปีที่ 50 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537-2545 ซึ่งผลการศึกษามีส่วนร่วมของประชาชนพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทราบและเข้าใจประโยชน์ของป่าไม้ดี (ร้อยละ 52) เข้าใจถึงประโยชน์ของโครงการปลูกป่า ที่มีต่อชุมชน ร้อยละ 65.7 และเข้าใจถึงประโยชน์ของโครงการปลูกป่าที่มีต่อประเทศ ร้อยละ 63 เข้าร่วมกิจกรรมโครงการ ร้อยละ 77 เพราะเจ้าหน้าที่ของรัฐแนะนำ ไม่เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 23 สาเหตุจากไม่มีเวลาว่างและแรงงาน ลักษณะการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการปลูกป่าและบำรุงป่าโดยเข้าร่วมในกิจกรรมย่อยปลูกป่ามากที่สุด (ร้อยละ 89) ร่วมในกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ในกิจกรรมย่อยรับฟังการประชาสัมพันธ์โครงการ ร้อยละ 75 ในส่วนของการร่วมแก้ไขปัญหากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังไฟป่ามากที่สุด (ร้อยละ 15) ในหัวข้อหลักการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลโครงการ กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมประชุมกับเจ้าหน้าที่เพื่อเสนอความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับโครงการ ร้อยละ 5 ส่วนปัญหาและอุปสรรคที่ศึกษาจากเจ้าหน้าที่ประจำแปลงปลูกป่าพบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเงินงบประมาณในการปลูกและบำรุงป่าในทุกกิจกรรมไม่เพียงพอ (ร้อยละ 82) อุปสรรคที่สำคัญต่อโครงการคือ ไฟไหม้แปลงปลูกป่า และปัญหาสำคัญที่พบคือ ขาดผู้สนับสนุนโครงการ (ร้อยละ 95)

²⁷ ปิยมิตร แสงทอง, “ความสำเร็จของการฟื้นฟูป่าตามโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสทรงครองราชย์ปีที่ 50 ท้องที่จังหวัดตาก,” (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, การบริหารทรัพยากรป่าไม้ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547), 39.

รวมไปถึงการค้นคว้าอิสระของ สังคม เวทย์จรัส²⁸ เรื่อง “การประเมินผลโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสทรงครองราชย์ ปีที่ 50 โดยบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)” ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงใน 2 ลักษณะคือ (1) ด้านสิ่งแวดล้อม คือ สภาพพื้นฐานทางกายภาพ ชีวภาพ และสภาพแวดล้อม ในบริเวณพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติฯ และ (2) ด้านเศรษฐกิจ และสังคมของราษฎรในบริเวณแปลงปลูกป่าและโดยรอบแปลงปลูกป่าฯ ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินโครงการฯ ปลูกและฟื้นฟูสภาพป่าอนุรักษ์ในทุกแปลง และทุกภูมิภาค มีผลต่อความสำเร็จด้านเศรษฐกิจและสังคมอยู่ในระดับที่มาก ซึ่งถือว่ามีความสำเร็จด้านเศรษฐกิจและสังคมในระดับมากทุกแปลง การประเมินผลสำเร็จของการดำเนินโครงการฯ ปลูกและฟื้นฟูสภาพป่าอนุรักษ์ โดยบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) แสดงให้เห็นว่าจากการดำเนินโครงการในแปลงตัวอย่างทั้ง 28 แปลง ที่ทำการศึกษาพบว่า มีผลสำเร็จอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด มีเพียงแปลงเดียวเท่านั้นที่มีผลสำเร็จอยู่ในระดับปานกลาง และราษฎรมีความสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ในถิ่นฐานของตนเอง ซึ่งก็จะเป็นการสนับสนุนให้ป่าอนุรักษ์ที่ได้รับการฟื้นฟูจากโครงการฯ มีโอกาสพัฒนาไปสู่สภาพป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์ในอนาคตอันใกล้

มินทร์ฐิตา จิราธรรมวัฒน์²⁹ กล่าวไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง “การรับรู้และทัศนคติที่ประชาชนมีต่อภาพลักษณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (CSR) ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)” ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ระดับการรับรู้ และทัศนคติที่ประชาชนมีต่อการดำเนินการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) โครงการการดำเนินการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะมิติด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และชุมชนเท่านั้น ได้แก่ (1) โครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติ 1 ล้านไร่ (2) โครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (3) โครงการลูกโลกสีเขียว (4) โครงการสวนสมุนไพรสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้านสังคม ได้แก่ (5) โครงการขับเคลื่อนปลอดภัยรักวินัยจราจร (6) โครงการโรงเรียนในฝัน (7) โครงการจัดสร้างอาคารเรียนและห้องสมุด (8) โครงการประกวดศิลปกรรม และด้านชุมชน ได้แก่ (9) โครงการวิสาหกิจชุมชน

²⁸ สังคม เวทย์จรัส, “การประเมินผลโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสทรงครองราชย์ ปีที่ 50 โดยบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน),” (การค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, ส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2550), 39.

²⁹ มินทร์ฐิตา จิราธรรมวัฒน์, “การรับรู้และทัศนคติที่ประชาชนมีต่อภาพลักษณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (CSR) ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน),” (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, การตลาด มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2553), 44.

(10) โครงการปันน้ำใจให้ชุมชน (11) โครงการค่ายเยาวชนอนุรักษ์พลังงาน (12) โครงการมอบทุนการศึกษา การรับรู้การดำเนินการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ในภาพรวมทุกด้านพบว่า ประชาชนมีระดับการรับรู้อยู่ในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้านพบว่า การดำเนินการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรด้านสิ่งแวดล้อมและด้านชุมชนมีระดับการรับรู้มาก และด้านสังคมมีระดับการรับรู้ปานกลาง และประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารสื่อสิ่งพิมพ์จากหนังสือพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์จากโทรทัศน์ และสื่อบุคคลจากเพื่อนหรือเพื่อนร่วมงาน ทศนคติที่ประชาชนมีต่อการดำเนินการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ในภาพรวมทุกด้านพบว่า ประชาชนมีทัศนคติเชิงบวกต่อการดำเนินกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ทำให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้ผลิตภัณฑ์ และมีความชอบในการดำเนินกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ผลจากการศึกษาสามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะได้ดังนี้ (1) บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ควรดำเนินการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมให้เข้มข้นยิ่งขึ้นกว่าเดิมและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยจัดกิจกรรมให้มีความชัดเจนเจาะจงให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะ (2) บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ควรเพิ่มการใช้สื่อบุคคลอ้างอิงเพื่อประโยชน์ทางการประชาสัมพันธ์ในเชิงลึกให้มากขึ้น (3) บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ควรเข้าไปจัดกิจกรรมที่ใกล้ชิดกับสังคมมากขึ้น เพื่อให้เกิดการรับรู้ที่เพิ่มมากขึ้นในอนาคต (4) ประชาชนมีทัศนคติเชิงบวกมากต่อการดำเนินการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ในด้านสิ่งแวดล้อม คาดว่าเป็นผลจากการเกิดภาวะโลกร้อน จึงทำให้ประชาชนมีการตื่นตัวและสนใจมากขึ้น (5) บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) มีการสื่อสารให้ประชาชนเกิดการรับรู้มาก จึงก่อให้เกิดทัศนคติเชิงบวกต่อการดำเนินการด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนั้น องค์กรควรดำเนินการโครงการดังกล่าวอย่างต่อเนื่องต่อไป

ส่วนเสรีวัฒน์ เพ็ชรดิษฐ์³⁰ ได้กล่าวไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาทัศนคติผู้บริโภคธุรกิจพลังงานกับการทำกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม: กรณีศึกษาผู้บริโภคธุรกิจพลังงาน ปตท. ในบริเวณรอบนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด” ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการการทำกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมว่ามีอิทธิพลต่อการซื้อสินค้าและบริการหรือไม่ เป็นต้นว่า (1) การที่ตราสินค้าเป็นที่รู้จักนั้นจะทำให้ผู้บริโภคตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์หรือไม่ (2) ความคุ้นเคยของกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมจะส่งผลให้ผู้บริโภคอยากซื้อผลิตภัณฑ์หรือไม่ และ (3) การดำเนินกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมจะส่งผลให้อัตลักษณ์ด้านความเชี่ยวชาญ และคุณค่าขององค์กรดีขึ้น จน

³⁰ เสรีวัฒน์ เพ็ชรดิษฐ์, “การศึกษาทัศนคติผู้บริโภคธุรกิจพลังงานกับการทำกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม: กรณีศึกษาผู้บริโภคธุรกิจพลังงาน ปตท. ในบริเวณรอบนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด,” (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, การจัดการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553), 42.

ส่งผลให้ผู้บริโภคอยากซื้อสินค้าหรือไม่ ทั้งนี้ ผลการศึกษาพบว่าความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์ของบริษัท PTTAR ในมิติความเชี่ยวชาญขององค์กรในสายงานผู้บริโภคมีนัยสำคัญที่สามารถพยากรณ์ความตั้งใจซื้อของกลุ่มตัวอย่างได้, ความคุ้นเคยในการทำกิจกรรมเพื่อสังคมและการสื่อภาพลักษณ์องค์กรสามารถพยากรณ์ในมิติค่านิยมของสังคมได้ ส่วนมิติความเชี่ยวชาญขององค์กรเป็นตัวพยากรณ์หลักของความตั้งใจซื้อทางอ้อมของกลุ่มตัวอย่าง กล่าวโดยสรุปคือ ผลการศึกษานับสนุนให้มีการสื่อสารภาพลักษณ์องค์กรแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและสร้างความคุ้นเคยกับกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการประเมินความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร

ในขณะที่ฤทธิษณะ น้อยกมล³¹ ได้ทำการค้นคว้าอิสระเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท.เคมีคอล จำกัด (มหาชน) กรณีศึกษาชุมชนบ้านหนองแพบ เทศบาลเมืองมาบตาพุด ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท. เคมีคอล จำกัด (มหาชน) กรณีศึกษาชุมชนบ้านหนองแพบ เทศบาลเมืองมาบตาพุด ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในชุมชนบ้านหนองแพบมีความคิดเห็นต่อการดำเนินกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท.เคมีคอล จำกัด (มหาชน) ในภาพรวม คະแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากจำนวน 3 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่ามากไปหาน้อย คือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ด้านสุขภาพ อาชีวอนามัย ความปลอดภัย และสิ่งแวดล้อม และด้านการส่งเสริมศาสนา ประเพณี และอนุรักษ์มรดกมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านกีฬา และด้านการศึกษา

วิภาวี ถึงนาค³² ได้ทำการศึกษาความรับผิดชอบต่อสังคมของรัฐวิสาหกิจอื่น นั่นก็คือ การศึกษาการดำเนินนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคมของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ซึ่งได้กล่าวไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความรับผิดชอบต่อสังคมของพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (สำนักงานใหญ่)” ไว้ว่า พนักงานมีระดับการรับรู้บรรยากาศจริยธรรมการทำงานในด้านความเอื้ออาทรต่อบุคคลอื่น การยึดมั่นต่อผลประโยชน์ขององค์กร

³¹ ฤทธิษณะ น้อยกมล, “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท.เคมีคอล จำกัด (มหาชน) กรณีศึกษาชุมชนบ้านหนองแพบ เทศบาลเมืองมาบตาพุด,” (การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, การจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 2554), 41.

³² วิภาวี ถึงนาค, “ความรับผิดชอบต่อสังคมของพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (สำนักงานใหญ่),” (วิทยานิพนธ์วิทยาศาตรมหาบัณฑิต, จิตวิทยาอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2554), 40.

กฎระเบียบข้อบังคับในระดับสูง ยกเว้นด้านจริยธรรมที่อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ ยังมีความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับสูง มีความรู้สึกต่อตนเองทางบวก มีความเอื้ออาทรต่อบุคคลอื่นสูง โดยสรุปแล้ว ผลคะแนนเชิงบวกแสดงให้เห็นว่าพนักงานมีความรับผิดชอบต่อสังคมในทางบวกและระดับสูง อย่างไรก็ตาม มีข้อเสนอแนะอย่างน้อย 3 ประการ ได้แก่ (1) ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวมอยู่ในระดับสูง รู้สึกว่าตนเองมีประโยชน์ต่อสังคม มีความมั่นใจในความคิดของตนเองที่ทำประโยชน์ให้สังคมโดยรวม มีกิจกรรมจิตอาสาให้ความรู้เรื่องการเกษตรต่อเกษตรกร (2) จริยธรรมในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น จึงควรอบรมปลูกฝังและส่งเสริมให้ยึดมั่นในหลักความดีความถูกต้อง และ (3) ความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ในระดับสูงทำให้พนักงานภูมิใจในตนเอง ประจักษ์ตนว่ามีประโยชน์ บรรยากาศในการทำงานเอื้อให้พนักงานมีความรับผิดชอบต่อสังคม

ไพชยนต์ ศุภรานนท์³³ ได้กล่าวไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง “ภาพลักษณ์องค์กรจากการรับรู้ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครจากการดำเนินโครงการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของ บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)” ซึ่งผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินโครงการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของ บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) ในช่องทางโทรทัศน์อยู่ในระดับมาก ช่องทางหนังสือพิมพ์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในช่องทางอื่นๆ ที่เหลืออยู่ในระดับน้อย สำหรับในเรื่องของการรับรู้การดำเนินโครงการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม สรุปได้ว่าในโครงการด้านเศรษฐกิจมีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลางทุกโครงการ แต่ในโครงการด้านสังคม พบว่ามีโครงการผ่าตัดผู้ป่วยต่อกระดูกที่มีการรับรู้ในระดับน้อย ส่วนโครงการอื่นอยู่ในระดับปานกลาง ผลเฉลี่ยโดยรวมจึงมีการรับรู้ในระดับปานกลาง สำหรับโครงการด้านสิ่งแวดล้อม พบว่ามีโครงการที่มีการรับรู้ในระดับมาก ได้แก่ โครงการเพาะกล้าคืนป่าให้ภูหลงและทอดผ้าป่ารักษาต้นน้ำ และโครงการรับซื้อน้ำมันพืชใช้แล้วเพื่อผลิตไบโอดีเซล ส่วนในโครงการที่เหลือพบว่ามีโครงการรับรู้ในระดับปานกลาง โดยภาพรวมการรับรู้โครงการด้านสิ่งแวดล้อมจึงอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกับโครงการด้านอื่นๆ สำหรับผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน พบว่า ช่องทางการรับข้อมูลข่าวสารมีช่องทางที่มีอิทธิพลในทางบวก ได้แก่ ช่องทางโทรทัศน์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ส่วนช่องทางที่มีอิทธิพลในทางลบมีช่องทาง ได้แก่ ช่องทางวิทยุและหนังสือพิมพ์ สำหรับการรับรู้โครงการความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม พบว่า มีโครงการความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

³³ ไพชยนต์ ศุภรานนท์, “ภาพลักษณ์องค์กรจากการรับรู้ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครจากการดำเนินโครงการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของ บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน),” (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, การจัดการ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2557), 39.

ด้านที่มีอิทธิพลเชิงบวกกับภาพลักษณ์ของบริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) ได้แก่ โครงการด้านเศรษฐกิจ และโครงการด้านสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ ยังมีบทความเรื่อง “ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรในประเด็นสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษา: เครือซีเมนต์ไทย (เอสซีจี) และบริษัท โตโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด” ของกาญจนาภรณ์ พลประทีป³⁴ ซึ่งทำการศึกษาเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของ 2 องค์กรธุรกิจขนาดใหญ่ นั่นก็คือ เครือซีเมนต์ไทย (เอสซีจี) และบริษัท โตโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้ เอสซีจี วางตนเองเพื่อเป็นธุรกิจเพื่อสังคม (CSR-in-Process) ภายใต้แนวความคิดกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Eco Process) โดยใช้วิธีการกำจัดมลภาวะในกระบวนการผลิตด้วยหลัก 3R ในการผลิตปูนซีเมนต์มีการติดตั้งเครื่องผลิตไฟฟ้าจากความร้อนเหลือใช้ (WHG) เพื่อลดก๊าซเรือนกระจกและประหยัดค่าไฟ มีการพัฒนาสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม คือ ผลิตภัณฑ์ SCG Eco Value นอกจากนี้ยังมีการทำกิจกรรมเพื่อสังคม (CSR-after-Process) ที่เน้นถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมคือ โครงการรักษาน้ำ...เพื่ออนาคต โดยการปลูกป่าและสร้างฝายชะลอน้ำ ทั้งหมดนี้ นำไปสู่ผลการลดมลภาวะในสิ่งแวดล้อมและการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยการห่วงใยและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในขณะที่โตโยต้าใช้การบูรณาการความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรผ่านห่วงโซ่คุณค่า (Integrated CSR across Value Chain) เป็นแนวทางการทำธุรกิจเพื่อสังคม (CSR-in-Process) โดยใช้วิธีการ จรรยาบรรณ CSR (CSR Code of Conduct) 4 ลด และ 4 เพิ่ม 4 ลดนั้นเน้นการลดในเรื่องของมลภาวะในการผลิต ส่วน 4 เพิ่มนั้นเป็นการเพิ่มความรับผิดชอบต่อพนักงาน ผู้เกี่ยวข้องในธุรกิจหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นอกจากนี้ยังมีการปฏิบัติตนให้เป็นธุรกิจสีเขียวตามมาตรฐาน ISO 14001 ตั้งแต่ธุรกิจต้นน้ำที่เน้นกระบวนการจัดซื้อด้วยความรับผิดชอบต่อ ธุรกิจกลางน้ำคือ การผลิตด้วยความรับผิดชอบต่อลูกค้าสังคม ชุมชน และในส่วนของการทำกิจกรรมเพื่อสังคม (CSR-after-Process) ก็มุ่งเน้นในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเช่นกัน คือ สร้างเครือข่ายเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนของโตโยต้า ด้วยโครงการลดเมืองร้อนด้วยมือเรา มีการปลูกป่าชายเลนและปลูกป่าในเวศ ซึ่งทั้งหมดนี้นำไปสู่การลดมลภาวะในสิ่งแวดล้อมเช่นเดียวกับเอสซีจี แต่ นอกเหนือจากการห่วงใยสิ่งแวดล้อมแล้ว แนวคิดการทำ CSR ให้ตลอดห่วงโซ่คุณค่า ทำให้โตโยต้าเพิ่มความรับผิดชอบต่อพนักงาน ผู้เกี่ยวข้องในธุรกิจหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการทำ CSR ที่ต้องแสดงความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งอยู่ในสังคมทั้งสองระดับ

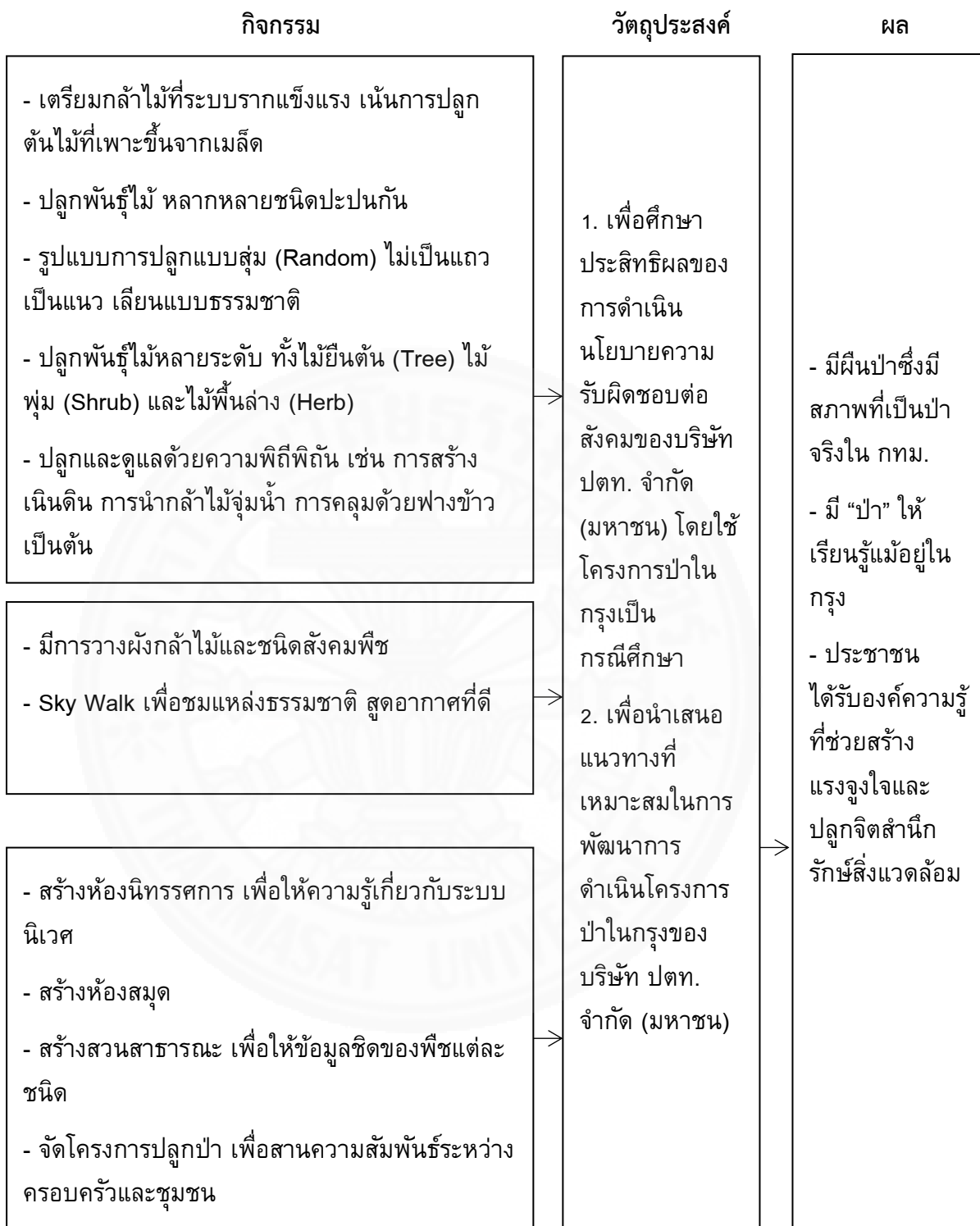
³⁴ กาญจนาภรณ์ พลประทีป, “ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรในประเด็นสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษา: เครือซีเมนต์ไทย (เอสซีจี) และบริษัท โตโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด,” *วารสารบริหารธุรกิจเทคโนโลยีมหานคร* 3, ฉ.1 : 84-99.

คือสังคมใกล้และสังคมไกลควบคู่กันไป เครื่องซีเมนต์ไทย (เอสซีจี) และบริษัทโตโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด ถือเป็นตัวอย่างที่ดีขององค์กรธุรกิจขนาดใหญ่ ซึ่งมีกระบวนการในการทำ CSR อย่างมีแบบแผนและกระทำอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมทั้งการเป็นธุรกิจเพื่อสังคม และการทำกิจกรรมเพื่อสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นของการห่วงใยและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2.8 กรอบแนวคิดในการศึกษา

ในส่วนของกรอบแนวคิดในการศึกษานี้ เป็นผลจากการทบทวนแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคม แนวคิดด้าน CSR ขององค์กร ทฤษฎีระบบ ทฤษฎีการประเมินผลนโยบาย ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการป่าในกรุง รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาประสิทธิผลของการดำเนินโครงการป่าในกรุง โดยใช้ตัวแบบการประเมิน (Evaluation Model) ซึ่งเป็นตัวแบบในกลุ่มของ Rational Evaluation ซึ่งเป็นกลุ่มของตัวแบบที่ใช้ข้อมูลสถิติและข้อเท็จจริงต่าง ๆ มาเป็นข้อพิจารณาในการประเมินผลนโยบาย ที่เหมาะสมกับการหาคำตอบจากวัตถุประสงค์ของนโยบายนั้น โดยผู้ศึกษาเลือกใช้ตัวแบบการประเมินที่ยึดจุดมุ่งหมาย (Goal – Based Model) เพื่อประเมินการกำหนดจุดมุ่งหมาย พิจารณาความเป็นไปได้ของจุดมุ่งหมาย ระบุว่าโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ อันประกอบด้วย 1) การเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง 2) ความใกล้เคียงของป่าในเขต เมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติ และ 3) คุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียนที่สนใจมีเพียงใด

ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มเติมการประเมินที่รอบด้านมากยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาจึงเลือกใช้ตัวแบบที่สองเข้ามาเพิ่มเติม คือ ตัวแบบ Side Effects Model ซึ่งยังคงให้ความสนใจการบรรลุจุดมุ่งหมาย ซึ่งเรียกว่า “ผลกระทบหลัก” (Main Effects) แต่เสริมด้วยการสนใจ “ผลข้างเคียง” (Side Effects) ซึ่งเป็นผลกระทบที่อยู่นอกเหนือจากขอบเขตของเป้าหมายของโครงการ แต่เป็นผลที่สัมพันธ์กับผลลัพธ์หลักที่ตั้งใจให้เกิด

ภาพที่ 2.5 กรอบแนวคิดในการศึกษา

จากตัวแบบทั้งสองตัวแบบที่ผู้ศึกษาได้นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษานั้น มีจุดเน้นเพื่อใช้ในการแสวงหาคำตอบว่าโครงการป่าในกรุง มีผลลัพธ์ (Outcome) ผลกระทบ (Impact) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) และคุณค่า (Value) หรือไม่ อย่างไร ซึ่งผลการประเมินประสิทธิภาพของโครงการนี้ ผู้ศึกษาจะได้นำเสนอเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาการดำเนินโครงการป่าในกรุงของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ต่อไป

บทที่ 3 วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางในการดำเนินนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) กรณีศึกษา: โครงการป่าในกรุง” เป็นการวิจัยเชิงผสม (Mixed Method) ซึ่งใช้วิธีวิจัยทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการสำรวจความคิดเห็น ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนข้อเสนอแนะ เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโครงการป่าในกรุง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 คำนิยามเชิงปฏิบัติการ

การวิจัยเรื่อง “แนวทางในการดำเนินนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) กรณีศึกษา: โครงการป่าในกรุง” มีนิยามเชิงปฏิบัติการตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังต่อไปนี้

“**ป่านิเวศ**” หมายถึง ป่าที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อฟื้นฟูป่าธรรมชาติ

“**ฟื้นฟู**” หมายถึง ทำให้กลับเจริญงอกงามขึ้นมาใหม่

“**ระบบนิเวศ**” หมายถึง หน่วยพื้นที่หนึ่งประกอบด้วยสังคมของสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อมทำหน้าที่ร่วมกัน เช่น อากาศ น้ำ และดินอินทรีย์ ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์กันเป็นระบบ ระบบนิเวศมีขนาดเท่าใดก็ได้ แต่ปกติครอบคลุมพื้นที่เฉพาะจำกัด

“**การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม**” หมายถึง การทำให้บุคคลตระหนักและเห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร รวมทั้งผลกระทบจากการทำกิจกรรมที่ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อม การสร้างความรู้สึกรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างสิ่งแวดล้อมกับการพัฒนา เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาจิตใจของบุคคล ให้มีพฤติกรรมสอดคล้องกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ

“**การพัฒนาที่ยั่งยืน**” หมายถึง การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชากรโลก

3.2 แหล่งข้อมูลในการวิจัย

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้การรวบรวมจากแหล่งข้อมูลทั้งที่เป็นแหล่งปฐมภูมิ (Primary Source) และแหล่งทุติยภูมิ (Secondary Source) โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 แหล่งปฐมภูมิ (Primary Source)

คือแหล่งข้อมูลที่ผู้ศึกษาจะเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จากการลงพื้นที่เพื่อแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) และสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อโครงการป่าในกรุง

3.2.2 แหล่งทุติยภูมิ (Secondary Source)

คือแหล่งข้อมูลที่ผู้ศึกษาจะทำการวิจัยเอกสาร (Documentary Study) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้วโดยผู้อื่น (Unobtrusive Research) ได้แก่ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และแนวคิด CSR ขององค์กร รวมถึงทฤษฎีระบบ ทฤษฎีการประเมินผลนโยบาย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการเก็บรวบรวมข้อหาข้อมูลจากเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

3.3 ขอบเขตในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตในการวิจัยออกเป็น 2 ด้าน คือ ขอบเขตเชิงพื้นที่ที่จะทำการวิจัย และขอบเขตกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

พื้นที่ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ พื้นที่ของโครงการปลูกป่าในกรุง ถนนสุขุมวิท 2 ซึ่งเป็นพื้นที่การพัฒนาพื้นที่สีเขียวในที่ดินของกลุ่ม ปตท. จำนวน 12 ไร่ 1 งาน 2 ตารางวา ภายใต้แนวทางการส่งเสริมพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองของกลุ่ม ปตท. หรือ "PTT Green in the City" ซึ่งมีทั้งอาคารนิทรรศการและสำนักงาน รวมถึงเส้นทางศึกษาธรรมชาติ

ประชาชนที่เข้ามาเยี่ยมชมโครงการป่าในกรุงของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จำนวน 400 ราย ซึ่งคำนวณมาจากจำนวนผู้เข้าศึกษาดูงานล่าสุด ณ เดือนเมษายน 2560 มีจำนวน 12,682 ราย ด้วยการเปิดตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของทาโร่ ยามาเน่

3.3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

กลุ่มประชากรที่ผู้ศึกษาเลือกใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบโครงการป่าในกรุง ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จำนวน 2 ราย

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยเรื่อง “แนวทางในการดำเนินนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) กรณีศึกษา: โครงการป่าในกรุง” ผู้ศึกษาใช้เครื่องมือทั้งที่เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโครงการป่าในกรุง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.4.1 แบบสอบถาม (Questionnaire)

เป็นชุดของคำถามเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างที่เข้ามาเยี่ยมชมโครงการป่าในกรุง ตอบแบบสอบถามด้วยตัวเอง ซึ่งแบบสอบถามเป็นลักษณะของการประมาณค่าตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งจัดการวัดเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยใช้ชุดคำถามปลายปิดและปลายเปิดที่แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 5 ส่วน (ภาคผนวก) ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ และรายได้ของครอบครัวต่อปี

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ จำนวน 15 ข้อ ได้แก่

1.การเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง

- เตรียมกล้าไม้ที่ระบบรากแข็งแรง เน้นการปลูกต้นไม้ที่เพาะขึ้นจากเมล็ด
- ปลูกพันธุ์ไม้ หลากหลายชนิดปะปนกัน

- รูปแบบการปลูกแบบสุ่ม (Random) ไม่เป็นแถวเป็นแนว เลียนแบบธรรมชาติ
- ปลูกพันธุ์ไม้หลายระดับ ทั้งไม้ยืนต้น (Tree) ไม้พุ่ม (Shrub) และไม้พื้นล่าง (Herb)
- ปลูกและดูแลด้วยความพิถีพิถัน เช่น การสร้างเนินดิน การนำกล้าไม้จุ่มน้ำ การคลุมด้วยฟางข้าว เป็นต้น

2. ความใกล้เคียงของป่าบริเวณนี้ เมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติ

- สร้างความอุดมสมบูรณ์ให้กับพื้นที่
- สร้างระบบสิ่งแวดล้อมที่ดี
- แหล่งสร้างโอโซนที่ดี
- มีการวางผังกล้าไม้และชนิดสังคมพืช
- Sky Walk เพื่อชมแหล่งธรรมชาติ สูดอากาศที่ดี

3. คุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียนที่สนใจ

- สร้างห้องนิทรรศการ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ
- สร้างห้องสมุด
- สร้างสวนสาธารณะ เพื่อให้ข้อมูลชนิดของพืชแต่ละชนิด
- จัดโครงการปลูกป่า เพื่อสานความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวและชุมชน

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมได้อย่างเป็นอิสระ

3.4.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

เป็นชุดของข้อคำถามที่ตั้งขึ้นตามกรอบแนวคิดในการศึกษา ซึ่งจะสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบโครงการป่าในกรุง ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาประสิทธิภาพของโครงการป่าในกรุงที่เป็นข้อมูลเชิงลึก โดยมีข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ ดังนี้

1. ท่านคิดว่าแนวโน้มหรือข้อเรียกร้องต่อพื้นที่สีเขียวของคนเมืองเป็นไปในทิศทางใด
2. ท่านดำเนินกลยุทธ์ในการผลักดันการสร้างพื้นที่สีเขียวให้แก่คนเมืองอย่างไร ยั่งยืนเช่นไร
3. ปัญหาอุปสรรคสำคัญของการสร้างพื้นที่สีเขียวให้แก่คนเมือง ที่โครงการดำเนินการอยู่มีมากน้อยเพียงใด และเช่นไร
4. กลไกสำคัญที่ท่านใช้ผลักดันแนวความคิดการปลูกป่าในเวศอย่างยั่งยืนประกอบด้วยกลไกใด และอย่างไร
5. หากกล่าวถึงการดำเนินโครงการที่ผ่านมา ประสิทธิภาพของโครงการป่าในกรุงที่สะท้อนให้เห็นได้อย่างเด่นชัดที่สุดคือสิ่งใดและอย่างไร
6. คุณค่าของโครงการป่าในกรุงที่ส่งมอบให้แก่ผู้คน มีสิ่งสะท้อนกลับคืนมาเป็นเช่นไรและอย่างไร

3.5 การวิเคราะห์และประมวลผล

ในส่วนของการวิเคราะห์และประมวลผล ผู้ศึกษาได้ออกแบบการวิเคราะห์และประมวลผลแยกออกจากกันระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณกับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณผู้ศึกษาจะใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ซึ่งจะวิเคราะห์และประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package to the Social Sciences: SPSS) เพื่อคำนวณหาค่าสถิติจากแบบสอบถามในระดับต่างๆ ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นต้น

ทั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อข้อคำถามในแต่ละส่วน โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละส่วน ดังนี้

1 หมายถึง น้อยที่สุด

2 หมายถึง น้อย

3 หมายถึง ปานกลาง

4 หมายถึง มาก

5 หมายถึง มากที่สุด

จากนั้นผู้ศึกษาจะนำคะแนนจากแบบสอบถามความคิดเห็น มาหาค่าเฉลี่ยและ
โดยใช้สูตรในการคำนวณ แต่ละด้าน ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

แบ่งออกเป็นระดับและแปลความหมาย ได้ดังนี้

1.00 -1.80	หมายถึง	น้อยที่สุด
1.81-2.60	หมายถึง	น้อย
2.61 -3.40	หมายถึง	ปานกลาง
3.41 -4.20	หมายถึง	มาก
4.21-5.00	หมายถึง	มากที่สุด

3.5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษาจะใช้แนวทางการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ทั้งจากหนังสือ เอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งต่างๆ ตลอดจนการถอดเทปคำสัมภาษณ์ตามแบบที่ได้ลงภาคสนามไปเก็บข้อมูลมาสร้างเป็นข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic Induction) ก่อนจะนำมาตีความและสรุปผลการศึกษาทั้งสองแนวทางเข้าด้วยกัน แล้วจึงสังเคราะห์รวมเนื้อหาที่สอดคล้องหรือแตกต่างกันเพื่อเสนอเป็นแนวทางตามกรอบแนวคิดในการศึกษา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา เรื่อง แนวทางในการดำเนินนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) กรณีศึกษา: โครงการป่าในกรุง การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ และตัวแปรต่างๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
Min	แทน	ค่าต่ำสุด
Max	แทน	ค่าสูงสุด
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณา t – distribution
F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณา t – distribution
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum Squares)
M.S.	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean of squares)
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
Sig.	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติในการทดสอบสมมติฐานด้วยโปรแกรม SPSS
H0	แทน	สมมติฐานหลัก (Null Hypothesis)
H1	แทน	สมมติฐานรอง (Alternative Hypothesis)
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
**	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4.1 การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผลจากการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เข้ามาเยี่ยมชมโครงการป่าในกรุง ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จำนวน 400 ราย ผู้วิจัยจะขอนำเสนอผลตามความมุ่งหมายของการวิจัย โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ตอน ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ และรายได้ของครอบครัวต่อปี โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่างที่เข้ามาเยี่ยมชมโครงการป่าในกรุง ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จำนวน 400 ราย มีรายละเอียดการวิเคราะห์ จำนวน 4 ข้อ ดังตารางที่ 4.1

ตาราง 4.1 จำนวนและร้อยละ ภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม

ภูมิหลัง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	187	46.8
หญิง	213	53.2
รวม	400	100
2. อายุ		
ต่ำกว่า 18 ปี	61	15.3
18-40 ปี	193	48.2
40-60 ปี	110	27.5
60 ปี ขึ้นไป	36	9.0
รวม	400	100

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ภูมิหลัง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. อาชีพ		
รับราชการ	71	17.7
พนักงานบริษัทเอกชน	178	44.5
ธุรกิจส่วนตัว	113	28.3
เกษตรกรกรรม	38	9.5
รวม	400	100
4. รายได้ครอบครัวต่อปี		
ต่ำกว่า 180,000 บาท	77	19.2
180,000 – 360,000 บาท	185	46.3
มากกว่า 360,000 บาท	138	34.5
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลภูมิหลังของผู้เข้าเยี่ยมชมที่ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 400 คน จำแนกตามตัวแปรดังนี้

เพศ พบว่า ผู้เข้าเยี่ยมชมที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 53.2 รองลงมา เป็นเพศชาย จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 46.8

อายุ พบว่า ผู้เข้าเยี่ยมชมที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุ 18-40 ปี จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 48.2 มีอายุ 40-60 ปี จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 มีอายุต่ำกว่า 18 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3 และมีอายุ 60 ปี ขึ้นไป จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0

อาชีพ พบว่า ผู้เข้าเยี่ยมชมที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 178คน คิดเป็นร้อยละ 44.5 รองลงมามีอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 รับราชการจำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 17.7 และเกษตรกรกรรม จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5

รายได้ของครอบครัวต่อปี พบว่า ผู้เข้าเยี่ยมชมที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีรายได้ของครอบครัวต่อปี 180,000 – 360,000 บาท จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 46.3 รองลงมารายได้ของครอบครัวต่อปี มากกว่า 360,000 บาท จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 34.5 และรายได้ของครอบครัวต่อปี ต่ำกว่า 180,000 บาท จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 19.2

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ทั้งหมด 3 ข้อ ได้แก่ 1) การเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง 2) ความใกล้เคียงของป่านิเวศ เมื่อเทียบกับ ป่าธรรมชาติ 3) คุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต ซึ่งสามารถรายงานผลการประมวลความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อวัตถุประสงค์ของโครงการทั้ง 3 ด้าน ได้ดังนี้ (ตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2 รายงานผลการประมวลความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อวัตถุประสงค์ของโครงการทั้ง 3 ด้าน

วัตถุประสงค์ของโครงการ	ระดับความคิดเห็น		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
1.การเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง	4.72	0.180	มากที่สุด
2.ความใกล้เคียงของป่านิเวศ เมื่อเทียบกับ ป่าธรรมชาติ	4.59	0.565	มากที่สุด
3.คุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต	4.61	0.429	มากที่สุด

1. วัตถุประสงค์ของโครงการการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด การดำเนินโครงการของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) มีการดำเนินงานที่ผู้เข้าเยี่ยมชม เห็นว่า มีการเตรียมกล้าไม้ที่ระบบรากแข็งแรง เน้นการปลูกต้นไม้ที่เพาะขึ้นจากเมล็ด ปลูกพันธุ์ไม้ หลากหลายชนิดปะปนกัน รูปแบบการปลูกแบบสุ่ม (Random) ไม่เป็นแถวเป็นแนว เลียนแบบธรรมชาติ ปลูกพันธุ์ไม้หลายระดับ ทั้งไม้ยืนต้น (Tree) ไม้พุ่ม (Shrub) และไม้พื้นล่าง (Herb) และปลูกและดูแลด้วยความพิถีพิถัน เช่น การสร้างเนินดิน การนำกล้าไม้จุ่มน้ำ การคลุมด้วยฟางข้าว เป็นต้น

2. ความใกล้เคียงของป่านิเวศ เมื่อเทียบกับ ป่าธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด การดำเนินโครงการของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) มีการดำเนินงานที่ผู้เข้าเยี่ยมชม เห็นว่า การดำเนินงานมีการสร้างความอุดมสมบูรณ์ให้กับพื้นที่ สร้างสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี มีการวางผังกล้าไม้และชนิดสังคมพืช และเส้นทางศึกษาธรรมชาติ และ Sky Walk ที่ออกแบบได้อย่างเหมาะสมกับพื้นที่

3. คุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด การดำเนินโครงการของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) มีการดำเนินงานที่ผู้เข้าเยี่ยมชม เห็นว่า มีการสร้างอาคารนิทรรศการ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ สร้างห้องสมุด เพื่อเป็นแหล่งความรู้ในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่างๆ สร้างสวนสาธารณะ เพื่อให้ข้อมูลชนิดของพืชแต่ละชนิด จัดโครงการปลูกป่า เพื่อสานความสัมพันธ์

ซึ่งจากข้อสังเกต จะเห็นได้ว่ากิจกรรมการเพิ่มพื้นที่สีเขียว ผู้เข้าเยี่ยมชมเห็นว่าโครงการมีการเตรียมกล้าไม้ที่ระบบรากแข็งแรง เน้นการปลูกต้นไม้ที่เพาะขึ้นจากเมล็ด ปลูกพันธุ์ไม้หลากหลายชนิดปะปนกัน เช่น พันธุ์ไม้เลื้อย พันธุ์ไม้ยืนต้น เป็นต้น รูปแบบการปลูกแบบสุ่ม (Random) ไม่เป็นแถวเป็นแนว เลียนแบบธรรมชาติ เพื่อป้องกันการสูญเสีย และปลูกพันธุ์ไม้หลายระดับ ทั้งไม้ยืนต้น (Tree) ไม้พุ่ม (Shrub) และไม้พื้นล่าง (Herb) เป็นการเพิ่มทัศนียภาพให้กับโครงการ และปลูกและดูแลด้วยความพิถีพิถัน เช่น การสร้างเนินดิน การนำกล้าไม้จุ่มน้ำ การคลุมด้วยฟางข้าว เป็นต้น กิจกรรมความใกล้เคียงของป่านิเวศ เมื่อเทียบกับ ป่าธรรมชาติ มีการสร้างความอุดมสมบูรณ์ให้กับพื้นที่ สร้างสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี มีการวางผังกล้าไม้และชนิดสังคมพืช และมีเส้นทางศึกษาธรรมชาติ และ Sky Walk ที่ออกแบบได้อย่างเหมาะสมกับพื้นที่ จึงทำให้เป็นจุดที่น่าสนใจแก่ผู้เข้าเยี่ยมชม คุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต สร้างอาคารนิทรรศการ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ สร้างห้องสมุด เพื่อเป็นแหล่งความรู้ในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่างๆ สร้างสวนสาธารณะ เพื่อให้ข้อมูลชนิดของพืชแต่ละชนิด และจัดโครงการปลูกป่า เพื่อสานความสัมพันธ์

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์การเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่เข้ามาเยี่ยมชมโครงการป่าในกรุง ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จำนวน 400 ราย มีประเด็นหลัก ดังนี้ การเตรียมกล้าไม้ที่ระบบรากแข็งแรง เน้นการปลูกต้นไม้ที่เพาะขึ้นจากเมล็ด ปลูกพันธุ์ไม้หลากหลายชนิดปะปนกัน รูปแบบการปลูกแบบสุ่ม (Random) ไม่เป็นแถวเป็นแนว เลียนแบบธรรมชาติ ปลูกพันธุ์ไม้หลายระดับ ทั้งไม้ยืนต้น (Tree) ไม้พุ่ม (Shrub) และไม้พื้นล่าง (Herb) และปลูกและดูแลด้วยความพิถีพิถัน เช่น การสร้างเนินดิน การนำกล้าไม้จุ่มน้ำ การคลุมด้วยฟางข้าว เป็นต้นดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการการ
เพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง

การเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง	5	4	3	2	1	ระดับความคิดเห็น		
						ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
1.เตรียมกล้าไม้ที่ระบอบราก								
แข็งแรง เน้นการปลูกต้นไม้ที่เพาะ								
ขึ้นจากเมล็ด								
1.ท่านคิดว่าโครงการป่าในกรุง มี	307	73	20	0	0	4.72	0.551	มากที่สุด
การเตรียมกล้าไม้ที่ระบอบราก	(76.8)	(18.3)	(5.0)	0	0			
แข็งแรง เน้นการปลูกต้นไม้ที่เพาะ								
ขึ้นจากเมล็ด มากน้อยเพียงใด								
2.ท่านคิดว่าโครงการเตรียมกล้าไม้ที่ดี	298	102	0	0	0	4.75	0.436	มากที่สุด
จะช่วยให้ความยั่งยืนของป่าไม้	(74.5)	(25.5)	0	0	0			
มากน้อยเพียงใด								
3.ท่านคิดว่าโครงการดำเนินการเตรียม	307	93	0	0	0	4.77	0.423	มากที่สุด
กล้าไม้ ส่งผลดีมากน้อยเพียงใดต่อ	(76.8)	(23.3)	0	0	0			
การดำเนินโครงการ								
รวม						4.74	0.339	มากที่สุด
2.ปลูกพันธุ์ไม้ หลากหลาย								
ชนิดปะปนกัน								
1.ท่านคิดว่าโครงการป่าในกรุง	301	82	17	0	0	4.71	0.540	มากที่สุด
มีการปลูกพันธุ์ไม้ หลากหลาย	(75.3)	(20.5)	(4.30)	0	0			
ชนิดปะปนกัน								
2.ท่านคิดว่าโครงการปลูกพันธุ์ไม้	309	71	20	0	0	4.72	0.549	มากที่สุด
หลากหลายชนิด เป็นการสร้าง	(77.3)	(17.8)	(5.0)	0	0			
ระบบนิเวศที่เหมาะสมมากน้อย								
เพียงใด								
3.ท่านคิดว่าโครงการปลูกพันธุ์ไม้	326	51	23	0	0	4.76	0.547	มากที่สุด
หลากหลายชนิด ช่วยให้	(81.5)	(12.8)	(5.8)	0	0			
อากาศที่ดี								
รวม						4.73	0.432	มากที่สุด

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการการ
เพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง (ต่อ)

การเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับ คนเมือง						ระดับความคิดเห็น		
	5	4	3	2	1	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
3.ปลูกพันธุ์ไม้ หลากหลาย								
ชนิดปะปนกัน								
1.ท่านคิดว่าโครงการป่าในกรุง มีการปลูกพันธุ์ไม้ หลากหลาย ชนิดปะปนกัน	301 (75.3)	82 (20.5)	17 (4.30)	0	0	4.71	0.540	มากที่สุด
2.ท่านคิดว่าการปลูกพันธุ์ไม้ หลากหลายชนิด เป็นการสร้าง ระบบนิเวศที่เหมาะสมมากน้อย เพียงใด	309 (77.3)	71 (17.8)	20 (5.0)	0	0	4.72	0.549	มากที่สุด
3.ท่านคิดว่าการปลูกพันธุ์ไม้ หลากหลายชนิด ช่วยให้ อากาศที่ดี	326 (81.5)	51 (12.8)	23 (5.8)	0	0	4.76	0.547	มากที่สุด
รวม						4.73	0.432	มากที่สุด
4.รูปแบบการปลูกแบบสุ่ม								
(Random) ไม่เป็นแถวเป็น								
แนว เลียนแบบธรรมชาติ								
1.ท่านคิดว่าโครงการป่าใน กรุง มีรูปแบบการปลูกแบบ สุ่ม (Random) ไม่เป็นแถว	357 (89.3)	35 (8.8)	8 (2.0)	0	0	4.87	0.390	มากที่สุด
2.ท่านคิดว่าการปลูกแบบสุ่ม ทำให้ทัศนียภาพไม่สวยงาม มากน้อยเพียงใด	394 (98.5)	0	6 (1.5)	0	0	4.97	0.243	มากที่สุด
3.ท่านคิดว่าการปลูกแบบสุ่ม ช่วยให้เกิดระบบนิเวศ	390 (97.5)	8 (2.0)	2 (0.5)	0	0	4.97	0.198	มากที่สุด
รวม						4.94	0.187	มากที่สุด

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการการ
เพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง(ต่อ)

การเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง	5	4	3	2	1	ระดับความคิดเห็น		
						ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
5.ปลูกพันธุ์ไม้หลายระดับ ทั้ง ไม้ยืนต้น (Tree) ไม้พุ่ม (Shrub) และไม้พื้นล่าง (Herb)								
1.ท่านคิดว่าการปลูกพันธุ์ไม้หลายระดับช่วยรักษาหน้าดิน	301	90	9	0	0	4.73	0.493	มากที่สุด
อย่างน้อยเพียงใด	(75.3)	(22.5)	(2.3)	0	0			มากที่สุด
2.ท่านคิดว่าการปลูกพันธุ์ไม้หลายระดับ ช่วยเพิ่มความสวยงามให้กับป่าไม้	246	110	44	0	0	4.51	0.686	มาก
	(61.5)	(27.5)	(11.0)	0	0			
3.ท่านคิดว่าการปลูกพันธุ์ไม้หลายระดับ เป็นการสิ้นเปลืองทรัพยากรอย่างน้อยเพียงใด	194	92	114	0	0	4.20	0.855	
	(48.5)	(23.0)	(28.5)	0	0			
รวม						4.48	0.505	มากที่สุด
6.ปลูกและดูแลด้วยความพิถีพิถัน เช่น การสร้างเนินดิน การนำกล้าไม้จุ่มน้ำ การคลุมด้วยฟางข้าว เป็นต้น								
1.ท่านคิดว่าการสร้างเนินดิน การนำกล้าไม้จุ่มน้ำ การคลุมด้วยฟางข้าว เป็นวิธีที่เหมาะสม	282	75	43	0	0	4.60	0.676	มากที่สุด
อย่างน้อยเพียงใด	(70.5)	(18.8)	(10.8)	0	0			
2.ท่านคิดว่าการปลูกด้วยความพิถีพิถัน ทำให้ได้พันธุ์ไม้ที่ดี	287	77	36	0	0	4.63	0.644	มากที่สุด
อย่างน้อยเพียงใด	(71.8)	(19.3)	(9.0)	0	0			
3.ท่านคิดว่าการปลูกด้วยความพิถีพิถัน เป็นการเสียเวลานาน	291	75	34	0	0	4.64	0.633	มากที่สุด
น้อยเพียงใด	(72.8)	(18.8)	(8.5)	0	0			
รวม						4.12	0.462	มาก

จากตารางที่ 4.3 แสดงข้อมูลการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง จำแนกตามตัวแปรดังนี้ วัตถุประสงค์ของโครงการการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง โดยด้านเตรียมกล้าไม้ที่ระบบรากแข็งแรง เน้นการปลูกต้นไม้ที่เพาะขึ้นจากเมล็ด มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.74 ปลูกพันธุ์ไม้ หลากหลายชนิดปะปนกัน มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 รูปแบบการปลูกแบบสุ่ม (Random) ไม่เป็นแถวเป็นแนว เลียนแบบธรรมชาติ มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.94 ปลูกพันธุ์ไม้หลายระดับ ทั้งไม้ยืนต้น (Tree) ไม้พุ่ม (Shrub) และไม้พุ่มต่ำ (Herb) มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 และปลูกและดูแลด้วยความพิถีพิถัน เช่น การสร้างเนินดิน การนำกล้าไม้จุ่มน้ำ การคลุมด้วยฟางข้าว เป็นต้น มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12

จะเห็นได้ว่า การดำเนินงานในการเพิ่มพื้นที่สีเขียว ผู้เข้าเยี่ยมชม เห็นว่ากิจกรรมที่ได้ดำเนินการมาได้เห็นผลอย่างจริงจัง เกิดประสิทธิภาพ

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ความใกล้เคียงของปานิเวศเมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติของกลุ่มตัวอย่างที่เข้ามาเยี่ยมชมโครงการป่าในกรุง ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จำนวน 400 ราย มีประเด็นหลัก การดำเนินงานมีการสร้างความอุดมสมบูรณ์ให้กับพื้นที่สร้างสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี มีการวางผังกล้าไม้และชนิดสังคมพืช และเส้นทางศึกษาธรรมชาติ และ Sky Walk ที่ออกแบบได้อย่างเหมาะสมกับพื้นที่ ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ
ความใกล้เคียงของป่านิวศ เมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติ

ความใกล้เคียงของป่า นิวศ เมื่อเทียบกับ ป่าธรรมชาติ	5	4	3	2	1	ระดับความคิดเห็น		
						ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
1.สร้างคุณธรรม								
สมบูรณ์ให้กับพื้นที่								
1.ท่านคิดว่าโครงการป่า ในกรุง ช่วยสร้างคุณ ธรรมสมบูรณ์ของป่าไม้ ในพื้นที่ของท่านมาก น้อยเพียงใด	385 (96.3)	14 (3.5)	1 (0.3)	0	0	4.96	0.209	มากที่สุด
2.ท่านคิดว่าการดำเนิน โครงการช่วยสร้างคุณ ธรรมให้แก่ป่าไม้มาก น้อยเพียงใด	321 (80.3)	75 (18.8)	4 (1.0)	0	0	4.79	0.430	มากที่สุด
3.ท่านคิดว่าการสร้าง คุณธรรมสมบูรณ์จะ สำเร็จมากน้อยเพียงใด	302 (75.7)	64 (16.0)	34 (8.5)	0	0	4.67	0.626	มากที่สุด
รวม						4.81	0.306	มากที่สุด
2.สร้างสภาพ								
สิ่งแวดล้อมที่ดี								
1.ท่านคิดว่าโครงการ ป่าในกรุง ช่วยสร้าง สิ่งแวดล้อมที่ดีมาก น้อยเพียงใด	374 (68.5)	85 (21.3)	41 (10.3)	0	0	4.58	0.670	มากที่สุด
2.การสร้างสิ่งแวดล้อม ที่ดีส่งผลต่อชุมชน	265 (66.3)	88 (22.0)	47 (11.8)	0	0	4.55	0.696	มากที่สุด
3.การสร้างสิ่งแวดล้อม ที่ดี จะดำเนินให้สำเร็จ มากน้อยเพียงใด	301 (75.3)	73 (18.3)	26 (6.5)	0	0	4.69	0.588	มากที่สุด
รวม						4.61	0.493	มากที่สุด

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ความใกล้เคียงของปานิเวศ เมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติ (ต่อ)

ความใกล้เคียงของป่า นิเวศ เมื่อเทียบกับ ป่าธรรมชาติ	5	4	3	2	1	ระดับความคิดเห็น		
						ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
3.มีการวางผังกล้าไม้								
และชนิดสังคมพืช								
1.ท่านคิดว่าการวางผัง กล้าไม้และชนิดของพืช มีความเหมาะสมใน ระบบนิเวศมากน้อย เพียงใด	300 (75.0)	90 (22.5)	10 (2.5)	0 0	0 0	4.73	0.500	มากที่สุด
2.ท่านคิดว่าการวางผัง กล้าไม้และชนิดของพืช ช่วยให้สิ่งแวดล้อมที่ดี	211 (52.8)	177 (44.3)	12 (3.0)	0 0	0 0	4.50	0.557	มากที่สุด
3.มีการวางผังกล้าไม้ และชนิดสังคมพืช ช่วย ลดมลพิษที่เกิดขึ้น	221 (55.3)	155 (38.3)	24 (6.0)	0 0	0 0	4.50	0.609	มากที่สุด
รวม						4.57	0.430	มากที่สุด

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ความใกล้เคียงของป่านิวค เมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติ (ต่อ)

ความใกล้เคียงของป่า นิวค เมื่อเทียบกับป่า ธรรมชาติ	5	4	3	2	1	ระดับความคิดเห็น		
						ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
4.มีเส้นทางศึกษา ธรรมชาติและ Sky Walk ที่ออกแบบได้ อย่างเหมาะสมกับ พื้นที่								
1.ท่านคิดว่าการที่ โครงการจัดเส้นทางให้ ได้ใกล้ชิดธรรมชาติ มี ส่วนเพิ่มความรู้ของ ท่านมากน้อยเพียงใด	204 (51.0)	178 (44.5)	18 (4.5)	0 0	0 0	4.47	0.583	มากที่สุด
2.ท่านคิดว่าการ จัดสรรพื้นที่ของ โครงการมีความ เหมาะสมกับการ ดำเนินงานมากน้อย เพียงใด	251 (62.8)	114 (28.5)	35 (8.8)	0 0	0 0	4.54	0.652	มากที่สุด
3.ท่านคิดว่าการสร้าง เส้นทางศึกษา ธรรมชาติและ ส่งผลต่อ การเยี่ยมชมโครงการ มากน้อยเพียงใด	258 (64.5)	117 (29.3)	25 (6.3)	0 0	0 0	4.58	0.608	มากที่สุด
รวม						4.53	0.486	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.4 แสดงข้อมูลการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง จำแนกตามตัวแปรดังนี้ วัตถุประสงค์ของโครงการความใกล้เคียงของป่านิวค เมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติโดยด้านสร้างความอุดมสมบูรณ์ให้กับพื้นที่ มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.81สร้างสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 มีการวางผังกล้าไม้และชนิดสังคมพืช มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มี

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 และมีเส้นทางศึกษารัชมชาติ และ Sky Walk ที่ออกแบบได้อย่างเหมาะสมกับพื้นที่ มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53

2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์คุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต นักศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่เข้ามาเยี่ยมชมโครงการป่าในกรุงของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จำนวน 400 ราย มีการดำเนินงานที่ผู้เข้าเยี่ยมชม เห็นว่า มีการสร้างอาคารนิทรรศการ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ สร้างห้องสมุด เพื่อเป็นแหล่งความรู้ในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่างๆ สร้างสวนสาธารณะ เพื่อให้ข้อมูลชนิดของพืชแต่ละชนิด จัดโครงการปลูกป่า เพื่อสานความสัมพันธ์ ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการคุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต นักศึกษา

คุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต	ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น		
	5	4	3	2	1	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
5.สร้างอาคารนิทรรศการ								
เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ								
1.ท่านคิดว่าคุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต ที่ตั้งของโครงการป่าในกรุง เหมาะสำหรับการเป็นแหล่งเรียนรู้การปลูกป่าเชิงนิเวศมาก	365 (91.3)	35 (8.8)	0 0	0 0	0 0	4.91	0.283	มากที่สุด
2.ท่านคิดว่าอาคารนิทรรศการของโครงการป่าในกรุงให้ความรู้เรื่องระบบนิเวศมากน้อยเพียงใด	309 (77.3)	65 (16.3)	26 (6.5)	0 0	0 0	4.71	0.581	มากที่สุด
3.ท่านคิดว่าอาคารนิทรรศการเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณ	291 (72.8)	96 (24.0)	13 (3.3)	0 0	0 0	4.70	0.527	มากที่สุด
รวม						4.77	0.341	มากที่สุด

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ
คุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียนที่สนใจ (ต่อ)

คุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่ มอบให้แก่ประชาชน นิสิต						ระดับความคิดเห็น		
	5	4	3	2	1	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
6.สร้างห้องสมุด เพื่อเป็นแหล่ง ความรู้ในการศึกษาค้นคว้า ข้อมูลต่างๆ								
1.ท่านคิดว่าอาคารนิทรรศการ ของโครงการป่าในกรุงให้ความรู้ เรื่องระบบนิเวศมากน้อยเพียงใด	297 (74.3)	94 (23.5)	9 (2.3)	0	0	4.72	0.497	มากที่สุด
2.ท่านคิดว่าห้องสมุดมีสื่อการ เรียนรู้มากน้อยเพียงใด	248 (62.0)	126 (31.5)	26 (6.5)	0	0	4.56	0.615	มากที่สุด
3.ท่านคิดว่าสิ่งอำนวยความสะดวก ภายในแหล่งการเรียนรู้ ของโครงการป่าในกรุง เอื้ออำนวยต่อการศึกษารเรียนรู้ มากน้อยเพียงใด	254 (63.5)	126 (31.5)	20 (6.5)	0	0	4.59	0.586	มากที่สุด
รวม						4.62	0.391	มากที่สุด
7.สร้างสวนสาธารณะ เพื่อให้ ข้อมูลชนิดของพืชแต่ละชนิด								
1.ท่านคิดว่าสวนสาธารณะ มีการ ให้ข้อมูลเรื่องพืชมากน้อยเพียงใด	266 (66.5)	124 (31.0)	10 (2.5)	0	0	4.64	0.530	มากที่สุด
2.สวนสาธารณะช่วยสร้าง สิ่งแวดล้อมที่ดี	230 (57.5)	134 (33.5)	36 (9.0)	0	0	4.49	0.656	มากที่สุด
3.สวนสาธารณะช่วยลดมลพิษ	263 (65.8)	109 (27.3)	28 (7.0)	0	0	4.59	0.619	มากที่สุด
รวม						4.57	0.389	มากที่สุด
8.จัดโครงการปลูกป่า เพื่อสาน ความสัมพันธ์								
1.ท่านคิดว่าโครงการปลูกป่าเป็น กิจกรรมสานความสัมพันธ์	279 (69.8)	93 (23.3)	28 (7.0)	0	0	4.63	0.612	มากที่สุด
2.วิทยากรผู้บรรยายของโครงการป่า ในกรุง สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ ให้แก่ท่านได้มากน้อยเพียงใด	261 (65.3)	87 (21.8)	52 (13.0)	0	0	4.52	0.715	มากที่สุด

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ
คุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต นักศึกษา (ต่อ)

คุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่ มอบให้แก่ประชาชน นิสิต	ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น		
	5	4	3	2	1	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
3. ท่านคิดว่าแหล่งเรียนรู้ส่งผลต่อ	260	118	22	0	0	4.60	0.593	มากที่สุด
ความรู้ความเข้าใจของท่านมาก	(65.0)	(29.5)	(5.5)	0	0			
น้อยเพียงใด								
รวม						4.58	0.389	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.5 แสดงข้อมูลการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง จำแนกตาม
ตัวแปรดังนี้

วัตถุประสงค์ของโครงการคุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่
ประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียนที่สนใจ โดยด้านสร้างอาคารนิทรรศการ เพื่อให้ความรู้
เกี่ยวกับระบบนิเวศ มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.77 สร้าง
ห้องสมุด เพื่อเป็นแหล่งความรู้ในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่างๆ มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ใน
ระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 สร้างสวนสาธารณะ เพื่อให้ข้อมูลชนิดของพืชแต่ละชนิด มีระดับ
ความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 และจัดโครงการปลูกป่า เพื่อสาน
ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวและชุมชนมีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 4.58

สรุปผลการศึกษา

1. กิจกรรมการเพิ่มพื้นที่สีเขียว ผู้เข้าเยี่ยมชมเห็นว่าโครงการมีการเตรียมกล้าไม้ที่ระบบ
รากแข็งแรง เน้นการปลูกต้นไม้ที่เพาะขึ้นจากเมล็ด ปลูกพันธุ์ไม้ หลากหลายชนิดปะปนกัน เช่น พันธุ์
ไม้เลื้อย พันธุ์ไม้ยืนต้น เป็นต้น รูปแบบการปลูกแบบสุ่ม (Random) ไม่เป็นแถวเป็นแนว เลียนแบบ
ธรรมชาติ เพื่อป้องกันการสูญเสีย และปลูกพันธุ์ไม้หลายระดับ ทั้งไม้ยืนต้น (Tree) ไม้พุ่ม (Shrub)
และไม้พื้นล่าง (Herb) เป็นการเพิ่มทัศนียภาพให้กับโครงการ และปลูกและดูแลด้วยความพิถีพิถัน
เช่น การสร้างเนินดิน การนำกล้าไม้จุ่มน้ำ การคลุมด้วยฟางข้าว เป็นต้น

2. กิจกรรมความใกล้เคียงของป่านิเวศ เมื่อเทียบกับ ป่าธรรมชาติ มีการสร้างความอุดม
สมบูรณ์ให้กับพื้นที่ สร้างสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี มีการวางผังกล้าไม้และชนิดสังคมพืช และมีเส้นทาง
ศึกษาธรรมชาติ และ Sky Walk ที่ออกแบบได้อย่างเหมาะสมกับพื้นที่ จึงทำให้เป็นจุดที่น่าสนใจแก่ผู้
เข้าเยี่ยมชม

3. คุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต สร้างอาคารนิทรรศการ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ สร้างห้องสมุด เพื่อเป็นแหล่งความรู้ในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่างๆ สร้างสวนสาธารณะ เพื่อให้ข้อมูลชนิดของพืชแต่ละชนิด และจัดโครงการปลูกป่า เพื่อสานความสัมพันธ์

4.2 การทดสอบสมมติฐาน

ในส่วนของการทดสอบสมมติฐานจากการวิจัยนั้น ประกอบด้วยข้อสมมติฐานจำนวน 4 ข้อ ซึ่งได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บตัวอย่างจำนวน 400 ราย โดยมีรายละเอียดดังนี้

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการแตกต่างกัน

H_0 : ผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการไม่แตกต่างกัน

H_1 : ผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการแตกต่างกัน

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างประชากรสองกลุ่ม โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มเป็นอิสระจากกัน (Independent Sample t-test) ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ก็ต่อเมื่อระดับนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าน้อยกว่า 0.05

ตารางที่ 4.6 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ จำแนกตามเพศ

ความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ ของโครงการ	t- test for Equality of Means					
	เพศ	$\bar{x}$	S.D.	t	df	Sig.
1.การเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง	ชาย	187	0.406	-0.195	398	0.845
	หญิง	213				
2.ความใกล้เคียงของป่านิเวศเมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติ	ชาย	187	0.316	0.574	398	0.617
	หญิง	213				
3.คุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ที่มอบให้แก่ประชาชน	ชาย	187	0.040	-2.441	398	0.015*
	หญิง	213				

* ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ จำแนกตามเพศ โดยใช้สถิติ Independent Sample t- test สามารถวิเคราะห์ความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการคุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียนที่สนใจ มีค่า Sig. เท่ากับ 0.015 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ คุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียนที่สนใจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.0

ความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง ความใกล้เคียงของปานีเวศ เมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติ มีค่า Sig. เท่ากับ 0.845 และ 0.617 หมายความว่า ผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ การเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง ความใกล้เคียงของปานีเวศ เมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติ ไม่แตกต่างกัน จึงเป็นข้อสังเกตที่ว่า ผู้ชายและผู้หญิงมีการเลือกศึกษาความรู้จากแหล่งธรรมชาติที่ต่างกัน ผู้ชายจะชอบเทคโนโลยีมากกว่าผู้หญิง ดังนั้น บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ควรมีการเพิ่มแหล่งเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีเข้าเสริมการเรียนรู้

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1.2 ผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการแตกต่างกัน

H_0 : ผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการไม่แตกต่างกัน

H_1 : ผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการแตกต่างกัน

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยใช้การทดสอบด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance : One Way ANOVA) การทดสอบสมมติฐานใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยจะทำการทดสอบความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มก่อน ถ้าความแปรปรวนแต่ละกลุ่มเท่ากัน ให้ทดสอบสมมติฐานจากตารางที่ F-test และถ้าค่าความแปรปรวนแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน ให้ทดสอบสมมติฐานจากตารางที่ Brown-Forsythe test ซึ่งจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อค่า Sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05 และถ้าสมมติฐานข้อใดปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ที่มีค่าเฉลี่ยอย่างน้อยหนึ่งคู่ที่แตกต่างกัน จะนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Fisher's Least Significant

Difference (LSD) หรือ Dunnett's T3 เพื่อหาว่าค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

โดยจะทำการตรวจสอบความแปรปรวนโดยใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% จะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ก็ต่อเมื่อค่า Sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05 ผลการทดสอบแสดงดังตารางที่ 4. 7

ตารางที่ 4.7 แสดงการทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการจำแนกอายุ

ความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ	แหล่ง					
	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1.การเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง	ระหว่าง	0.690	3	0.230	4.068	0.007*
	กลุ่ม					
	ภายใน	22.384	396	0.057		
2.ความใกล้เคียงของป่านิเวศ เมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติ	ระหว่าง	1.589	3	0.530	5.458	0.001*
	กลุ่ม					
	ภายใน	38.434	396	0.097		
3.คุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียนที่สนใจ	ระหว่าง	0.642	3	0.214	2.768	0.052
	กลุ่ม					
	ภายใน	30.601	396	0.077		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ การเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง ความใกล้เคียงของป่านิเวศ เมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติ และคุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียนที่สนใจ มีค่า Sig. เท่ากับ 0.007, 0.001 และ 0.042 หมายความว่า ผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการแตกต่างกัน เนื่องจากวัยที่ต่างกัน การแสดงกระบวนการทางความคิด ข้อเสนอแตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ต่อโดยใช้สถิติ LSD ซึ่งได้ผลลัพธ์ดังตาราง 4.8

ตารางที่ 4.8 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอายุแตกต่างกันกับความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

ความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ	อายุ	ค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่า 18	18-40 ปี	40-60 ปี	60 ปี ขึ้นไป
			ปี			
			4.65	4.74	4.68	4.70
การเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง	ต่ำกว่า 18 ปี	4.65	-	-0.093*	-0.029	0.011
				(0.008)	(0.434)	(0.820)
	18-40 ปี	4.74	-	-	0.063*	0.104*
					(0.026)	(0.016)
	40-60 ปี	4.68	-	-	-	0.041
						(0.368)
	60 ปี ขึ้นไป	4.70	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอายุแตกต่างกันกับความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ การเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง โดยเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า อายุต่ำกว่า 18 ปี กับอายุ 18-40 ปี มีค่า Sig. เท่ากับ 0.008 หมายความว่า ผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี มีความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ การเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง แตกต่างเป็นรายคู่กับผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอายุ 18-40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี มีความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ การเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง น้อยกว่าผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอายุ 18-40 ปี เนื่องจากผู้ที่มีอายุน้อยจะชอบอะไรที่มีสีสวย หลากหลายสี ขึ้นขอบดอกไม้ พันธุ์พืชที่มีดอก หลากหลายสี

ผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอายุ 18-40 ปี กับอายุ 40-60 ปี และ 60 ปีขึ้นไป มีค่า Sig. เท่ากับ 0.026 และ 0.016 หมายความว่า ผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอายุ 18-40 ปี มีความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ การเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง แตกต่างเป็นรายคู่กับผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอายุ 18-40 ปี มีความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ การเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง มากกว่าผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไป เนื่องจากผู้ที่มีอายุมาก จะมีความคาดหวังในการเข้าเยี่ยมชมโครงการ เมื่อเห็นว่า

โครงการยังมีพื้นที่สีเขียวน้อย เมื่อเทียบกับความกว้างของพื้นที่ จึงเห็นว่าควรมีการขยายพื้นที่สีเขียวให้เพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ 4.9 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอายุแตกต่างกันกับความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

ความคิดเห็นตาม วัตถุประสงค์ของ โครงการ	อายุ	ค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่า 18 ปี	18-40 ปี	40-60 ปี	60 ปี ขึ้นไป
			4.63	4.58	4.66	4.80
ความใกล้เคียงของ ป่าบริเวณ	ต่ำกว่า 18 ปี	4.63	-	-0.055	-0.024	-0.162*
				(0.228)	(0.634)	(0.014)
กับป่าธรรมชาติ	18-40 ปี	4.58	-	-	-0.079*	-0.218*
					(0.034)	(0.000)
	40-60 ปี	4.66	-	-	-	-0.139*
						(0.021)
	60 ปี ขึ้นไป	4.80	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอายุแตกต่างกันกับความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ความใกล้เคียงของป่าบริเวณ เมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติโดยเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า อายุต่ำกว่า 18 ปี กับอายุ 60 ปีขึ้นไป มีค่า Sig. เท่ากับ 0.014 หมายความว่า ผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี มีความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ความใกล้เคียงของป่าบริเวณ เมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติ แตกต่างเป็นรายคู่กับผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป โดยผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี มีความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ความใกล้เคียงของป่าบริเวณ เมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติ น้อยกว่าผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป เนื่องจากผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี จะไม่ค่อยตีมูลค่ากับธรรมชาติเท่าไร จะตื่นตากับเทคโนโลยีใหม่ๆ มากกว่าคนที่อายุ 60 ปีขึ้นไป

อายุ 18 – 40 ปี กับอายุ 40 – 60 ปี และอายุ 60 ปีขึ้นไป มีค่า Sig. เท่ากับ 0.034 และ 0.000 หมายความว่า ผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี มีความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ความใกล้เคียงของป่าบริเวณ เมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติ แตกต่างเป็นรายคู่กับผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอายุ 40 – 60 ปี และอายุ 60 ปีขึ้นไป โดยผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี มีความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ความใกล้เคียงของป่าบริเวณ เมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติ น้อยกว่าผู้เข้า

เยี่ยมชมที่มีอายุ 40 – 60 ปี และอายุ 60 ปีขึ้นไป เนื่องจากผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ผู้ที่มีอายุน้อยจะมีความเห็นด้านอารมณ์มากกว่าผู้ที่มีอายุมาก ที่มองด้านเหตุผลเป็นหลัก

อายุ 40 – 60 ปี กับอายุ 60 ปีขึ้นไป มีค่า Sig. เท่ากับ 0.021 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า ผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอายุ 40 – 60 ปี มีความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ความใกล้เคียงของปานิเวศ เมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติ แตกต่างเป็นรายคู่กับผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป โดยผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอายุ 40 – 60 ปี มีความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ความใกล้เคียงของปานิเวศ เมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติ น้อยกว่าผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่มีอายุน้อยจะมีความเห็นด้านอารมณ์มากกว่าผู้ที่มีอายุมาก ที่มองด้านเหตุผลเป็นหลัก ดังนั้น บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ควรมีจัดสรรการดำเนินโครงการที่ตอบสนองได้ทั้งผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอายุน้อยและมาก เพื่อสามารถเข้าถึงการรับรู้และการเข้าถึงของโครงการได้

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1.3 ผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการแตกต่างกัน

H_0 : ผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการไม่แตกต่างกัน

H_1 : ผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการแตกต่างกัน

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างประชากรสองกลุ่ม โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มเป็นอิสระจากกัน (Independent Sample t-test) ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ก็ต่อเมื่อระดับนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าน้อยกว่า 0.05

ตารางที่ 4.10 แสดงการทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการจำแนกอาชีพ

ความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
การเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง	ระหว่างกลุ่ม	0.283	3	0.094	1.639	0.180
	ภายในกลุ่ม	22.790	396	0.058		
ความใกล้เคียงของป่าไม้เมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติ	ระหว่างกลุ่ม	358	3	0.119	1.192	0.313
	ภายในกลุ่ม	39.665	396	0.100		
คุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียนที่สนใจ	ระหว่างกลุ่ม	0.396	3	0.139	1.697	0.167
	ภายในกลุ่ม	30.846	396	0.078		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ การเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง ความใกล้เคียงของป่าไม้เมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติ และคุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียนที่สนใจ มีค่า Sig. เท่ากับ 0.180, 0.313 และ 0.167 หมายความว่า ผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการไม่แตกต่างกัน

จึงเป็นข้อสังเกตที่ว่า ผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอาชีพแตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง ความใกล้เคียงของป่าไม้เมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติ และคุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียนที่สนใจ ที่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะคนที่มีอาชีพที่ไม่เหมือนกัน มีการเล็งถึงประโยชน์จากการเข้าเยี่ยมชมโครงการที่ไม่เหมือนกัน เช่น นักเรียน นักศึกษา จะเล็งเห็นถึงการได้รับความรู้จากโครงการ รัฐบาล พนักงนบริษัท อาจต้องการพักผ่อน สูดอากาศ ดังนั้น บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ควรมีพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และมุมพักผ่อน เพื่อให้ผู้เยี่ยมชมทุกกลุ่มอาชีพต่างได้รับประโยชน์ที่ตนเองเกิดความต้องการ

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1.4 ผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีรายได้ของครอบครัวต่อปีแตกต่างกัน มีความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการแตกต่างกัน

H_0 : ผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีรายได้ของครอบครัวต่อปีแตกต่างกันมีความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการไม่แตกต่างกัน

H_1 : ผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีรายได้ของครอบครัวต่อปีแตกต่างกันมีความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการแตกต่างกัน

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างประชากรสองกลุ่ม โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มเป็นอิสระจากกัน (Independent Sample t-test) ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ก็ต่อเมื่อระดับนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าน้อยกว่า 0.05

ความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ การเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง ความใกล้เคียงของป่าบริเวณ เมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติ และคุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียนที่สนใจ มีค่า Sig. เท่ากับ 0.220, 0.272 และ 0.389 หมายความว่า ผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีรายได้ของครอบครัวต่อปีแตกต่างกัน มีความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.11 แสดงการทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการจำแนกรายได้ของครอบครัวต่อปี

ความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
การเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง	ระหว่างกลุ่ม	1.585	2	0.799	14.637	0.220
	ภายในกลุ่ม	21.489	397	0.084		
ความใกล้เคียงของป่าบริเวณ เมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติ	ระหว่างกลุ่ม	0.262	2	0.131	1.307	0.272
	ภายในกลุ่ม	39.761	397	0.100		
คุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียนที่สนใจ	ระหว่างกลุ่ม	0.396	3	0.139	0.947	0.389
	ภายในกลุ่ม	30.846	396	0.078		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จึงเป็นข้อสังเกตที่ว่า ผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีรายได้ของครอบครัวต่อปีแตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง ความใกล้เคียงของป่าบริเวณ เมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติ และคุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียนที่สนใจ ที่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะผู้ที่มาเยี่ยมชมโครงการ จะไม่มีค่าใช้จ่ายในการเข้าเยี่ยมชม ส่งผลให้ทุกคนต่างได้รับประโยชน์ที่เหมือนกัน

สมมติฐานที่ 2 ความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการทุกวัตถุประสงค์มีความสัมพันธ์กัน

H0 : ความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการทุกวัตถุประสงค์ไม่มีความสัมพันธ์กัน

H1 : ความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการทุกวัตถุประสงค์มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 4.12 แสดงผลความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการทุกวัตถุประสงค์

ความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ	ความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ			
	r	Sig. (2-tailed)	ระดับความสัมพันธ์	ทิศทาง
การเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง	-0.086*	0.085	ต่ำ	ตรงข้าม
ความใกล้เคียงของปานิเวศ เมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติ	0.157	0.002	ต่ำ	เดียวกัน
คุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่ประชาชน				
นิสิต นักศึกษา และนักเรียนที่สนใจ	0.148	0.003	ต่ำ	เดียวกัน

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.9 ความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ความใกล้เคียงของปานิเวศ เมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติ คุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียนที่สนใจ มีค่า Sig. เท่ากับ 0.002 และ 0.003 ซึ่งมีค่าต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า ความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ใน ความใกล้เคียงของปานิเวศ เมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติ คุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียนที่สนใจ มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ ในทิศทางเดียวกัน

4.3 รายงานผลเชิงคุณภาพ

ในส่วนของผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษาขอเสนอผลการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In – Depth Interview) ซึ่งผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและผู้รับผิดชอบโครงการป่าในกรุง ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จำนวน 2 ราย เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาประสิทธิผลของโครงการป่าในกรุงที่เป็นข้อมูลเชิงลึก จำแนกการรายงานผลการวิจัยตามกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

การเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง

ผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและผู้รับผิดชอบโครงการป่าในกรุง ของ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จำนวน 2 ราย เกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการเพิ่มพื้นที่สีเขียว ให้กับคนเมือง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นสอดคล้องในทางเดียวกัน ในประเด็นดังต่อไปนี้

1. การจัดการพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองยังคงต้องเผชิญกับความท้าทายของความขัดแย้ง ระหว่างการขยายตัวของเมืองและการสงวนรักษาพื้นที่สีเขียว ซึ่งในปัจจุบันขาดแคลนพื้นที่สีเขียวและพื้นที่เพื่อนันทนาการในเขตชุมชน โดยเฉพาะชุมชนเมืองขนาดใหญ่ เช่น กรุงเทพมหานคร
2. แม้ว่าประชาชนและชุมชนต่างๆ จะตระหนักถึงความสำคัญของพื้นที่สีเขียว หากแต่ การพัฒนาเมืองที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและไร้ขีดจำกัด รวมถึงความทันสมัยและความสะดวกสบายที่ ชุมชนต้องการ ทำให้เกิดการรุกรานและละเลยความสำคัญของพื้นที่สีเขียว
3. กลยุทธ์ในการผลักดันการสร้างพื้นที่สีเขียวให้แก่คนเมืองอย่างยั่งยืน คือ การเป็น แบบอย่างที่ดีในการกำหนดสัดส่วนการใช้ประโยชน์ที่ดิน รวมถึงการกำหนดขอบเขตและขนาดของ พื้นที่สีเขียว ให้ประชาชนและชุมชนต่างๆ ได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้เพื่อนำไปพัฒนาพื้นที่สีเขียวในพื้นที่ ของตนเองต่อไป
4. การเพิ่มพื้นที่สีเขียวยังคงทำได้ลำบาก เพราะด้วยข้อจำกัดของพื้นที่ เนื่องจากพื้นที่ ไม่สามารถขยายได้ เพราะติดแหล่งชุมชน ส่งผลให้การดำเนินงาน พัฒนาโครงการทำได้ยาก
5. ต้องมีการเพิ่มพันธุ์นานาๆ ชนิด ให้มีความหลากหลายมากขึ้น อาจมีการนำเข้าพันธุ์ ไม้จากต่างประเทศ มีการแบ่งโซนพืชเขตร้อนและพืชเมืองหนาว เป็นต้น เพื่อเป็นการเพิ่มแหล่งการ เรียนรู้ให้ครอบคลุมทั่วโลก ให้ผู้เข้าเยี่ยมชมได้มีโอกาสสัมผัสสิ่งใหม่ๆ

ความใกล้เคียงของป่านิเวศเมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติ

ผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและผู้รับผิดชอบโครงการป่าในกรุง ของ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จำนวน 2 ราย เกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการสร้าง ความ ใกล้เคียงของป่านิเวศเมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นสอดคล้องในทาง เดียวกันว่า กลไกสำคัญที่บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ใช้ผลักดันแนวคิดการปลูกป่านิเวศอย่างยั่งยืน ประกอบด้วยประเด็นดังต่อไปนี้

1. การปลูกป่านิเวศเพื่อให้ประชาชนและชุมชนสามารถใช้พื้นที่สีเขียวร่วมกันได้ กล่าวคือ การที่ทั้งคนและสัตว์ได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันในป่านิเวศผืนนี้

2. การปรับการใช้พื้นที่เมื่อเวลาผ่านไป มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงอยู่ของความใกล้เคียงของป่าไม้เมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติ เนื่องจากเมื่อเวลาผ่านไปความต้องการในการใช้พื้นที่เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจอาจเข้ามามีอิทธิพลเหนือแนวคิดในการอนุรักษ์ป่าไม้ได้

3. การมีส่วนร่วมอย่างจริงจังของผู้บริหารบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ในการผลักดันแนวคิดการปลูกป่าไม้ในสวนอย่างยั่งยืน เพื่อเป็น “การสร้างคุณค่า” ในฐานะสมาชิกที่ดีของสังคม (Corporate Citizenship) ซึ่งได้รับการยอมรับจากสังคมอย่างเป็นรูปธรรม

4. การมีส่วนร่วมและความสัมพันธ์อันดีระหว่างบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) กับประชาชน ชุมชน และสังคม เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าไม้ให้เป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับจากสังคม

5. การดำเนินโครงการเกิดประสิทธิผล สามารถสร้างป่าในกรุง ให้มีความใกล้เคียงกับธรรมชาติมากที่สุด ได้รับการตอบรับอย่างดีจากผู้เข้าเยี่ยมชม

คุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียนที่สนใจ

ผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและผู้รับผิดชอบโครงการป่าในกรุง ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จำนวน 2 ราย เกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการสร้างคุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียนที่สนใจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นสอดคล้องในทางเดียวกันว่า ประสิทธิภาพของโครงการป่าในกรุงที่สะท้อนให้เห็นได้อย่างเด่นชัดที่สุด รวมถึงคุณค่าของโครงการป่าในกรุงที่ส่งมอบให้แก่ผู้คนสะท้อนกลับคืนมา ประกอบด้วยประเด็นดังต่อไปนี้

1. ตั้งแต่โครงการป่าในกรุงแล้วเสร็จในปี 2557 และได้เปิดให้เข้าชมอย่างเป็นทางการในปี 2558 จนถึงปัจจุบัน การปลูกป่าเชิงนิเวศมีความอุดมสมบูรณ์และเติบโตอย่างรวดเร็ว และพร้อมให้ผู้คนได้เข้ามาศึกษา

2. ประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียนให้ความสนใจเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันปริมาณผู้เข้าชมมากเกินกว่าที่คาดการณ์ไว้มากจนส่งผลให้เกิดปัญหาตามมาหลายประการ เช่น ที่จอดรถ คุณภาพการให้บริการ ฯลฯ

3. สิ่งปลูกสร้างต่างๆ ในพื้นที่รวมถึงเส้นทางทางเดินชมเรือนยอดและหอชมป่า เพื่อการใช้งานสำหรับการศึกษาเรียนรู้ที่มี “ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม” ภายในโครงการ ทำให้เกิดทัศนียภาพที่สวยงามจนได้รับรางวัลออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมดีเด่นประจำปี 2016 โดย

"โครงการป่าในกรุง" ได้รับรางวัลดีเด่น (Honor Award) ในหมวด General Design จากการประกวดรางวัลผลงานยอดเยี่ยมของภูมิสถาปนิก จัดโดยสมาคมภูมิสถาปนิกอเมริกา (America Society of Landscape Architects ; ASLA) เป็นสมาคมเก่าแก่ที่ก่อตั้งมากกว่า 117 ปี ซึ่งทรงอิทธิพลและเป็นที่ยอมรับอย่างสูงในวิชาชีพภูมิสถาปัตยกรรมของโลก

4. โครงการป่าในกรุงไม่ได้เป็นเพียงแค่แหล่งเรียนรู้เรื่องระบบนิเวศและการปลูกป่าเท่านั้น แต่โครงการเปรียบเสมือนพื้นที่สันตนาการที่เยาวชนในชุมชนใกล้เคียงได้มีโอกาสเข้ามาใช้พื้นที่และทำกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และจินตนาการอื่นๆไปพร้อมกันภายใต้ความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงแนวทางในการดำเนินนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) กรณีศึกษา: โครงการป่าในกรุง โดยมีวัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการดำเนินนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) โดยใช้โครงการป่าในกรุงเป็นกรณีศึกษา 2) เพื่อนำเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาการดำเนินโครงการป่าในกรุงของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เมื่อเก็บข้อมูลจากผู้เข้าชมโครงการป่าในกรุง จำนวน 400 คน จากผู้เข้าชมโครงการและผู้บริหารและผู้ดูแลโครงการ

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาแนวทางในการดำเนินนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) กรณีศึกษา: โครงการป่าในกรุง สามารถสรุปได้ดังนี้

ส่วนที่ ข้อมูลเชิงพรรณนา

ด้านเพศ พบว่า ผู้เข้าเยี่ยมชมที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 53.2 รองลงมา เป็นเพศชาย จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 46.

ด้านอายุ พบว่า ผู้เข้าเยี่ยมชมที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุ 18-40 ปี จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 48.2 มีอายุ 40-60 ปี จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 มีอายุต่ำกว่า 18 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3 และมีอายุ 60 ปี ขึ้นไป จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0

ด้านอาชีพ พบว่า ผู้เข้าเยี่ยมชมที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 44.5 รองลงมามีอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 รับราชการจำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 17.7 และเกษตรกรรวม จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5

ด้านรายได้ของครอบครัวต่อปี พบว่า ผู้เข้าเยี่ยมชมที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีรายได้ของครอบครัวต่อปี 180,000 – 360,000 บาท จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 46.3 รองลงมารายได้ของครอบครัวต่อปี มากกว่า 360,000 บาท จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 34.5 และรายได้ของครอบครัวต่อปี ต่ำกว่า 180,000 บาท จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 19.2

ผลการศึกษาความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ สามารถสรุปได้ว่า

1. วัตถุประสงค์ด้านการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง ได้มีการเตรียมกล้าไม้ที่ระบบรากแข็งแรง เน้นการปลูกต้นไม้ที่เพาะขึ้นจากเมล็ด มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.74 ปลูกพันธุ์ไม้ หลากหลายชนิดปะปนกัน มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 รูปแบบการปลูกแบบสุ่ม (Random) ไม่เป็นแถวเป็นแนว เลียนแบบธรรมชาติ มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.94 ปลูกพันธุ์ไม้หลายระดับ ทั้งไม้ยืนต้น (Tree) ไม้พุ่ม (Shrub) และไม้พื้นล่าง (Herb) มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 และปลูกและดูแลด้วยความพิถีพิถัน เช่น การสร้างเนินดิน การนำกล้าไม้จุ่มน้ำ การคลุมด้วยฟางข้าว เป็นต้น มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12

2. วัตถุประสงค์ด้านความใกล้เคียงของป่าในเวศ นั้น เมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติโดยด้านสร้างความอุดมสมบูรณ์ให้กับพื้นที่ มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.81 สร้างสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 มีการวางผังกล้าไม้และชนิดสังคมพืช มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 และมีเส้นทางศึกษาธรรมชาติ และ Sky Walk ที่ออกแบบได้อย่างเหมาะสมกับพื้นที่ มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53

3. วัตถุประสงค์ด้านคุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียนที่สนใจ โดยด้านการสร้างอาคารนิทรรศการ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.77 สร้างห้องสมุด เพื่อเป็นแหล่งความรู้ในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่างๆ มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 สร้างสวนสาธารณะ เพื่อให้ข้อมูลชนิดของพืชแต่ละชนิด มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 และจัดโครงการปลูกป่า เพื่อสานความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวและชุมชนมีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58

การดำเนินโครงการตามวัตถุประสงค์

1. การเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง ในด้านการเตรียมกล้าไม้ที่มีระบบรากแข็งแรง เน้นการปลูกต้นไม้ที่เพาะขึ้นจากเมล็ด ปลูกพันธุ์ไม้ หลากหลายชนิดปะปนกัน รูปแบบการปลูกแบบสุ่ม (Random) ไม่เป็นแถวเป็นแนว เลียนแบบธรรมชาติ ปลูกพันธุ์ไม้หลายระดับ ทั้งไม้ยืนต้น (Tree) ไม้พุ่ม (Shrub) และไม้พื้นล่าง (Herb) และปลูกและดูแลด้วยความพิถีพิถัน เช่น การสร้างเนินดิน การนำกล้าไม้จุ่มน้ำ การคลุมด้วยฟางข้าว เป็นต้น ผลการดำเนินโครงการสามารถวัดประสิทธิผลใน

การดำเนินงานได้ เพราะการเพิ่มพื้นที่เขียว ในการดำเนินแต่ละกิจกรรมช่วยให้มีพันธุ์ไม้ที่หลากหลาย มีจำนวนมาก สร้างระบบนิเวศที่ดี ช่วยให้ความร่มรื่นกับพื้นที่

2.ความใกล้เคียงของป่าในเขต เมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติ ในด้านการสร้างความอุดมสมบูรณ์ให้กับพื้นที่ สร้างสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี มีการวางผังกล้าไม้และชนิดสังคมพืช มีเส้นทางศึกษาธรรมชาติ และ Sky Walk ที่ออกแบบได้อย่างเหมาะสมกับพื้นที่ ผลการดำเนินโครงการสามารถวัดประสิทธิผลในการดำเนินงานได้ เพราะมีความใกล้เคียงของป่าในเขต เมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติ ในการดำเนินแต่ละกิจกรรมมีส่วนช่วยสร้างระบบนิเวศที่เหมือนกับป่าธรรมชาติอย่างแท้จริง จึงเป็นผลสำเร็จในการสร้างป่าในกรุงที่ได้ผล

3.คุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียนที่สนใจ ในด้านการสร้างอาคารนิทรรศการ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ สร้างห้องสมุด เพื่อเป็นแหล่งความรู้ในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่างๆ สร้างสวนสาธารณะ เพื่อให้ข้อมูลชนิดของพืชแต่ละชนิด จัดโครงการปลูกป่า เพื่อสานความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวและชุมชน ผลการดำเนินโครงการสามารถวัดประสิทธิผลในการดำเนินงานได้ เพราะคุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ในการดำเนินแต่ละกิจกรรมมีส่วนช่วยพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติได้อย่างครอบคลุม

5.2 อภิปรายผล

จากผลการวิจัย “แนวทางในการดำเนินนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) กรณีศึกษา: โครงการป่าในกรุง” สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการคุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียนที่สนใจแตกต่างกัน เนื่องจากประชาชนแต่ละเพศ มีความสนใจที่ไม่เหมือนกัน โดยให้ความเห็นต่างในเรื่องของการสร้างอาคารนิทรรศการ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศสร้างห้องสมุด เพื่อเป็นแหล่งความรู้ในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่างๆ สร้างสวนสาธารณะ เพื่อให้ข้อมูลของพืชแต่ละชนิด และจัดโครงการปลูกป่า เพื่อสานความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวและชุมชน ควรมีการนำเสนอแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อง่ายต่อการเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิฤทธิษณะ น้อยกมล (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท.เคมิคอล จำกัด (มหาชน) กรณีศึกษาชุมชนบ้านหนองแพบ เทศบาลเมืองมาบตาพุด พบว่า ประชาชนในชุมชนบ้านหนองแพบมีความคิดเห็นต่อการดำเนินกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท.เคมิคอล จำกัด (มหาชน) ในภาพรวม ค่อนข้างดีอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

เพศชายให้ความสำคัญในเรื่องของแหล่งการศึกษาค้นคว้าข้อมูลด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ด้านสุขภาพ อาชีวอนามัย ความปลอดภัย และสิ่งแวดล้อม และด้านการส่งเสริมศาสนา ประเพณี และอนุรักษ์มรดกมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นมากกว่าเพศหญิง

2. ผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ การเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง ความใกล้เคียงของป่านิเวศ เมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติ และคุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียนที่สนใจแตกต่างกัน เนื่องจากประชาชนที่มีอายุ 18 – 59 ปี มีความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ การเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง มากกว่าผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยมิตร แสงทอง (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ความสำเร็จของการฟื้นฟูป่าตามโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสทรงครองราชย์ปีที่ 50 ท้องที่จังหวัดตาก” พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่อายุน้อยจะทราบและเข้าใจประโยชน์ของป่าไม้ดี (ร้อยละ 52) เข้าใจถึงประโยชน์ของโครงการปลูกป่าฯ ที่มีต่อชุมชน ร้อยละ 65.7 และเข้าใจถึงประโยชน์ของโครงการปลูกป่าที่มีต่อประเทศ ร้อยละ 63 เข้าร่วมกิจกรรมโครงการ ร้อยละ 77 เพราะเจ้าหน้าที่ของรัฐแนะนำ ไม่เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 23 สาเหตุจากไม่มีเวลาว่างและแรงงาน ลักษณะการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการปลูกป่าและบำรุงป่าโดยเข้าร่วมในกิจกรรมย่อยปลูกป่ามากที่สุด (ร้อยละ 89) และร่วมในกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ในกิจกรรมย่อยรับฟังการประชาสัมพันธ์โครงการ ร้อยละ 75

3. ผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ การเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง ความใกล้เคียงของป่านิเวศ เมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติ และคุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียนที่สนใจไม่แตกต่างกัน เนื่องจากประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความเห็นที่เหมือนกัน ที่โครงการมีการดำเนินงาน กิจกรรมต่างๆ เช่น การปลูกต้นไม้ การสร้างระบบนิเวศที่เหมือนธรรมชาติ และการมีสถานที่ให้ความรู้ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ควรดำเนินการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมให้เข้มข้นยิ่งขึ้นกว่าเดิมและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยจัดกิจกรรมให้มีความชัดเจนเจาะจงให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะ (2) บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ควรเพิ่มการใช้สื่อบุคคลอ้างอิงเพื่อประโยชน์ทางการประชาสัมพันธ์ในเชิงลึกให้มากขึ้น (3) บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ควรเข้าไปจัดกิจกรรมที่ใกล้ชิดกับสังคมมากขึ้น เพื่อให้เกิดการรับรู้ที่เพิ่มมากขึ้นในอนาคต (4) ประชาชนมีทัศนคติเชิงบวกมากต่อการดำเนินการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ในด้านสิ่งแวดล้อม คาดว่าเป็นผลจากการเกิดภาวะโลกร้อน จึงทำให้ประชาชนมีการตื่นตัวและสนใจมากขึ้น (5) บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) มีการสื่อสารให้ประชาชนเกิดการรับรู้มาก จึงก่อให้เกิดทัศนคติเชิงบวกต่อการดำเนินการด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนั้น องค์กรควรดำเนินการโครงการดังกล่าวอย่างต่อเนื่องต่อไป ซึ่งไม่

สอดคล้องกับงานวิจัยของ มินทร์ฐิตา จิราธรรมวัฒน์ (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่องการรับรู้และทัศนคติที่ประชาชนมีต่อภาพลักษณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การ (CSR) ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) พบว่า ประชาชนมีอาชีพที่แตกต่างกัน ส่งผลมีระดับการรับรู้อยู่ในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้านพบว่า การดำเนินการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การด้านสิ่งแวดล้อมและด้านชุมชนมีระดับการรับรู้มาก และด้านสังคมมีระดับการรับรู้ปานกลาง และประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารสื่อสิ่งพิมพ์จากหนังสือพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์จากโทรทัศน์ และสื่อบุคคลจากเพื่อนหรือเพื่อนร่วมงาน ทัศนคติที่ประชาชนมีต่อการดำเนินการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ในภาพรวมทุกด้านพบว่า ประชาชนมีทัศนคติเชิงบวกต่อการดำเนินกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ทำให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้ผลิตภัณฑ์ และมีความชอบในการดำเนินกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

4. ผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีรายได้ของครอบครัวต่อปีแตกต่างกันมีความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง ความใกล้เคียงของป่านิเวศ เมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติ และคุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียนที่สนใจไม่แตกต่างกัน เนื่องจากประชาชนที่เข้าร่วมชมโครงการมีทุกกลุ่มรายได้ การเข้าชมโครงการไม่มีค่าใช้จ่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพชญนต์ ศุภรานนท์ (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาพลักษณ์องค์การจากการรับรู้ของผู้เข้าเยี่ยมชมในเขตกรุงเทพมหานครจากการดำเนินโครงการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของ บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ที่ต่างกัน การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินโครงการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของ บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) ในเรื่องของแหล่งเรียนรู้ที่มอบให้แก่ประชาชนเหมือนกัน

5. ความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ใน ความใกล้เคียงของป่านิเวศ เมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติ คุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียนที่สนใจ มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ ทิศทางเดียวกัน กับวัตถุประสงค์ของโครงการทุกโครงการ จะเห็นได้ว่าการดำเนินโครงการช่วยสร้างความยั่งยืนให้แก่ป่าไม้ โครงการป่าในกรุง ช่วยสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี วางผังกล้าไม้และชนิดของพืชมีความเหมาะสมในระบบนิเวศ การจัดสรรพื้นที่ของโครงการมีความเหมาะสมกับการดำเนินงาน ที่ตั้งของโครงการป่าในกรุง เหมาะสำหรับการเป็นแหล่งเรียนรู้การปลูกป่าเชิงนิเวศ อาคารนิทรรศการของโครงการป่าในกรุงให้ความรู้เรื่องระบบนิเวศ สิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งการเรียนรู้ของโครงการป่าในกรุง เอื้ออำนวยต่อการศึกษารับรู้มาก และโครงการปลูกป่าเป็นกิจกรรมสานความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศศิฤทธิษณะ น้อยกมล (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการ

ดำเนินกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท.เคมิคอล จำกัด (มหาชน) กรณีศึกษา ชุมชนบ้านหนองแพบ เทศบาลเมืองมาบตาพุด พบว่า ประชาชนให้ความเห็นต่อกิจกรรมของ บริษัท ปตท.เคมิคอล จำกัด (มหาชน) ส่วนใหญ่เน้นด้านแหล่งการเรียนรู้และการรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก และความสัมพันธ์ของกิจกรรมมีความสัมพันธ์กัน

6.สวนป่าในกรุง ไปไม่ยากเลย ขับรถไปถนนวงแหวน ไปทางถนนสุขาภิบาล 2 ขับตรงมาเรื่อยจะมีป้ายบอก ไม้อิล เจอกับโครงการป่าในกรุง ถ.สุขาภิบาล 2 เป็นการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในที่ดินของ ปตท. จำนวน 12 ไร่ 1 งาน 2 ตารางวา ภายใต้แนวทางการส่งเสริมพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองของกลุ่ม ปตท. หรือ “PTT Green in the City” ได้ออกแบบสัดส่วนเป็นพื้นที่ป่า 75% พื้นที่น้ำ 10% พื้นที่ใช้งาน 15% ป่าเป็นหลัก มีการออกแบบอาคารที่กลมกลืนกับสิ่งแวดล้อมเป็นต้นแบบนวัตกรรมอาคารเขียว เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้การปลูกป่าของ ปตท. และการปลูกป่าเชิงนิเวศแบบยั่งยืน เมื่อเดินทางไปถึงจตุรรมถนน สวนป่าในกรุง ให้ทุกคนเดินไปลงทะเบียน เปิดเวลา 18.30-18.00 น. สวนป่าในกรุงนี้ให้ทุกคนเดินไปสัมผัสกับธรรมชาติ และเป็นแหล่งเรียนรู้ธรรมชาติอย่างแท้จริง ทุกคนแวะไปเยี่ยมชมต้องลงทะเบียนทั้งเข้าและออก เดินเข้าไปสวนป่าในกรุง ทาง ปตท. ใช้สื่อผสมให้ทุกคนอ่านแล้วเข้าใจง่าย สำหรับตากล้องแล้วรู้สึกว่ที่นั่นอากาศแวดล้อมที่สวยงามแล้วสถานที่แห่งนี้เหมาะให้สาว ๆ มาถ่ายรูปจริง ระหว่างทางเดินด้านใน มีสื่อถ่ายทอดเรื่องการปลูกป่าและอาคารได้มาตรฐานเป็นอาคารประหยัดพลังงาน และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม LEED (Leadership in Energy and Environmental Design) ของหน่วยงาน USGBC (US Green Building Council) ซึ่งระดับคะแนนที่คาดว่าจะได้รับ อยู่ในระดับ Platinum ตัวอาคารทำจากผนังดินอัด ภายในมีห้องนิทรรศการ ที่อาคารเพื่อการเรียนรู้ คนมาเที่ยวไม่ต้องกลัวร้อนเลยห้องนิทรรศการเย็นเย็นอ่านเรื่องราว ความสำคัญและป่า ออกจากห้องนิทรรศการ ไปเดิน ชมป่าบน Sky Walk มองเห็น หอชมป่า Observation Tower ในป่าในกรุง มีพื้นที่ป่า 75% (จำนวน 9 ไร่) พื้นที่ส่วนเป็นน้ำ 10% (จำนวน 1.2 ไร่) พื้นที่ใช้งาน 15% (จำนวน 1.8 ไร่) ลองไปดูมุม SKY WALK เป็นทางเดินมองลงมาเห็นวิว ส่วนพื้นที่ป่า และน้ำตก ซึ่งความหลากหลายของพันธุ์ไม้ที่ใช้ปลูกมีทั้งพันธุ์ไม้หายาก พันธุ์ไม้พื้นเดิมของกรุงเทพมหานคร และพันธุ์ไม้ป่าตามประเภทป่าชนิดต่างๆ มีจำนวนกว่า 200 ชนิด เช่น กล้วยป่า กระเจียว ชันทองพยาบาล ที่นี้เปิดให้เยี่ยมชมทุกวัน ยกเว้นวันจันทร์ **ไม่มีค่าใช้จ่ายในการเข้าชม** ผู้เข้าชมมีหลากหลายกลุ่มอายุ แต่ที่สังเกตได้ผู้ชายจะชอบการเรียนรู้ที่มีเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง ส่วนคนที่มาอายุมากจะใช้บริการที่มัมพักผ่อน อาชีพทุกอาชีพต่างสนใจการให้บริการเหมือนกัน แต่พื้นที่ในการให้บริการด้านความรู้ยังคงน้อยเกินไป เรื่องราวการนำเสนอยังขาดจุดที่สนใจ

7. แหล่งเรียนรู้ภายในประกอบด้วย การให้ข้อมูลต่างๆ โดยเป็นพรรคการเมืองมาตรฐาน 3 มิติทั่วไป มีบอร์ดนิทรรศการให้อ่านและมีข้อมูลวีดีโอภาพให้รับชมข้อมูล ควรเพิ่มเติม 1. มัลติมีเดีย 2. เทคโนโลยี 3. สื่อการตูนให้เหมาะสมกับเด็ก 4. พรรคกรีนต่างๆ ที่จับต้องได้ 5. กราฟฟิกอนิเมชันสามมิติ
8. ภายนอกอาคารมุมพักผ่อนสำหรับคนเข้าชมงาน ข้อมูลข่าวสารระบบเสียงอธิบายบอร์ดให้ข้อมูลต่างๆ การสัมผัสธรรมชาติในถ้ำธารให้ไกลมากขึ้นเนื่องจากมองไปไม่ได้

5.3 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางในการดำเนินนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) กรณีศึกษา: โครงการป่าในกรุง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ควรพัฒนาคุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเพศของผู้เข้าเยี่ยมชมโครงการป่าในกรุง เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า ผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียนที่สนใจแตกต่างกัน ดังนั้นบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จึงควรมีการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ และนำเสนอกิจกรรม สำคัญ รวมถึงองค์ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศให้สอดคล้องและง่ายต่อการทำความเข้าใจของผู้เข้าเยี่ยมชมทั้งเพศชายและเพศหญิง

2. บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ควรปรับกิจกรรมการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมืองให้เหมาะสมกับช่วงอายุของผู้เข้าเยี่ยมชม เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า ผู้เข้าเยี่ยมชมที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมืองแตกต่างกัน ดังนั้น จึงควรจัดประเภทของกิจกรรมในการเข้าเยี่ยมชมและศึกษาเรียนรู้ระบบนิเวศให้เหมาะสมและสอดคล้องกับช่วงอายุของผู้เข้าเยี่ยมชม ยกตัวอย่างเช่น กิจกรรมสำหรับผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี อาจมีการเสริมด้วยกิจกรรมที่มีความสนุก ตื่นเต้น ทำง่าย และมีรางวัลให้เพื่อจูงใจ แต่กิจกรรมสำหรับผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ไม่ควรเป็นกิจกรรมที่โลดโผน ควรเป็นกิจกรรมที่ทำให้รู้สึกผ่อนคลายและได้ใช้เวลาเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกับผู้อื่น

3. บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ควรเชื่อมโยงประเด็นความท้าทายหรือปัญหาของสังคมด้านสิ่งแวดล้อมกับผู้มีส่วนได้เสียทั้งในระดับชุมชนและสังคมให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้าน CSR ขององค์การให้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นต่อกิจกรรมของโครงการป่าในกรุงในแต่ละวัตถุประสงค์ มีความสัมพันธ์ในระดับที่ต่ำ ดังนั้น เพื่อให้บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) สามารถฉายภาพของ “การสร้างคุณค่า” ในฐานะสมาชิกที่ดีของสังคม (Corporate Citizenship) ซึ่งได้รับการยอมรับจากสังคม จึงควรใช้กิจกรรมการบริจาคทุนหรือพันธุ์ไม้ รวมถึงการ

สนับสนุนทางวิชาการและอื่นๆ ให้แก่ชุมชนในพื้นที่ใกล้เคียงของโครงการป่าในกรุง ได้มีส่วนร่วมในการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมืองตามวัตถุประสงค์ของโครงการป่าในกรุง ซึ่งเป็นสิ่งที่จะช่วยสะท้อนคุณค่าและสร้างผลกระทบเชิงบวก ให้เกิดผลดีย้อนกลับมาสู่องค์กรต่อไป

4. บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ควรมีการนำเทคโนโลยี สื่อการนำเสนอที่ทันสมัยเข้ามาสร้างการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เข้าเยี่ยมชมได้เกิดมิติที่หลากหลาย เข้าถึงได้ทุกเพศ ทุกวัย ทุกกลุ่มอาชีพ เป็นต้น

5. บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ควรมีการเพิ่มกิจกรรมที่ส่งผลดีต่อการดำเนินงานส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น กิจกรรมปลูกป่า กิจกรรมเพาะพันธุ์กล้าไม้ เพราะเป็นการช่วยเพิ่มปริมาณต้นพืชแก่โครงการ ให้มีความอุดมสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

5.4 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชนและบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ในการดำเนินโครงการป่าในกรุง เพื่อนำผลวิจัยที่ได้มาสร้างการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

2. ควรมีการศึกษาการดำเนินแนวทางในการดำเนินนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทอื่น ๆ ในประเทศไทย เพื่อนำผลวิจัยที่ได้มาสร้างการดำเนินงานยุทธศาสตร์หลักของประเทศไทย

3. ควรมีการศึกษาวิธีการพัฒนาโครงการป่าในกรุง เพื่อนำผลวิจัยมาพัฒนาปรับปรุงโครงการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

4. ควรมีการศึกษาการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ในโครงการอื่นๆ ของต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางศึกษาการพัฒนา ปรับปรุงโครงการในประเทศไทย

รายการอ้างอิง

หนังสือและบทความในหนังสือ

- ภาคภูมิ ฤกษ์เมธ. *การประเมินผลนโยบายสาธารณะ (Policy Evaluation)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2558.
- วชิรวัชร งามละม่อม. *การประเมินผลนโยบาย ความหมายของการประเมินผลนโยบายสาธารณะ*. กรุงเทพฯ : สถาบัน TDRM, 2552.
- สถาบันพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน. *ความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อความยั่งยืนขององค์กร (CSR for Corporate Sustainability)*. กรุงเทพฯ : สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม, 2556.
- อรจิรา ชัยบัณฑิตย์. *แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) กับการจัดการสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ : กรมควบคุมมลพิษ, 2552.
- อัมพร ชำรงลักษณ์. *องค์กร: ทฤษฎี โครงสร้าง และการออกแบบ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553.

บทความวารสาร

- กาญจนาภรณ์ พลประทีป. “ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรในประเด็นสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษา: เครือซีเมนต์ไทย (เอสซีจี) และบริษัท โตโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด.” *วารสารบริหารธุรกิจเทคโนโลยีมหานคร* 3, ฉ.1 : 84-99.
- พงศ์เทพ จิระโร. “วัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด และเกณฑ์ในการประเมินโครงการ.” *วารสารศึกษาศาสตร์* 24, ฉ. 3 (กันยายน – ธันวาคม 2556): 31.

วิทยานิพนธ์

- จันทิมา รักสัตย์. “นโยบายและกลยุทธ์การดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด(มหาชน) โดยการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์.” *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 2555.

ณัฐินี ชูช่วย. “กลยุทธ์การบริหารโครงการกิจกรรมเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมและ สิ่งแวดล้อม ในการสร้างภาพลักษณ์ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน).” รายงานโครงการเฉพาะบุคคล วารสารศาสตรมหาบัณฑิต, การจัดการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553.

ณัฐชรินทร์ อภิวิชญ์ชลชาติ. “การศึกษาการให้ความหมาย รูปแบบ และกลยุทธ์การดำเนิน กิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน).” การค้นคว้าอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2551.

ปานทิพย์ พัยพานนท์. “กระบวนการสื่อสารภายในองค์กรเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมความ รับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน).” วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหา บัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2552.

ปิยมิตร แสงทอง. “ความสำเร็จของการฟื้นฟูป่าตามโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสทรงครองราชย์ปีที่ 50 ท้องที่ จังหวัดตาก.” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, การบริหารทรัพยากรป่าไม้ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์, 2547.

ไพชยนต์ ศุภรานนท์. “ภาพลักษณ์องค์กรจากการรับรู้ของผู้เข้าเยี่ยมชมในเขตกรุงเทพมหานครจาก การดำเนินโครงการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของ บริษัท บางจาก ปีโตรเลียม จำกัด (มหาชน).” วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2557.

มินทร์ฐิตา จิราธรรมวัฒน์. “ การรับรู้และทัศนคติที่ประชาชนมีต่อภาพลักษณ์ด้านความ รับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (CSR) ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน).” วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต, การตลาด มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2553.

ฤทธิษณะ น้อยกมล. “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อ สังคมของบริษัท ปตท.เคมิคอล จำกัด (มหาชน) กรณีศึกษาชุมชนบ้านหนองแพบ เทศบาลเมืองมาบตาพุด.” การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏ ธนบุรี, 2554.

วิภาวี ถึงนาค. “ ความรับผิดชอบต่อสังคมของพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร (สำนักงานใหญ่).” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, จิตวิทยาอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2554.

สังคม เวทย์จรัส. “ การประเมินผลโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสทรงครองราชย์ ปีที่ 50 โดยบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน).” การค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, ส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2550.

เสรีวัฒน์ เพ็ชรดิษฐ์. “ การศึกษาทัศนคติผู้เข้าเยี่ยมชมธุรกิจพลังงานกับการทำกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม: กรณีศึกษาผู้เข้าเยี่ยมชมธุรกิจพลังงาน ปตท. ในบริเวณรอบนิคมอุตสาหกรรมมาตาพุด.” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553.

เว็บไซต์

วารสารณ สามโกเศศ. “หลายแนวคิดของ CSR.” Thaipublica. <http://thaipublica.org/2013/02/the-concept-of-csr/> (สืบค้นเมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2560).

สถาบันปลูกป่า ปตท.. “เกี่ยวกับสถาบันปลูกป่า ปตท.” สถาบันปลูกป่า ปตท..
<http://www.pttreforestation.com/About.cshtml> (สืบค้นเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2559).

สถาบันปลูกป่า ปตท.. “การออกแบบสิ่งก่อสร้างโครงการป่าในกรุง.” สถาบันปลูกป่า ปตท..
<http://www.pttreforestation.com/Educationview.cshtml?id=7> (สืบค้นเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2560).

สถาบันปลูกป่า ปตท.. “โครงการป่าในกรุง.” สถาบันปลูกป่า ปตท..
<http://www.pttreforestation.com/Educationview.cshtml?id=8> (สืบค้นเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2559).

สถาบันปลูกป่า ปตท.. “พื้นที่เรียนรู้ป่าในกรุง.” สถาบันปลูกป่า ปตท..
<http://www.pttreforestation.com/Educationview.cshtml?id=1> (สืบค้นเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2560).

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. “นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ.” สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
http://www.onep.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=2760&Itemid=170 (สืบค้นเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2559).

สุรพล เศรษฐบุตร์. “บทที่ 2 รูปแบบการประเมินผล.” คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
[http://www.academia.edu/5515539/บทที่ 2_รูปแบบการประเมินผล](http://www.academia.edu/5515539/บทที่_2_รูปแบบการประเมินผล) (สืบค้นเมื่อวันที่
11 มิถุนายน 2560).

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามงานวิจัย

เรื่อง แนวทางในการดำเนินนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
กรณีศึกษา: โครงการป่าในกรุง

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยที่ดำเนินการโดยนางสาวอาริสสา ไบเงิน ผู้วิจัย ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามให้ตรงตามความเป็นจริงและตรงตามความคิดเห็นของท่านมากที่สุด เพื่อใช้ศึกษาแนวทางในการดำเนินโครงการป่าในกรุง ตลอดจนศึกษาความมีประสิทธิผล ความยั่งยืน และความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินโครงการดังกล่าว

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องว่างที่ตรงตามความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านและตรงตามความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ	☐ ชาย	☐ หญิง
2. อายุ	☐ ต่ำกว่า 18 ปี	☐ 18-40 ปี
	☐ 40-60 ปี	☐ 60 ปี ขึ้นไป
3. อาชีพ	☐ รับราชการ	☐ พนักงานบริษัทเอกชน
	☐ ธุรกิจส่วนตัว	☐ เกษตรกรรม
	☐ อื่นๆ ระบุ _____	
4. รายได้ของครอบครัวต่อปี		
	☐ ต่ำกว่า 180,000 บาท	
	☐ 180,000 – 360,000 บาท	
	☐ มากกว่า 360,000 บาท	

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องทางขวามือที่ท่านคิดว่า ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

การเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. เตรียมกล้าไม้ที่ระบบรากแข็งแรง เน้นการปลูกต้นไม้ที่เพาะขึ้นจากเมล็ด					
1.1 ท่านคิดว่าโครงการป่าในกรุง มีการเตรียมกล้าไม้ที่ระบบรากแข็งแรง เน้นการปลูกต้นไม้ที่เพาะขึ้นจากเมล็ด มากน้อยเพียงใด					
1.2 ท่านคิดว่าการเตรียมกล้าไม้ที่ดี จะช่วยเพิ่มความยั่งยืนของป่าไม้มากน้อยเพียงใด					
1.3 ท่านคิดว่าการดำเนินการเตรียมกล้าไม้ ส่งผลดีมากน้อยเพียงใดต่อการดำเนินโครงการ					
2. ปลูกพันธุ์ไม้ หลากหลายชนิดปะปนกัน					
1.4 ท่านคิดว่าโครงการป่าในกรุง มีการปลูกพันธุ์ไม้ หลากหลายชนิดปะปนกัน มากน้อยเพียงใด					
1.5 ท่านคิดว่าการปลูกพันธุ์ไม้หลากหลายชนิด เป็นการสร้างระบบนิเวศที่เหมาะสมมากน้อยเพียงใด					
1.6 ท่านคิดว่าการปลูกพันธุ์ไม้หลากหลายชนิด ช่วยให้มีอากาศที่ดีมากน้อยเพียงใด					
3. รูปแบบการปลูกแบบสุ่ม (Random) ไม่เป็นแถว เป็นแนว เลียนแบบธรรมชาติ					
1.7 ท่านคิดว่าโครงการป่าในกรุง มีรูปแบบการปลูกแบบสุ่ม (Random) ไม่เป็นแถวเป็นแนว เลียนแบบธรรมชาติมากน้อยเพียงใด					
1.8 ท่านคิดว่าการปลูกแบบสุ่ม ทำให้ทัศนียภาพไม่สวยงาม มากน้อยเพียงใด					

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ (ต่อ)

การเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับคนเมือง	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
3. รูปแบบการปลูกแบบสุ่ม (Random) ไม่เป็นแถว เป็นแนว เลียนแบบธรรมชาติ					
1.9 ท่านคิดว่าการปลูกแบบสุ่ม ช่วยให้เกิดระบบนิเวศที่เหมาะสม					
4. ปลูกพันธุ์ไม้หลายระดับ ทั้งไม้ยืนต้น (Tree) ไม้พุ่ม (Shrub) และไม้พื้นล่าง (Herb)					
1.10 ท่านคิดว่าการปลูกพันธุ์ไม้หลายระดับช่วยรักษาหน้าดินมากน้อยเพียงใด					
1.11 ท่านคิดว่าการปลูกพันธุ์ไม้หลายระดับ ช่วยเพิ่มความสวยงามให้กับป่าไม้					
1.12 ท่านคิดว่าการปลูกพันธุ์ไม้หลายระดับ เป็นการสิ้นเปลืองทรัพยากรมากน้อยเพียงใด					
5. ปลูกและดูแลด้วยความพิถีพิถัน เช่น การสร้างเนินดิน การนำกล้าไม้จุ่มน้ำ การคลุมด้วยฟางข้าว เป็นต้น					
1.13 ท่านคิดว่าการสร้างเนินดิน การนำกล้าไม้จุ่มน้ำ การคลุมด้วยฟางข้าว เป็นวิธีที่เหมาะสมมากน้อยเพียงใด					
1.14 ท่านคิดว่าการปลูกด้วยความพิถีพิถัน ทำให้ได้พันธุ์ไม้ที่ดีมากน้อยเพียงใด					
1.15 ท่านคิดว่าการปลูกด้วยความพิถีพิถัน เป็นการเสียเวลามากน้อยเพียงใด					

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ (ต่อ)

ความใกล้เคียงของปานิเวศ เมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. สร้างความอุดมสมบูรณ์ให้กับพื้นที่					
2.1 ท่านคิดว่าโครงการป่าในกรุง ช่วยสร้างความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ในพื้นที่ของท่านมากน้อยเพียงใด					
2.2 ท่านคิดว่าการดำเนินโครงการช่วยสร้างความยั่งยืนให้แก่ป่าไม้มากน้อยเพียงใด					
2.3 ท่านคิดว่าการสร้างความอุดมสมบูรณ์จะสำเร็จมากน้อยเพียงใด					
2. สร้างสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี					
2.4 ท่านคิดว่าโครงการป่าในกรุง ช่วยสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีมากน้อยเพียงใด					
2.5 การสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีส่งผลต่อชุมชน					
2.6 การสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี จะดำเนินให้สำเร็จมากน้อยเพียงใด					
3. มีการวางผังกล้าไม้และชนิดสังคมพืช					
2.7 ท่านคิดว่าการวางผังกล้าไม้และชนิดของพืชมีความเหมาะสมในระบบนิเวศมากน้อยเพียงใด					
2.8 ท่านคิดว่าการวางผังกล้าไม้และชนิดของพืช ช่วยให้สิ่งแวดล้อมที่ดี					
2.9 มีการวางผังกล้าไม้และชนิดสังคมพืช ช่วยลดมลพิษที่เกิดขึ้น					
4. มีเส้นทางศึกษาธรรมชาติ และ Sky Walk ที่ออกแบบได้อย่างเหมาะสมกับพื้นที่					
2.10 ท่านคิดว่าการที่โครงการจัดเส้นทางให้ได้ใกล้ชิดธรรมชาติ มีส่วนเพิ่มความรู้ของท่านมากน้อยเพียงใด					

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ (ต่อ)

ความใกล้เคียงของป่านิเวศ เมื่อเทียบกับป่าธรรมชาติ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
4.มีเส้นทางศึกษาธรรมชาติ และ Sky Walk ที่ออกแบบได้อย่างเหมาะสมกับพื้นที่					
2.11 ท่านคิดว่าการจัดสรรพื้นที่ของโครงการมีความเหมาะสมกับการดำเนินงานมากน้อยเพียงใด					
2.12 ท่านคิดว่าการสร้างเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ส่งผลต่อการเยี่ยมชมโครงการมากน้อยเพียงใด					
คุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียนที่สนใจ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. สร้างอาคารนิทรรศการ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ					
3.1 ท่านคิดว่าที่ตั้งของโครงการป่าในกรุง เหมาะสำหรับการเป็นแหล่งเรียนรู้การปลูกป่าเชิงนิเวศมากน้อยเพียงใด					
3.2 ท่านคิดว่าอาคารนิทรรศการของโครงการป่าในกรุง ให้ความรู้เรื่องระบบนิเวศมากน้อยเพียงใด					
3.3 ท่านคิดว่าอาคารนิทรรศการ เป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณ					
2.สร้างห้องสมุด เพื่อเป็นแหล่งความรู้ในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่างๆ					
3.4 ท่านคิดว่าอาคารนิทรรศการของโครงการป่าในกรุง ให้ความรู้เรื่องระบบนิเวศมากน้อยเพียงใด					
3.5 ท่านคิดว่าห้องสมุดมีสื่อการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด					

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ของโครงการ (ต่อ)

คุณภาพของแหล่งการเรียนรู้ ที่มอบให้แก่ประชาชน นิสิต นักศึกษา และนักเรียนที่สนใจ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
2.สร้างห้องสมุด เพื่อเป็นแหล่งความรู้ในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่างๆ					
3.6 ท่านคิดว่าสิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งการเรียนรู้ของโครงการป่าในกรุง เอื้ออำนวยต่อการศึกษารเรียนรู้มากน้อยเพียงใด					
3.สร้างสวนสาธารณะ เพื่อให้ข้อมูลชนิดของพืชแต่ละชนิด					
3.7 ท่านคิดว่าสวนสาธารณะ มีการให้ข้อมูลเรื่องพืชมากน้อยเพียงใด					
3.8 สวนสาธารณะช่วยสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี					
3.9 สวนสาธารณะช่วยลดมลพิษ					
4.จัดโครงการปลูกป่า เพื่อสานความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวและชุมชน					
3.10 ท่านคิดว่าโครงการปลูกป่าเป็นกิจกรรมสานความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวและชุมชน					
3.11 วิทยากรผู้บรรยายของโครงการป่าในกรุง สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ท่านได้มากน้อยเพียงใด					
3.12 ท่านคิดว่าแหล่งเรียนรู้ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจของท่านมากน้อยเพียงใด					

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....
 .....

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่ท่านกรุณาให้ความร่วมตอบแบบสอบถาม

นางสาวอาริสา ไบเงิน

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์งานวิจัย

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยที่ดำเนินการโดยนางสาวอาริสสา ใบเงิน ผู้วิจัย ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามให้ตรงตามความเป็นจริงและตรงตามความคิดเห็นของท่านมากที่สุด เพื่อใช้ศึกษาแนวทางในการดำเนินโครงการป่าในกรุง ตลอดจนศึกษาความมีประสิทธิภาพ ความยั่งยืน และความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินโครงการดังกล่าว โดยมีข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ ดังนี้

1. ท่านคิดว่าแนวโน้มหรือข้อเรียกร้องต่อพื้นที่สีเขียวของคนเมืองเป็นไปได้ทิศทางใด

.....

.....

.....

.....

2. ท่านดำเนินกลยุทธ์ในการผลักดันการสร้างพื้นที่สีเขียวให้แก่คนเมืองอย่างยั่งยืนเช่นไร

.....

.....

.....

.....

3. ปัญหาอุปสรรคสำคัญของการสร้างพื้นที่สีเขียวให้แก่คนเมือง ที่โครงการดำเนินการ อยู่มีมากน้อยเพียงใด และเช่นไร

.....

.....

.....

.....

4. กลไกสำคัญที่ท่านใช้ผลักดันแนวคิดการปลูกป่าในเวศอย่างยั่งยืนประกอบด้วยกลไก ใด และอย่างไร

.....

.....

.....

.....

5. หากกล่าวถึงการดำเนินโครงการที่ผ่านมา ประสิทธิภาพของโครงการป่าในกรุง ที่สะท้อนให้เห็นได้อย่างเด่นชัดที่สุดคือสิ่งใดและอย่างไร

.....

.....

.....

.....

6. คุณค่าของโครงการป่าในกรุงที่ส่งมอบให้แก่ผู้คน มีสิ่งสะท้อนกลับคืนมาเป็นเช่นไร และอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่ท่านกรุณาให้ความร่วมตอบแบบสอบถาม
นางสาวอารีสา ไบเงิน

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวอาริสา ใบเงิน
วันเดือนปีเกิด	24 กรกฎาคม 2529
ตำแหน่ง	รองกรรมการ
ประสบการณ์ทำงาน	2560 – ปัจจุบัน รองกรรมการ บริษัท ฟายน์ เวิร์ค เน็ตเวิร์ค จำกัด 2552 – 2553 ผู้จัดการฝ่ายขาย บริษัท พีพีทราเวลเอเจนซี จำกัด 2551 – 2552 ฝ่ายขาย บริษัท อินเทลลิเจนมีเดีย จำกัด

